

CHKO LUŽICKÉ HORY

PREVENTIVNÍ HODNOCENÍ ÚZEMÍ CHKO Z HLEDISKA KRAJINNÉHO RÁZU DLE § 12 zák. č. 114/1992 Sb.

listopad 2011

Ing. Kamila Svobodová
Husova 2086, 43801 Žatec
IČ: 87264552

Obsah

A/ Textová a tabulková část

1	ÚVOD	4
1.1	CÍL STUDIE	6
1.2	ZÁKLADNÍ ÚDAJE	6
1.3	POUŽITÁ METODA HODNOCENÍ	6
1.3.1	ZÁKLADNÍ POJMY	6
2	VYMEZENÍ ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ	8
3	OBECNÁ CHARAKTERISTIKA ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ	9
3.1	PŘÍRODNÍ CHARAKTERISTIKA	9
3.1.1	GEOMORFOLOGIE	9
3.1.2	GEOLOGIE	10
3.1.3	HYDROLOGIE	11
3.1.4	KLIMA	12
3.1.5	PEDOLOGIE	12
3.1.6	BIOTA	12
3.1.7	BIOGEOGRAFIE	14
3.1.8	OCHRANA PŘÍRODY A KRAJINY	15
3.2	KULTURNÍ A HISTORICKÁ CHARAKTERISTIKA	19
3.2.1	HLAVNÍ ETAPY VÝVOJE OSÍDLENÍ	19
3.2.2	VÝVOJ KRAJINY A JEJÍHO HOSPODÁŘSKÉHO UŽÍVÁNÍ	20
3.2.3	CHARAKTERISTIKA SÍDELNÍ STRUKTURY	20
3.2.4	CHARAKTERISTIKA LIDOVÉ ARCHITEKTURY	21
3.2.5	PAMÁTKOVĚ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ	23
3.2.6	DOCHOVANÉ STOPY KRAJINNÝCH ÚPRAV A HOSPODÁŘSKÉHO VYUŽÍVÁNÍ KRAJINY	24
3.3	VIZUÁLNÍ CHARAKTERISTIKA	25
3.3.1	PROSTOROVÉ VZTAHY A HARMONICKÉ MĚŘÍTKO	25
3.3.2	MÍSTA VÝZNAMNÝCH VÝHLEDŮ, REFERENČNÍ BODY	25
3.3.3	ESTETICKÉ HODNOTY A ESTETICKÁ ATRAKTIVNOST	26
4	DIFERENCIACE ÚZEMÍ Z HLEDISKA KRAJINNÉHO RÁZU, NÁVRH REGULATIVŮ	27
4.1	OBLASTI KRAJINNÉHO RÁZU	27
4.1.1	OBLAST KRAJINNÉHO RÁZU JABLONSKO-CVIKOVSKO	27
4.1.2	OBLAST KRAJINNÉHO RÁZU MAŘENICKO-PETROVICKO	29
4.1.3	OBLAST KRAJINNÉHO RÁZU KYTLICKO-CHŘIBSKO	30
4.1.4	OBLAST KRAJINNÉHO RÁZU KAMENICKO-NOVOBORSKO	31
4.1.5	OBLAST KRAJINNÉHO RÁZU KRÁSNOLIPSKO-PODLUŽÍ	32
4.2	MÍSTA KRAJINNÉHO RÁZU	34

4.2.1	MÍSTA V OBLASTI KRAJINNÉHO RÁZU JABLONSKO-CVIKOVSKO	34
4.2.2	MÍSTA V OBLASTI KRAJINNÉHO RÁZU MAŘENICKO-PETROVICKO.....	45
4.2.3	MÍSTA V OBLASTI KRAJINNÉHO RÁZU KYTLICKO-CHŘIBSKO	54
4.2.4	MÍSTA V OBLASTI KRAJINNÉHO RÁZU KAMENICKO-NOVOBORSKO.....	77
4.2.5	MÍSTA V OBLASTI KRAJINNÉHO RÁZU KRÁSNOLIPSKO-PODLUŽÍ	84
5	<u>KATEGORIZACE SÍDEL A JEJICH ČÁSTÍ PODLE ZACHOVALOSTI .....</u>	92
5.1	ZACHOVALOST STRUKTURY SÍDLA	92
5.2	ZACHOVALOST CHARAKTERU ZÁSTAVBY.....	93
5.3	HODNOTY KRAJINNÉHO RÁZU V SÍDLECH Z POHLEDU ZACHOVALOSTI	95
6	<u>DISKUZE .....</u>	102
7	<u>POUŽITÉ ZDROJE.....</u>	103

B/ Grafická část

Výkres č. 1	Širší vztahy (M 1:50 000)
Výkres č. 2	Diferenciace území z hlediska krajinného rázu (M 1: 50 000)
Výkres č. 3	Hodnoty přírodní, kulturní a historické charakteristiky krajinného rázu (M 1: 25 000)
Výkres č. 4	Prostorové vztahy a percepční hodnoty (M 1: 25 000)
Výkres č. 5	Kategorizace sídel a jejich částí podle zachovalosti (M 1: 10 000)

1 Úvod

Vlastnosti prostředí, ve kterém žijeme, jsou obtížně poznatelné, obtížně měřitelné nebo často vůbec neměřitelné. Jejich neměřitelnost však není důvodem pro rezignaci na ochranu takových hodnot. Hodnoty přírodní charakteristicky jako vzácné druhy rostlin či živočichů, jedinečná geologická skladba, ojedinělé geomorfologické jevy a další, lze dnes již chránit pomocí české i mezinárodní legislativy. Avšak krása prostředí, ve kterém žijeme, jeho identita, kulturní významy a historický vývoj – tyto pojmy se v našich zákonech neobjevují vždy naplno. Ochrana krajinného rázu podle § 12 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, do určité míry tyto vlastnosti postihuje, a to prostřednictvím kulturní a historické charakteristiky, harmonického měřítko a vztahů. Pokud je těmto vlastnostem přisouzen jednotný rámec – jednotná metoda hodnocení spočívající v určitých vždy stejných krocích, lze hovořit o jejich objektivizaci a možnosti nastavení obecně přijatelných regulativů, které do určité míry umožňují jejich ochranu.

Předmětem studie je co nejobjektivnější posouzení krajinného rázu území CHKO Lužické hory v souladu s § 12 zákona č. 114 / 1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

Citace § 12 zákona č. 114/1992 Sb.

(1) Krajinný ráz, kterým je zejména přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti, je chráněn před činností snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu. Zásahy do krajinného rázu, zejména umístování a povolování staveb, mohou být prováděny pouze s ohledem na zachování významných krajinných prvků, zvláště chráněných území, kulturních dominant krajiny, harmonické měřítko a vztahy v krajině.

(2) K umístování a povolování staveb, jakož i jiných činnostem, které by mohly snížit nebo změnit krajinný ráz, je nezbytný souhlas orgánu ochrany přírody. Podrobnosti ochrany krajinného rázu může stanovit ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

(3) K ochraně krajinného rázu s významnými soustředěnými estetickými a přírodními hodnotami, který není zvláště chráněn podle části třetí tohoto zákona, může orgán ochrany přírody zřídit obecně závazným právním předpisem přírodní park a stanovit omezení takového využití území, které by znamenalo zničení, poškození nebo rušení stavu tohoto území.

(4) Krajinný ráz se neposuzuje v zastavěném území a v zastavitelných plochách, pro které je územním plánem nebo regulačním plánem stanoveno plošné a prostorové uspořádání a podmínky ochrany krajinného rázu dohodnuté s orgánem ochrany přírody).

Seznam zkratk:

AOPK – Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky

CENIA – Česká informační agentura životního prostředí

ČÚZK – Český úřad zeměměřický a katastrální

EVL – evropsky významná lokalita soustavy Natura 2000

CHKO – chráněná krajinná oblast

KPZ – krajinná památková zóna

MZCHÚ – maloplošná zvláště chráněná území

PP – přírodní památka

PR – přírodní rezervace

ÚSES – územní systém ekologické stability

Seznam obrázků:

Obr. 2.1 Řešené území vymezené hranicí chráněné krajinné oblasti Lužické hory

Obr. 3.1 Geomorfologické vymezení řešeného území v detailu geomorfologického okrsku

Obr. 3.2 Členitost reliéfu Lužických hor

Obr. 3.3 Geologická skladba řešeného území

Obr. 3.4 Suťová pole v řešeném území

Obr. 3.5 Vodní toky tvoří v řešeném území hustou síť

Obr. 3.6 Pedologická mapa řešeného území

Obr. 3.7 Fytogeografické vymezení řešeného území

Obr. 3.8 Krajinný pokryv podle klasifikace Corine 2006

Obr. 3.9 Vymezení řešeného území dle biogeografického členění

Obr. 3.10 Zonace CHKO Lužické hory

Obr. 3.11 Územní systém ekologické stability regionální a lokální úrovně

Obr. 3.12 Lokalizace území Natura 2000 v řešeném území

Obr. 3.13 Lokalizace památných stromů v řešeném území

Obr. 3.14 Schéma sídelní struktury údolní lánové vsi

Obr. 3.15 Tzv. štičí tlama – „Hecht“

Obr. 3.16 Schéma trojdílného komorového domu

Obr. 3.17 Objekty lidové architektury v Dolní Světlé a Horním Prysku

Obr. 3.18 Domy prezentující regiony lidové architektury v Lužických horách

Obr. 3.19 Hrad Tolštejn a okolí. Lokalita s nejlépe dochovanými stopami hospodářského využívání krajiny v řešeném území. Vlevo na mapě Stablního katastru, vpravo dnešní podoba.

Obr. 3.20 Heřmanice s plužinou. Jedna z mnoha lokalit v řešeném území, kdy byla plužina scelena do větších bloků zemědělské půdy, a typické lánové členění plužiny zaniklo.

Obr. 3.21 Dominanty přírodního charakteru

Obr. 3.22 Soulad přírodních podmínek a osídlení vytváří esteticky atraktivní harmonickou kulturní krajinu

Obr. 4.1 Schéma vymezení oblastí krajinného rázu v řešeném území

Obr. 4.2 Schéma vymezení míst krajinného rázu v řešeném území

Obr. 5.1 Celková míra zachovalosti sídel řešeného území vycházející ze zachovalosti jejich sídelních struktur a charakteru zástavby

1.1 Cíl studie

Cílem studie je vytvořit odborný podklad pro stanovení hodnot krajinného rázu a pravidel jejich ochrany v CHKO Lužické hory, využitelný pro činnost Správy CHKO a jiných orgánů státní správy zejména při vydávání souhlasů a stanovisek podle § 12 a § 44 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, vydávání stanovisek z titulu dotčeného orgánu (zejména při spolupráci s orgány územního plánování v procesu tvorby územně plánovací dokumentace), tvorbě plánů péče o zvláště chráněná území a stanovení rámcových podmínek pro zamýšlené zásahy do krajinného rázu ještě před zpracováním projektové či jiné dokumentace záměru.

1.2 Základní údaje

Objednatel:	Česká republika – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR zastoupené RNDr. Františkem Pelcem, ředitelem Nuselská 39/236, 140 00 Praha 4 IČ: 62933591
Zhotovitel:	Ing. Kamila Svobodová Husova 2086, 438 01 Žatec IČ: 87264552
Autor:	Ing. Kamila Svobodová
Spolupráce v GIS:	Ing. Martin Besta
Datum:	listopad 2011

1.3 Použitá metoda hodnocení

Při preventivním hodnocení krajinného rázu je postupováno podle metodiky preventivního hodnocení krajinného rázu rozsáhlejších území od autorů Bukáčka a Matějky (Bukáček a Matějka, 1998; 2006). Vymezení základních pojmů a jejich užívání je převzato z *Metodického postupu posouzení vlivu navrhované stavby, činnosti nebo změny využití území na krajinný ráz* od kolektivu autorů Vorel, Bukáček, Matějka, Culek a Sklenička (Vorel et al., 2006).

Obě jmenované metodiky postupují ve smyslu §12 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Princip použité metodiky Bukáčka a Matějky (1998; 2006) spočívá v rozložení procesu hodnocení a posuzování do dílčích, samostatně řešitelných kroků.

Použitá metoda hodnocení má tyto etapy:

- Vymezení a charakteristika zájmového území
- Diferenciace území
- Identifikace a klasifikace znaků krajinného rázu
- Stanovení návrhu ochrany a ochranných regulativů

1.3.1 Základní pojmy

Metodický postup pracuje přednostně s pojmy uvedenými v §12 zákona č. 114/1992 Sb. Používá také pojmy z oblasti architektury, urbanismu, krajinného a územního plánování, estetických a prostorových vztahů a další.

Činnost snižující estetickou a přírodní hodnotu krajinného rázu oblasti či místa je taková činnost, která natolik naruší specifické znaky a hodnoty oblasti či místa, že změní význam a obsah nebo projev jednotlivých charakteristik.

Estetická hodnota krajiny je vyjádřením přírodních a kulturních hodnot, harmonického měřítko a vztahů v krajině; předpokladem vzniku estetické hodnoty jsou subjektivní vlastnosti pozorovatele, objektivní okolnosti pozorování a objektivní vlastnosti krajiny (skladba a formy prostorů, konfigurace prvků a struktura položek).

Harmonické měřítko krajiny vyjadřuje takové členění krajiny, které odpovídá harmonickému vztahu činností člověka a přírodního prostředí; z hlediska fyzických vlastností krajiny se jedná o soulad měřítko celku a měřítko jednotlivých prvků.

Harmonické vztahy v krajině vyjadřují soulad činností člověka a přírodního prostředí (absence rušivých jevů), trvalou udržitelnost užívání krajiny, harmonický soulad jednotlivých prvků krajinné scény.

Historická charakteristika krajinného rázu je specifickou součástí kulturní charakteristiky a spočívá v souvislostech kulturních a přírodních charakteristik oblasti či místa; historická charakteristika je klíčová pro pochopení logiky vztahů mezi přírodními vlastnostmi krajiny, jejím využíváním vzhledem k jejich trvalé (dlouhodobé) udržitelnosti; může nést stopy významných historických událostí.

Kulturní charakteristika krajinného rázu je dána způsobem využívání přírodních zdrojů člověkem a stopami, které v krajině zanechal.

Kulturní dominanta krajiny je krajinný prvek či složka v krajině nebo to jsou dochované stopy kultivace krajiny, jejichž význam je nesporný z historického hlediska, architektury či jiného oboru lidské činnosti a které ve svém projevu převládajícím způsobem ovlivňují znaky charakteristik krajinného rázu.

Krajina je část zemského povrchu s charakteristickým reliéfem, tvořená souborem funkčně propojených ekosystémů s civilizačními prvky (§3 zákona č. 114/1992 Sb.).

Krajinný ráz je dán přírodní, kulturní a historickou charakteristikou určitého místa nebo oblasti (§12 zákona č. 114/1992 Sb.), resp. vnímatelnými znaky a hodnotami těchto charakteristik.

Místo krajinného rázu je část krajiny relativně homogenní z hlediska přírodních, kulturních a historických charakteristik a výskytu estetických a přírodních hodnot, které odlišují místo krajinného rázu od jiných míst krajinného rázu. Je nejmenším hodnoceným prostorem; jedná se zpravidla o vizuálně vymezený krajinný prostor (konkávní nebo konvexní), který je pohledově spojitý z většiny pozorovacích stanovišť, nebo o území typické díky své výrazné charakterové odlišnosti.

Oblast krajinného rázu je krajinný celek s podobnou přírodní, kulturní a historickou charakteristikou odrážející se v souboru jejích typických znaků, který se výrazně liší od jiného celku ve všech charakteristikách či v některé z nich a který zahrnuje více míst krajinného rázu; je vymezena hranicí, kterou mohou být přírodní nebo umělé prvky nebo jiné rozhraní měnících se charakteristik.

Přírodní hodnota je dána kvalitativními parametry zastoupených ekosystémů ve vztahu k jejich trvalé udržitelnosti, reprezentativností aktuálních znaků ve vztahu ke stanovištním podmínkám, prostorovými parametry, harmonickým charakterem interakcí mezi ekosystémy, výraznými přírodními dominantami krajiny.

Přírodní charakteristika krajinného rázu zahrnuje vlastnosti krajiny určené jak trvalými přírodními podmínkami, kterými jsou především geologické, geomorfologické, klimatické a biogeografické poměry, tak aktuálním stavem ekosystémů.

Významný krajinný prvek – dle ustanovení § 3, odst.1, písm.b) zákona č. 114/1992 Sb.

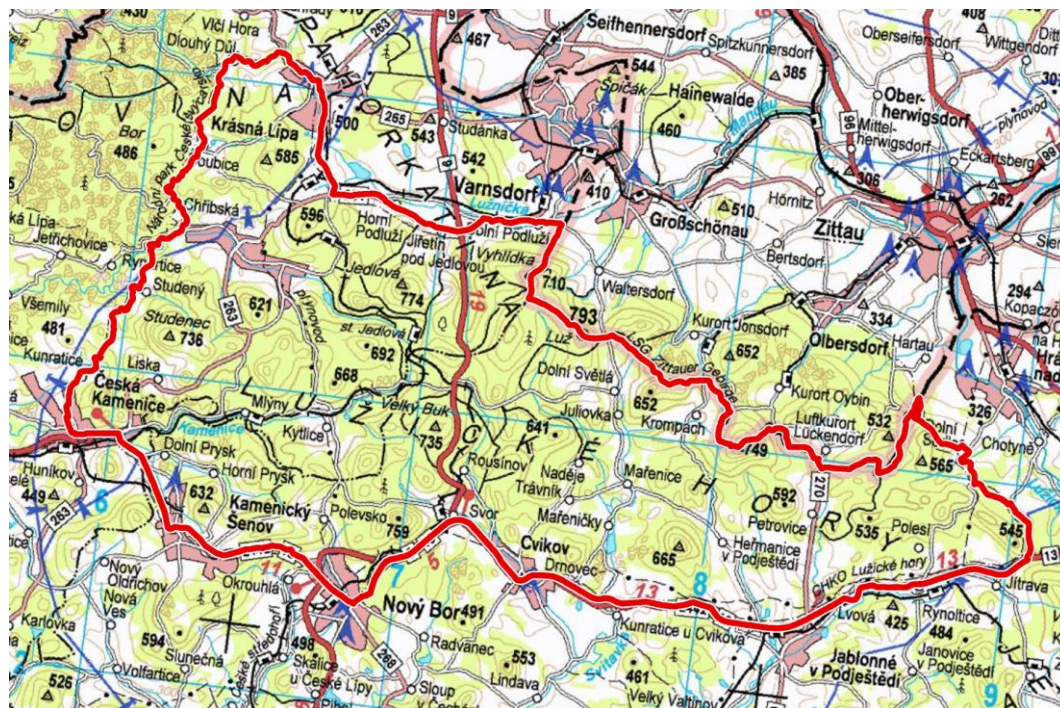
Zvláště chráněné území - dle ustanovení § 3, odst.1, písm.f) zákona č. 114/1992 Sb.

2 Vymezení řešeného území

Řešené území je vymezeno hranicemi CHKO Lužické hory zřízené výnosem České socialistické republiky č.j. 6927/1976 dne 1. března 1976.

Chráněná krajinná oblast Lužické hory je rozsáhlé území s harmonicky a esteticky utvářenou krajinou, morfologicky výrazným reliéfem, geologicky bohatým podložím, vysokým podílem lesů, četnými objekty lidové architektury a s minimálním zastoupením větších sídel a průmyslu.

Obr. 2.1 Řešené území vymezené hranicí chráněné krajinné oblasti Lužické hory

3 Obecná charakteristika řešeného území

3.1 Přírodní charakteristika

Přírodní podmínky území určují přírodní charakteristiku krajinného rázu, přičemž rozhodující jsou ty, které se bezprostředně projevují v obraze krajiny a tvoří tak typické znaky krajinného rázu. Z hlediska významnosti vlivu na tyto znaky se projevuje zejména působení reliéfu, geologického a pedologického podkladu, hydrologických a klimatických podmínek a v neposlední řadě také biogeografických poměrů.

Řešené území je tvořeno nevelkým pohraničním pohořím Lužické hory ležícím v severních Čechách mezi městy Česká Kamenice, Krásná Lípa, Nový Bor, Jablonné v Podještědí a Hrádek nad Nisou (Ústecký a Liberecký kraj). Krajina řešeného území vyniká zejména svou morfoloogickou a geologickou pestrostí a členitostí. Dále pak vysokou lesnatostí a značným podílem drobných vodotečí, které protkávají celé řešené území. Právě tento specifický přírodní rámeček vytváří jedinečný obraz území, jehož malebnost dokresluje stavby lidové architektury, které se zde zachovaly ve velmi hojném počtu.

3.1.1 Geomorfologie

Morfologie terénu CHKO Lužické hory se významně podílí na krajinném rázu řešeného území. Geomorfologické členění České republiky (Demek, 2006) řadí CHKO do geomorfologické provincie Česká vysočina. Řešené území se v rámci této provincie rozkládá na rozhraní tří geomorfologických subprovincií: většina území spadá do subprovincie Krkonošsko-jesenická soustava, do jižní části řešeného území v okolí měst Cvikov a Jablonné v Podještědí zasahuje Česká tabule a v území Kamenického Šenova a České Kamenice se nalézá Krušnohorská soustava.

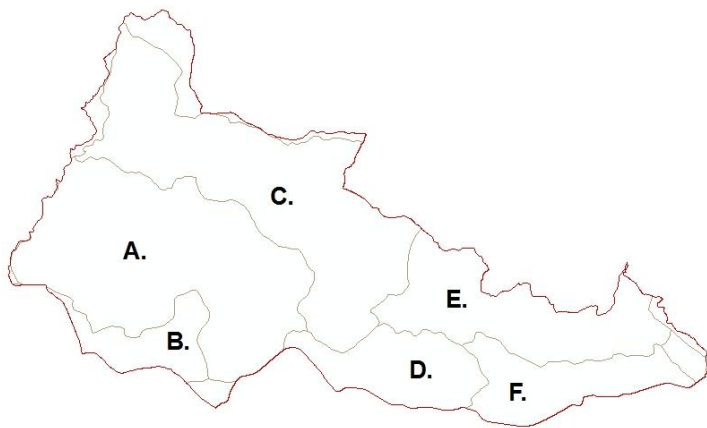
Podrobnější geomorfologické zařazení lokality:

system	Hercynský		
provincie	Česká vysočina		
subprovincie	Krkonošsko-jesenická soustava	Česká tabule	Krušnohorská soustava
oblast	Krkonošská oblast	Severočeská tabule	Podkrušnohorská oblast
celek	Lužické hory	Ralská pahorkatina	České středohoří
podcelek	Kytlická hornatina ¹ Lužický hřbet ²	Zákupská pahorkatina	Verneřické středohoří
okrsek	Klíčská hornatina ¹ Jedlovský hřbet ² Hvozdecký hřbet ²	Cvikovská pahorkatina Podještědská pahorkatina	Benešovské středohoří

Pozn. ^{1,2} značí příslušnost geomorfologického okrsku k danému geomorfologickému podcelku.

Okrajově na řešené území zasahují také tyto geomorfologické celky: Ještědsko-Kozákovský hřbet, Žitavská pánev (východní okraj), Děčínská vrchovina (západní okraj), Šluknovská pahorkatina (severní okraj).

Kytlická hornatina je plochá hornatina v povodí Kamenice vyvinutá na kvádrových pískovcích svrchní křídly s proniky neovulkanických hornin. Kytlická hornatina je typická hluboce zaříznutými kaňonovitými údolími Kamenice a přítoků a litologicky podmíněnou kotlinou. Střední výška 496 m, nejvyšší bod Klíč (759,4 m) v okrsku Klíčská hornatina.

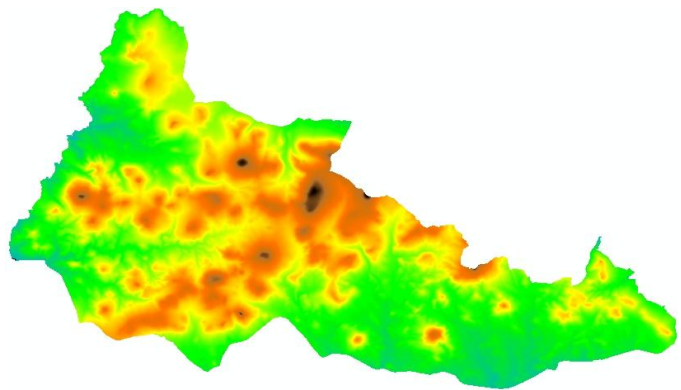
Obr. 3.1 Geomorfologické vymezení řešeného území v detailu geomorfologického okrsku (A. Klíčská hornatina, B. Benešovské středohoří, C. Jedlovský hřbet, D. Cvikovská pahorkatina, E. Hvozdský hřbet, F. Podještědská pahorkatina; zdroj: WMS Cenia)

přítoků Ploučnice. Střední výška 520 m, nejvyšší bod Luž (792,9 m) v okrsku Jedlovský hřbet.

Zákupská pahorkatina je členitá pahorkatina tvořená svrchnokřídovými křemennými, zčásti jílovitými a vápnitými pískovci, třetihorními vulkanity a pokryvy čtvrtohorních sedimentů. Zákupská pahorkatina zaujímá pestrý strukturně denudační povrch v povodí Ploučnice. Střední výška 344 m.

Verneřické středohoří je tvořeno plochou hornatinou a členitou vrchovinou. Verneřické středohoří je složeno z třetihorních sopečných hornin převážně povrchových výlevů (většinou čediče), místy se uplatňují svrchnokřídové pískovce a slínovce. Střední výška 385,6 m.

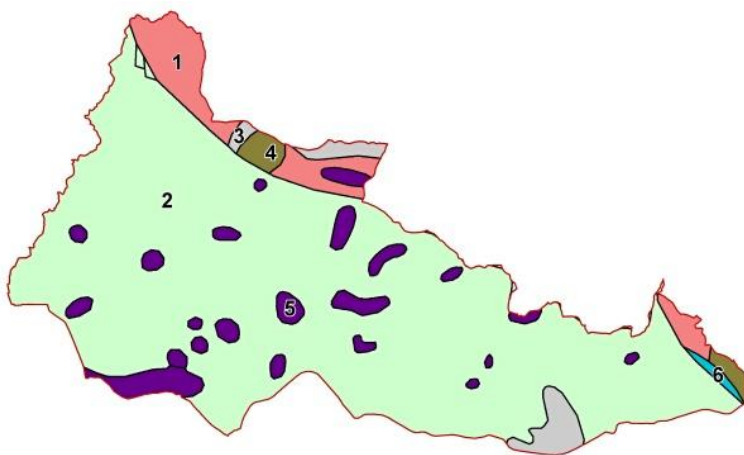
Charakteristický členitý **reliéf** Lužických hor byl vytvořen v období třetihor, kdy došlo k rozlámání České křídové tabule a průniku magmatu. Větší sopečná tělesa (zejm. čediče a znělce) určila základní reliéf řešeného území. Právě tato terénní členitost umožnila zachování původních ekosystémů v obtížně přístupných místech. Nejvyšším vrcholem Lužických hor je Luž (792,9 m), naopak nejnižší bod se nachází v České Kamenici (295 m). Dalšími významnými vrcholy řešeného území jsou Pěnkavčí vrch (792 m), Jedlová (774 m), Klíč (759 m) či Hvozd (750 m).

Obr. 3.2 Členitost reliéfu Lužických hor (nejvyšší polohy hnědou barvou, nejnižší modrou, nižší zelenou)

3.1.2 Geologie

Řešené území se vyznačuje pestrou geologickou skladbou. Jsou zde zastoupeny všechny základní typy hornin – vyvřelé, usazené i přeměněné.

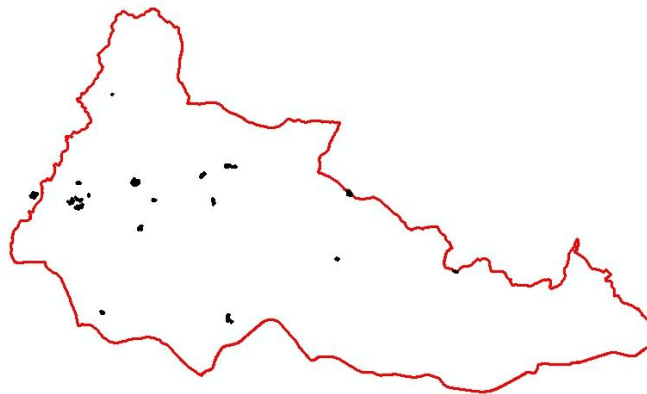
- 1 granitoidy (žuly, granodiority)
- 2 mezozoické horniny (pískovce, jílovce)
- 3 kvartér (hlíny, spraše, písky, štěrky)
- 4 proterozoické horniny (břidlice, svory, pararuly)
- 5 vulkanické horniny terciární (čediče, fonolity, tufy)
- 6 vulkanické horniny zčásti metamorfované, proterozoické až paleozoické (amfibolity, diabasy, melafyry, porfyry)

Obr. 3.3 Geologická skladba řešeného území (zdroj: WMS Cenia)

Území CHKO tvoří dvě základní geologické jednotky oddělené lužickým zlomem, podél něhož docházelo opakovaně k pohybu ker. Od zlomu na severovýchod vycházejí na povrch nejstarší horniny označované jako krystalinikum, na jihozápad se rozprostírají druhohorní sedimenty křídového moře (svrchnokřídové pískovce), které tvoří většinu řešeného území.

Na rázu řešeného území se významně podílela třetihorní vulkanická činnost. V rámci řešeného území se nacházejí tělesa třetihorních vulkanitů tvořená vulkanickými horninami - čediči, znělci a trachyty. Jejich koncentraci v řešeném území lze považovat za jednu z nejvyšších v Evropě. Tato dříve podzemní tělesa byla erozí obnažena a dnes vytvářejí typické protáhlé hřbety s výraznými kuželovitými nebo kupovitými vrchy. Čedičové vrchy (Studeneč, Zlatý vrch, Javor, Lipnický vrch, Jehla aj.) jsou zpravidla nižší a méně strmé ve srovnání se strmějšími znělcovými a trachytovými kužely (např. Klíč, Velký Buk, Malý Buk, Velká Tisová, Sokol, Suchý vrch aj.). Tato tělesa bývají často mylně považována za sopky.

V Lužických horách se vyskytují bohatá **suťová pole**, která vznikla mrazovým zvětráváním za dob ledových. Drobnější suťová pole jsou patrná téměř na každé vyvýšenině. Mezi významné a v rámci České republiky unikátní patří suťová pole na Studenci a Klíči.

Obr. 3.4 Suťová pole v řešeném území

3.1.3 Hydrologie

Území CHKO je součástí CHOPAV Severočeská křída (vyhlášeno nařízením vlády č. 85/91 Sb. v roce 1981). Hydrograficky je součástí dvou povodí toků I. řádu: povodí Labe a povodí Odry. Větší část řešeného území je odvodňována k Labi. Po hlavním hřebeni Lužických hor prochází hlavní evropské rozvodí mezi Baltským a Severním mořem.

Území CHKO je pramennou oblastí bez větších vodních toků. Na druhé straně je zde poměrně hustá síť malých vodotečí (např. Doubický, Lesenský, Luční, Rousínovský potok či Bělá). Vyšší hustotu vykazuje především západní část CHKO.

Nejvýznamnějším tokem řešeného území je říčka Kamenice. Dalšími většími toky řešeného území jsou: Svitávka, Panenský potok, Chřibská Kamenice, Lužnička, Šporka, či Křinice.

CHKO Lužické hory spadá do pěti povodí III. řádu:

1-14-03 Ploučnice

1-14-05 Kamenice a Labe pod Kamenicí

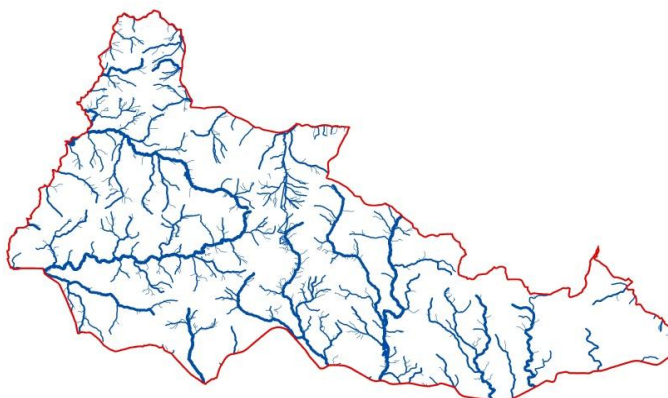
1-15-01 Pravostranné přítoky Labe ze Šluknovského výběžku

2-04-07 Lužická Nisa po Mandavu

2-04-08 Mandava

Vodních nádrží a rybníků je v řešeném území relativně málo. Převážně se jedná o menší vodní plochy. Z údolních nádrží je nejvýznamnější nádrž Chřibská na Chřibské Kamenici. Dále pak přehrada Naděje na Hamerském potoce a nádrž na Lesenském potoce.

Z rybníků se na území CHKO nachází Cimrák (Krásná Lípa), Školní rybník (Rybniště), Doubické rybníky (Doubice), Bělský rybník (na potoce Bělá), Velký Jedlovský (na Chřibské Kamenici), Tomiškův rybník (Krásné Pole), Noldenteich (na Líseckém potoce), Malý Jedlovský a Rolský (na pravostranných přítocích Chřibské Kamenice), Hraniční (na Kamenici), Svorský (na Boberském potoce), Kunratické

Obr. 3.5 Vodní toky tvoří v řešeném území hustou síť

rybníky (na Svitávce), U Mlýna (na Heřmanickém potoce), Černý (na Kněžickém potoce). Řada rybníků je lesních, často s kyselou vodou a přilehlými rašeliništi malého rozsahu.

3.1.4 Klima

Většina řešeného území leží podle Quittovy klasifikace v mírně teplé klimatické oblasti, okrsku MT7. Okrajové části CHKO spadají do okrsku MT2 náležící rovněž mírně teplé klimatické oblasti.

Podnebí v řešeném území je mírně teplé s dostatečným zásobováním srážkami. Průměrná roční teplota vzduchu se pohybuje mezi 6 a 7 °C, průměrný roční úhrn srážek dosahuje 687 mm (na návětrné straně Lužických hor až 800 – 1000 mm).

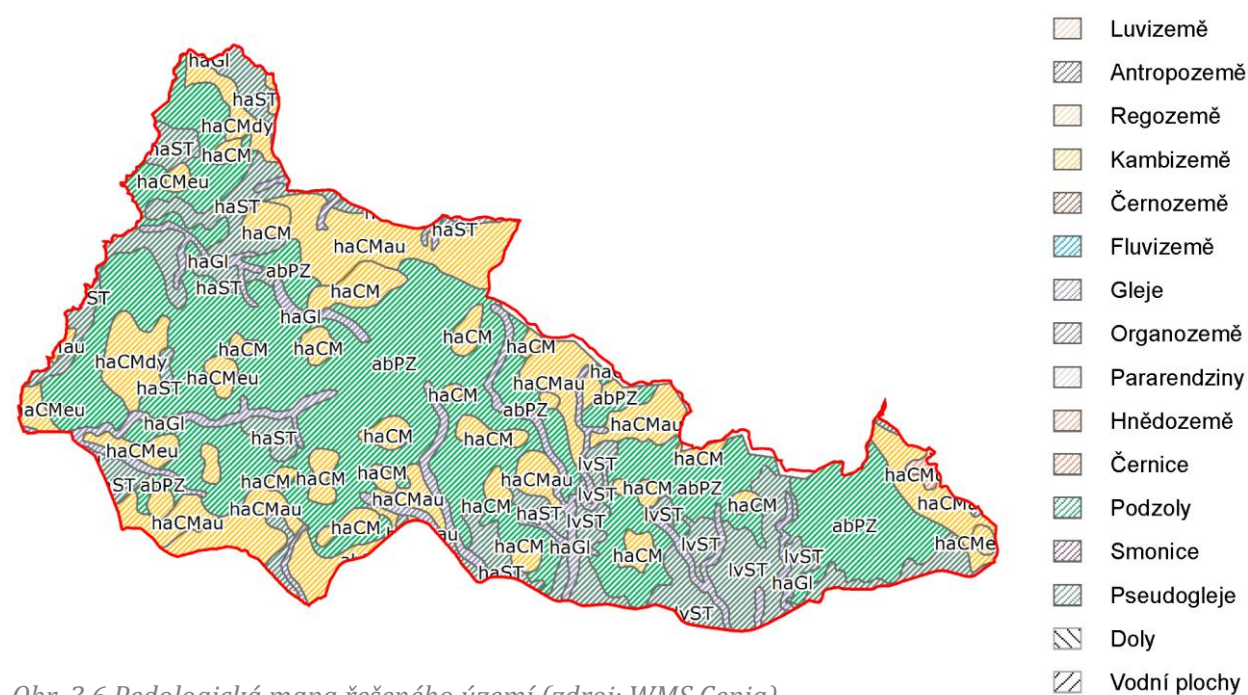
Klimatická charakteristika mírně teplé klimatické oblasti MT7:

- Počet letních dní: 30 – 40
- Počet dní s průměrnou teplotou 10°C a více: 140 - 150
- Počet dní s mrazem: 110 - 130
- Počet ledových dní: 40 - 50
- Průměrná lednová teplota: -2 až -3
- Průměrná červencová teplota: 16 – 17
- Průměrná dubnová teplota: 6 – 7
- Průměrná říjnová teplota: 7 – 8
- Průměrný počet dní se srážkami 1mm a více: 100 - 120
- Suma srážek ve vegetačním období: 400 - 450
- Suma srážek v zimním období: 250 - 300
- Počet dní se sněhovou pokrývkou: 60 - 80
- Počet zatažených dní: 120 - 150
- Počet jasných dní: 40 - 50

(Zdroj: Atlas podnebí Česka. Praha, 2007)

3.1.5 Pedologie

Řešené území leží v přírodních lesních oblastech 5, 18, 19, 20, které jsou charakterizovány mezotrofními typy půd, na bazaltoidních horninách až eutrofními typy, ve vyšších polohách i subtypy horských půd. Na hlubších substrátech jsou zastoupeny arenické podzoly, které přecházejí do arenických dystrických kambizemí.

Obr. 3.6 Pedologická mapa řešeného území (zdroj: WMS Cenia)

Na úpatích kopců a v plochých sníženinách jsou zastoupeny primární pseudogleje. Pestřejší škála půd je vyvinuta na vyvělinách, kde jsou zastoupeny eutrofní kambizemě na čedičích a mezobazické chudší

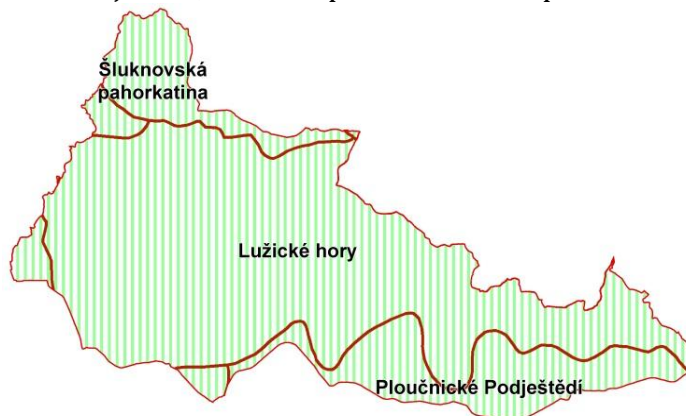

kambizemě na trachytech. Na malých plochách najdeme půdy typu rankerů. Substrát je poměrně kyselý, uplatňuje se vliv kyselých neovulkanitů i kyselých křídových pískovců.

3.1.6 Biota

Fytogeograficky spadá řešené území do oblasti Mezofytika, fytogeografického obvodu Českomoravského Mezofytika. Většina území leží ve fytogeografickém okresu Lužické hory. Jižně do území zasahuje fytogeografický okres Ploučnické Podještědí, severně pak Šluknovská pahorkatina. Okrajově ze západu zasahuje do území okres Jetřichovické skalní město a Českokamenická kotlina. Ze západu je to pak okres Žitavská kotlina.

V rámci řešeného území dominuje 4. bukový lesní vegetační stupeň, ve vyšších polohách také 5. jedlobukový lesní vegetační stupeň (zejména v blízkosti Šluknovského výběžku). Hlavní determinantní dřevinou bukového vegetačního stupně je buk lesní, častý je výskyt také dubu zimního a dubu letního. Lesní vegetační stupeň jedlobukový determinují dřeviny buk lesní a jedle (zcela zde chybí dub zimní).

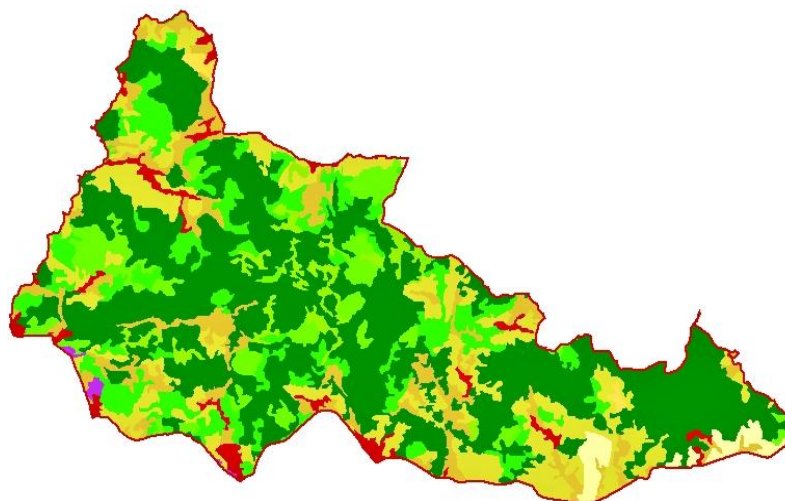

Obr. 3.7 Fytogeografické vymezení řešeného území (zdroj: WMS Cenia)

Potenciální přirozenou vegetaci řešeného území tvoří převážně květnaté bučiny, severozápadně pak bikové bučiny. Dále pak lokálně také acidofilní doubravy, luhy a olšiny. Květnaté bučiny jsou ve stromovém patře prezentovány nejen bukem, ale také smrkem (monokulturní výsadby). Spodní hranice rozšíření květnatých bučin se pohybuje v nadmořské výšce 350 - 450 m, horní hranice pak až do 750 m. Jako příklad lze uvést NPR Jezevčí vrch a PR Klíč (zde se zachovaly pouze dvě menší lokality). Porosty acidofilních doubrav se v řešeném území vyskytují například v okolí České Kamenice, Chříbské a Dolního Podluží. Zachovalý porost acidofilních doubrav se nachází na jižních svazích PR Klíč a je jednou z nejnávšně položených doubrav v Čechách. Bažinné olšiny doprovázejí například Rousínovský potok.

Aktuální vegetace řešeného území je poměrně rozmanitá. Převažují lesy pokrývající zhruba 66% území. Přírodě blízké lesy (tj. květnaté a bikové bučiny se zastoupením jedle, jasanu, jilmu a javoru) se zachovaly pouze ve vrcholových partiích hor. Na ostatním území převažují monokultury smrku, ojediněle i borové monokultury. Lesy jsou doplněné bohatým bylinným patrem, které je na chudším pískovcovém podkladu jednotvárnější. V nižších polohách rostou v menší míře i dubohabřiny, které zasahují do území z teplejšího Českého středohoří.

Necelých 30% řešeného území je tvořeno zemědělskou půdou, kde převažují louky a pastviny. Cenné jsou zejména květnaté louky, které jsou částečně obhospodařované, některé zarůstají. Většina sušších luk je charakteru ovsíkových luk, kde převládají trávy ovsík vyvýšený či kostřava červená, které jsou doplněné zvonkem rozkladitým a kopretinou bílou. Na méně výživných půdách se nacházejí méně rozšířené smilkové trávníky. Na

Obr. 3.8 Krajinný pokryv podle klasifikace Corine 2006 (světle zeleně jsou zobrazeny smíšené a listnaté lesy, tmavě zeleně lesy jehličnaté, žlutě zemědělská půda – převažují louky a pastviny, červeně zastavěné území, fialově průmyslové areály) (zdroj: WMS Cenia)

podmáčených místech se vyskytují pcháčové louky, místy s výskytem chráněných orchidejí prstnatce májového, prstnatce Fuchsova i kruštíku bahenního. Na vlhkých až mokřích lokalitách, které jsou méně kosené, vzniká tužebníková lada. Podél vodních toků, rybníků a vodních nádrží se vyskytují jasanovo-olšové luhy s bohatým bylinným podrostem.

3.1.7 Biogeografie

Z hlediska biogeografického členění České republiky (Culek, 1996) leží řešené území na rozhraní několika biogeografických regionů. Většinu území pokrývá Lužickohorský bioregion (1.66), jižní část území spadá do Ralského bioregionu (1.34). V severním cípu u města Krásná Lípa zasahuje na řešené území bioregion Šluknovský (1.57), který tvoří s Lužickohorským bioregionem nevýraznou hranici, kde dochází k prolínání hlavních rysů obou bioregionů. Rovněž v okolí Kamenického Šenova a České Kamenice plynule přechází Lužickohorský bioregion v bioregion Verneřický (1.15) a rysy obou regionů se zde prolínají.

Obr. 3.9 Vymezení řešeného území dle biogeografického členění (Culek, 1996)

Lužickohorský bioregion (1.66)

je téměř totožný s geomorfologickým celkem Lužické hory. Bioregion má charakter hornatiny na křídových sedimentech s častými lokalitami kyselých neovulkanitů. V bioregionu dominuje hercynská biota 4. bukového lesního vegetačního stupně, ve vyšších polohách i 5. jedlo-bukového lesního vegetačního stupně se zastoupením horských prvků. Prakticky celý bioregion je lesnatý s dominující kulturní smrčtinou. Jeho reliéf se vyznačuje vysokou členitostí a od okolních bioregionů se liší zastoupením vyšších vegetačních stupňů, výskytem květnatých bučin a přítomností reliktních bezlesí.

Ralský bioregion (1.34) patří mezi mimořádně významné. Je charakteristický azonálním uspořádáním s řadou výrazných reliktních a exklávních prvků rozmanitého charakteru. Mezi všemi bioregiony pískovců má nejpestřejší biotu, což je dáno zastoupením různých kvalit pískovců a střídáním suchých a mokřadních stanovišť se stanovišti neovulkanickými. Tato stanovištní i druhová pestrost odlišuje Ralský bioregion od všech okolních bioregionů. Vymezení Ralského bioregionu vůči Lužickohorskému je výrazné, dané především nižším plošším reliéfem, rozšířením pískovců a na ně vázanou biotou.

Šluknovský bioregion (1.57) je tvořen zdviženou žulovou pahorkatinou s charakteristickou mozaikou bioty 4. a 5. lesního vegetačního stupně. V současnosti převažuje orná půda a v lesích kulturní smrčiny (na neovulkanitech bučiny). Hojně jsou také mezofilní až vlhké louky. Přejed k Lužickohorskému a Verneřickému bioregionu tvoří drobné neovulkanity s květnatými bučinami.

Verneřický bioregion (1.15) je typický vysokou biodiverzitou (zejm. flóry), čedičovými lávovými příkrovy a mezofilním charakterem s převažujícím 4. a 2. lesním vegetačním stupněm. Jeho reliéf má charakter ploché hornatiny s výškovou členitostí 300 – 450 m. Třetinu bioregionu pokrývají lesy (s vysokým podílem stanovištně cizích druhů, zejm. smrku), na odlesněných plochách se rozkládají z velké části louky a pastviny (dnes často degradované). Verneřický bioregion se oproti Lužickohorskému vymezuje absencí horským elementů a často oceánickým rázem.

3.1.8 Ochrana přírody a krajiny

Řešené území je velkoplošným zvláště chráněným územím - chráněnou krajinnou oblastí Lužické hory. CHKO Lužické hory byla vyhlášena v roce 1976 na území o rozloze 265 km². Posláním CHKO je ochrana všech hodnot krajiny, jejího vzhledu a typických znaků, přírodních zdrojů a vytváření vyváženého životního prostředí.

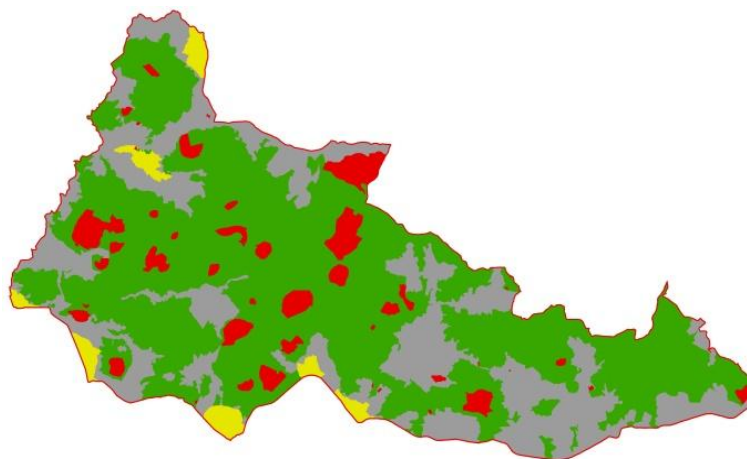
K bližšímu způsobu ochrany přírody byly v CHKO Lužické hory vymezeny **čtyři zóny odstupňované ochrany**:

I. zóna - zahrnuje nejhodnotnější části přírodního prostředí, přírodě blízké lesy, vlhké horské louky s výskytem chráněných druhů flóry a fauny, mokřady, rašeliniště a významné geologické útvary.

II. zóna - území s lesními ekosystémy, s částečně pozměněnou druhovou skladbou a na ně vázané cenné biotopy mokřadů a pramenišť, louky a pastviny extenzivně využívané s dochovanými přírodními hodnotami.

III. zóna - značně přeměněné lesní ekosystémy, v minulosti intenzivně obhospodařované polní ekosystémy (a nyní s nepravidelnou údržbou). Území s dochovanou typickou zástavbou. Převážně typ kulturní, harmonické krajiny s charakteristickým rázem.

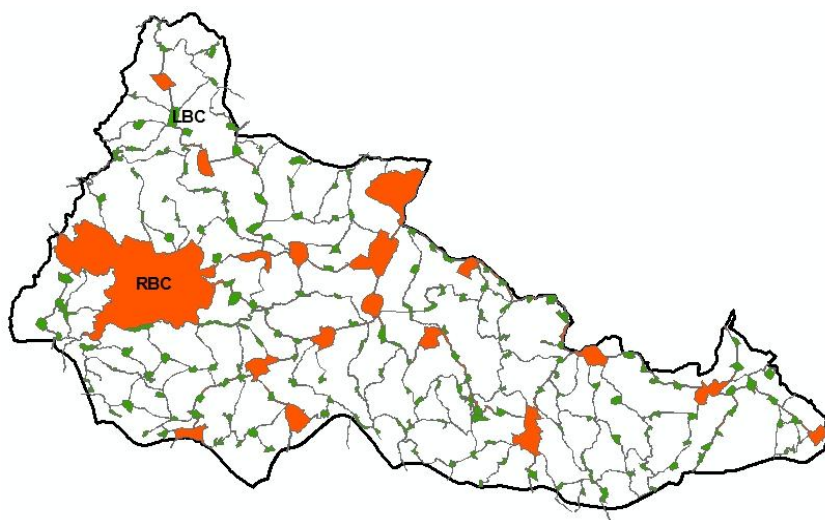
IV. zóna - převážně urbanizované území s městskou zástavbou a průmyslovými objekty, přírodovědná i krajinářská hodnota výrazně potlačena.

Obr. 3.10 Zonace CHKO Lužické hory (I. - červená, II. - zelená, III. - šedá, IV. - žlutá)

Územní systém ekologické stability

Na celém území CHKO je vymezen územní systém ekologické stability (ÚSES). Nachází se zde prvky nadregionálního regionálního i lokálního ÚSES. Většina řešeného území leží v nadregionálním biokoridoru Studený vrch - Poledník. Regionální a lokální ÚSES tvoří v řešeném území poměrně hustou síť. Zpravidla se jedná o funkční prvky ÚSES.

Obr. 3.11 Územní systém ekologické stability regionální (oranžové plochy) a lokální úrovně (zelené plochy)

Natura 2000

V řešeném území se nachází chráněná území evropského významu, jedná se o území Natura 2000 - ptačí oblasti a evropsky významné lokality. V severním cípu řešeného území mezi Chřibskou a

Krásnou Lípou se nachází **ptačí oblast Labské pískovce**. Předmětem ochrany jsou v ptačí oblasti čtyři druhy – sokol stěhovavý, chřástal polní, výr velký a datel černý.

Evropsky významných lokalit se v řešeném území nachází několik:

Lužickohorské bučiny (CZ0510520) – rozsáhlý lesní komplex východně od silnice I/13 (Nový Bor-Varnsdorf). Jedná se o nejrozsáhlejší komplex bučin v Lužických horách, místy pralesovitěho typu, který skýtá útočiště řadě vzácných živočišných druhů (např. sýc rousný, kulíšek nejmenší).

Svitávka (CZ0513509) – lokalita představuje úseky drobných vodních toků protékající menšími obcemi, lesními porosty či loukami. Jedná se o drobný vodní tok v úseku mezi obcí Lindava a státní hranicí ČR (východně od Nového Boru), dále Hamerský potok a jeho pravostranný bezejmenný přítok ústící z pravé strany do Svitávky u obce Mařenice (zhruba 5 km severně od Cvikova) a Hamerský potok v úseku mezi ústím do Svitávky a zástavbou u osady Naděje a Hamr. Předmětem ochrany EVL je velmi početná populace mihule potoční vysokého regionálního významu.

Klíč (CZ0510506) – významná terénní dominanta vrchu Klíč s jedinečnou reliktní povahou danou velkým rozsahem bezlesí a extrémní svažítostí (expoziční klima). Z botanického hlediska pravděpodobně nejcennější lokalita v Lužických horách.

Studenec (CZ0420082) – významný lesní komplex severně od České Kamenice. Jedná se o mimořádně významný komplex lesů (květnatých a acidofilních bučin a suťových lesů) a primárního bezlesí (suťová pole, skalní výchozy).

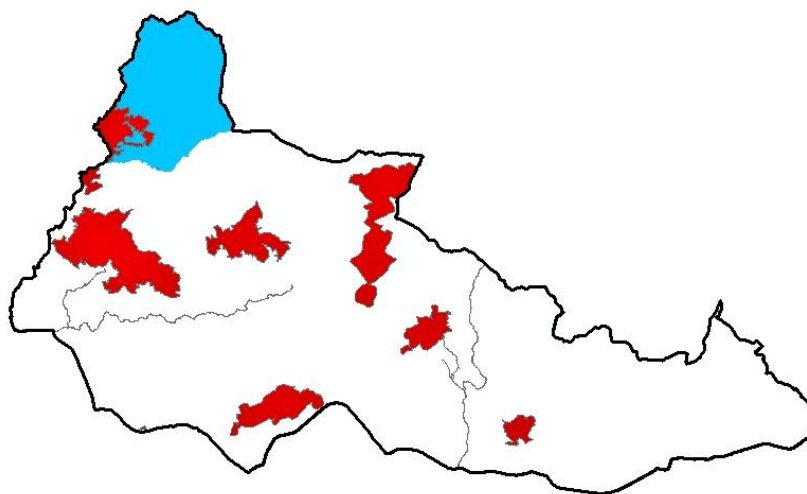
Jezevčí vrch (CZ0510509) – významná znělcová kupa severně od silnice I/13 (Cvikov-Jablunné v P.). V lokalitě se nachází mimořádně cenné porosty suťových lesů a květnatých bučin, jedná se o nejrozsáhlejší komplex přírodě blízkého lesa ve východní části Lužických hor.

Údolí Chřibské Kamenice (CZ04520507) - údolí Chřibské Kamenice mezi železniční stanicí Jedlová a vodní nádrží Chřibská. Jedná se o krajinu v centrální části CHKO s množstvím typicky vyvinutých biotopů charakteristických pro tuto oblast. Jde především o acidofilní bučiny, rozvolněné lesy extrémních stanovišť a reliktní společenstva suťového bezlesí. Typicky vyvinuté jsou i některé mokřadní biotopy (lesní rašelinná prameniště s ostřicí převislou a starčkem potočním), rašeliniště a litorální porosty v okolí Jedlovských rybníků. V oblasti se vyskytují i mnohé vzácné živočišné druhy (např. orel mořský a vydra říční).

Suchý vrch – Naděje (CZ0514041) - zalesněné území v centrální části Lužických hor mezi obcemi Rousínov a Trávník-Naděje. Lokalita je velmi cenná z hlediska biodiverzity i z hlediska studijního, neboť bohatá podrostová květena na Milštejně má zřetelně reliktní charakter. Jedna z mála známých a dobře zachovaných lokalit s výskytem reliktního druhu netopýra velkouchého na území ČR. Významným prvkem na lokalitě jsou pseudokrasové jeskyně, sloužící jako sociální místo, tradičně využívané netopýry k páření.

Horní Kamenice (CZ0423507) – vodní tok Kamenice od Srbské Kamenice po Hraniční rybník včetně vybraných drobných přítoků. Pro lososa obecného představuje povodí Kamenice unikátní lokalitu v rámci ČR. Území je také kvalitní lokalitou vydry říční.

České Švýcarsko (CZ0424031) – do řešeného území zasahuje ze západu. V lokalitě je sledován výskyt subatlantských druhů jako např. žebrovice různolisté, mokřýše vstřícnořistého či svízele

Obr. 3.12 Lokalizace území Natura 2000 v řešeném území (modře ptačí oblast, červeně evropsky významné lokality)

hercynského a také dvou atlantských druhů - vláskatce tajemného a blánatce kentského. Specifické mikroklimatické a edafické poměry v zaříznutých roklích umožňují existenci subboreálních druhů např. rojovníku bahenního, šichy černé či plavuně pučivé. EVL představuje jedinečnou lokalitu vydry říční a lososa obecného, také významnou lokalitu mihule říční.

Prácheň – Zicht (CZ0513249) – lokalita zasahuje do řešeného území z jihu od obce Prácheň. Jedná se o mokřad na severním okraji obce Prácheň 1 km od Kamenického Šenova. Je zde sledován stabilní výskyt čolka velkého od roku 1985.

Chřibská-kostel (CZ0423652) – kostel sv. Jiří ve městě Chřibská. Půda a věže kostela jsou významné výskytem letní kolonie netopýra velkého.

Spravedlnost-Chřibská (CZ0420083) – území ležící v severozápadní části CHKO, severně od města Chřibská. Jedná se o mimořádně hodnotnou lokalitu. O cennosti jejích biotopů svědčí již vyhlášené přírodní rezervace Spravedlnost a Marschnerova louka, řada ploch je rovněž zařazena do 1. zóny CHKO. Biotopově je oblast značně různorodá, na vrchu Spravedlnost převažují druhově mimořádně pestrá lesní společenstva s bohatým bylinným podrostem (dymnivka dutá, kyčelnice devítilistá, sasanka pryskyřníkovitá, měsíčnice vytrvalá aj.), ve vrcholových partiích jsou vyvinuta skalní společenstva s kapradinkou skalní, osladičem přehlíženým, skalníkem celokrajným. Ve východní části jsou četná prameniště s přesličkou největší, mokřýšem vstřícňolistým aj. Bezlesí je tvořeno převážně mezofilními loukami.

Maloplošná zvláště chráněná území

V řešeném území je vyhlášeno celkem osmnáct maloplošných zvláště chráněných území (MZCHÚ)- národních přírodních rezervací, národních přírodních památek, přírodních rezervací a přírodních památek. Tato území jsou vyhlášována k ochraně nejcennějších částí přírody. Rezervace se vyhláší k ochraně celého biotopu, památky k ochraně fragmentu biotopu, významného geologického útvaru či území s výskytem významných druhů rostlin a živočichů.

Z pohledu krajinného rázu jsou MZCHÚ významnými indikátory hodnot.

MZCHÚ v řešeném území:

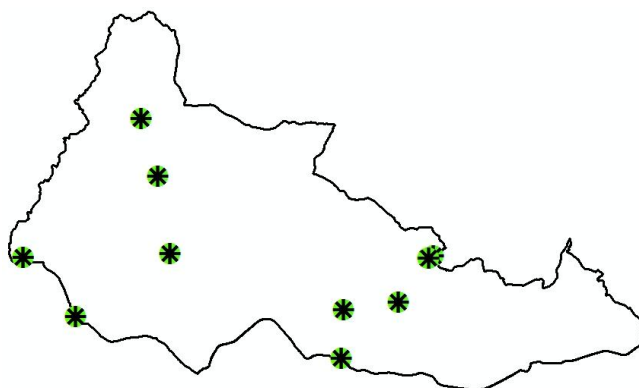
<i>Název</i>	<i>Kategorie</i>	<i>Důvody ochrany</i>
Jezevčí vrch	NPR	Vrcholové partie trachytové kupy s přirozenými suťovými lesy a květnatými bučinami. Výskyt rostlin typických pro suťové lesy (např. ohrožená měsíčnice vytrvalá)
Studený vrch	PR	Pestrá mozaika lesních společenstev a volných suti s výskytem chráněných a vzácných druhů rostlin a živočichů na vrcholu čedičového suku Studenec.
Klíč	PR	Pestrá škála biotopů na znělcovém vrchu Klíč, jedna z nejvýše položených teplomilných doubrav v Čechách. Rostou zde vzácné druhy rostlin (např. kriticky ohrožená hvězdnice alpská, silně ohrožená kapradinka skalní aj.)
Luž	PR	Neovulkanický vrch s lesními porosty charakteru acidofilních a klenových bučin. Přítomnost vysokostébelných trávníků skalních terásěk (S1.3).
Spravedlnost	PR	Druhově mimořádně pestrá a zachovalá společenstva s výskytem řady chráněných druhů rostlin na čedičovém vrchu Spravedlnost.
Marschnerova louka	PR	Významná lokalita ohrožených druhů vlhkomilných rostlin. Významný je výskyt vstavačovitých rostlin, zejm. silně ohroženého kruštíku bahenního.
Vápenka	PR	Na Vápenném (Maškově) vrchu se stýkají horniny všech geologických jednotek budujících severní Čechy. Nacházejí se zde také fragmenty přirozených porostů květnatých bučin s typickým bylinným patrem.

Zlatý vrch	NPP	Zlatý vrch je význačnou geologickou lokalitou evropského významu. Byla zde těžbou odkryta vnitřní stavba neovulkanického tělesa s vertikální sloupcovitou odlučností čediče.
Pustý zámek	PP	Pustý zámek je znělcový neovulkanický suk s jedinečným vodorovným uspořádáním znělcových sloupců, které tvoří jeho vnitřní stavbu, dnes již odhalenou.
Bílé kameny	PP	Izolované, morfologicky unikátní skály z křídových pískovců na jižním úpatí vrchu Vysoká. Značný podíl kaolinického tmele a další petrografické vlastnosti podmiňují zvětvávání do oblých tvarů.
Ledová jeskyně Naděje	PP	Puklinová pseudokrasová jeskyně v suťovém poli na severní straně Suchého vrchu. Celoročně se v prostorách jeskyně hromadí chladný vzduch, který umožňuje tvorbu a přetrvání ledové výzdoby. Jeskyně je také lokalitou některých druhů netopýrů.
Líska	PP	Stromové patro tvoří klenové bučiny, v bylinném patře převažuje ohrožená měsíčnice vytrvalá a další druhy typické pro suťové lesy.
Louka u Brodských	PP	Podmáčená louka v údolí říčky Chřibská Kamenice je významnou lokalitou ohrožených druhů vlhkomilných rostlin (např. ohrožený prstnatec májový, sítina ostrokvětá aj.).
Brazilka	PP	Místy podmáčená horská louka s rašelinnými půdami a vřesovišti. Ochrana rostlinných společenstev podhorských luk a vřesovišť.
Kytlice	PP	Louky s šafránem jarním v údolí jižního přítoku Kamenice.
Rašeliniště Mařeničky	PP	Zachovalé rašeliniště, ojedinělé v této oblasti, a výskyt řady chráněných druhů rostlin (např. prstnatec májový, mochna bahenní).
Noldenteich	PP	Rybník a rašeliniště s významnou flórou a faunou. Výskyt několika typů mokřadních a vodních společenstev.
U Rozmoklé žáby	PP	Přechodová rašeliniště a rašelinné lesy s výskytem významných a zvláště chráněných druhů hub a rostlin (např. rosnatka okrouhlitá, vachta trojlistá).

Památné stromy

Na území CHKO se nachází 18 památných stromů (často ve skupinách). Nejvýznamnějšími z nich jsou tis v Krompachu, jejichž věk je odhadován na 200 až 450 let. Nejstarší z tisů je chráněn již od roku 1954.

Památnými stromy v řešeném území jsou: lípa v Sedle (Chřibská), lípa v Trávníku, trojice tisů v Krompachu, borovice v Mařeničkách, Schabestielova lípa v Krásném poli, lípa v Drnovci, lípa u kapličky v Kamenickém Šenově, dub u Svobodů v Kytlici a buky na Zeleném vršku v České Kamenici.

Obr. 3.13 Lokalizace památných stromů v řešeném území

3.2 Kulturní a historická charakteristika

3.2.1 Hlavní etapy vývoje osídlení

Řešené území patří mezi oblasti s relativně starým osídlením. Vedly zde nejstarší komunikace – obchodní stezky, které spojovaly území dnešních Čech s pobřežím Baltského a Severního moře. Na tyto komunikace se pravděpodobně vázalo první osídlení již v posledních fázích pravěku a zejména v období stěhování národů.

Na počátku 14. století začíná v řešeném území tzv. velká vnější středověká kolonizace. Do území přicházeli němečtí osadníci, kteří zakládali na lesní půdě typické dlouhé údolní řadové vsi s lánovou parcelací plužiny. Podél vodních toků i cest byly volně stavěny jednotlivé usedlosti, na které navazovaly úzké a táhlé lány polí. Sídla vznikala i ve výše položených oblastech (např. Krompach, Horní a Dolní Světlá). Dochází rovněž k plánovitému zakládání měst v oblasti – Jablonné v Podještědí (první písemná zmínka z 1240), Česká Kamenice (první písemná zmínka z 1352). Jsou zakládány strážní hrady, především při obchodních stezkách z Čech do Lužice (Lemberk, Milštejn, Tolštejn, Falkenburk).

Historie osídlení řešeného území je úzce spjata se sklářstvím. Nejstarší dochované relikt středověkého sklářského osídlení, které se zároveň řadí k nejstaršímu osídlení tohoto typu v Čechách, jsou doloženy archeologickými průzkumy v k.ú. Doubice a k.ú. Svor (lokalita pod Bouřným). Mezi středověké sklárny v řešeném území se řadí například sklárna v Chřibské, v Doubici, v Okrouhlé, v Polevsku nebo v Trávníku u Cvikova. Další sklářské huti vznikaly od 16. století (např. ve Falknově, Krompachu) a dále pak v 18. a 19. století (například v r. 1750 v Nové Huti), kdy byly v oblasti zakládány také sklářské školy.

V 15. století nastal rozvoj těžby rud. Nejstarší písemná zpráva o těžbě v okolí Tolštejna je z roku 1474. Výrazněji se těžba objevila až v 16. století. Roku 1554 byl založen Jiřetín pod Jedlovou jako hornické sídliště.

Klidnější období hospodářského i kulturního rozkvětu v 16. století bylo přerušeno třicetiletou válkou. Válka zasáhla především níže položená území, kde byla vypálena řada vesnic i panských dvorů. Došlo také ke změnám v držbě jednotlivých panství, původní, většinou protestantské, šlechtické rody musely svá panství opustit a získala je šlechta cizí – například Bredové a Gallasové.

17. století je obdobím baroka, které se významně zapsalo do podoby české krajiny. Byl postaven barokní kostel sv. Maří Magdalény v Mařenicích, kostel Čtrnácti sv. pomocníků v Krompachu, sv. Pankráce v Jítravě a sv. Barbory v Rynolticích. K vrcholnému baroku patří také barokní chrám sv. Vavřince v Jablonném v Podještědí, kde je pochována sv. Zdislava. Vznikají četné drobné církevní památky (např. r. 1686 morový sloup na náměstí v Jablonném aj.).

Od 18. století nastal rozvoj textilní výroby. Největší rozmach textilního průmyslu přišel v 19. století a počátku 20. století. Docházelo k rozvoji manufakturní a později průmyslové výroby, zdokonalení dopravních cest a stavbě železnice. Osídlení Lužických hor bylo již výhradně německé. V této souvislosti také rostla poptávka po stavebním kameni, rostla jeho těžba (zejména pískovce a čediče).

Po druhé světové válce proběhl nucený odsun německého obyvatelstva. Ačkoli do Lužických hor přicházeli obyvatelé z vnitrozemí, počet obyvatel v území výrazně poklesl, a to především v menších sídlech. Řada samot zcela zanikla. V tomto období také zanikly nebo byly zničeny četné drobné sakrální památky – kaple, kapličky, boží muka, kříže (např. zničena Kalvárie u Mařenic, kříže při cestě u Petrovic atd.). Došlo ke kolektivizaci zemědělství a vzniku státních statků. Zemědělská půda i průmysl byly znárodněny.

Po roce 1989 dochází k obnově řady hodnotných objektů, v krajině jsou obnovovány drobné sakrální památky (např. křížová cesta na Kalvárii u Cvikova). Díky rozvoji chalupářství v 60. - 70. letech 20. století bylo zachráněno velké množství objektů lidové architektury i celých venkovských sídel. V roce 1976 byla vyhlášena chráněná krajinná oblast Lužické hory. Dochází k rozvoji turismu a cestovního ruchu.

3.2.2 Vývoj krajiny a jejího hospodářského užívání

Do 10. století byla většina území Lužických hor tvořena neprostupnými lesy (součást královského hvozdu). S rozvojem osídlení dochází k ústupu lesních porostů na úkor orné půdy, luk a pastvin hospodářsky využívaných člověkem.

Od 15. století dochází k intenzivní exploataci lesů související s rozvojem především sklářství v oblasti. Ačkoli se nadále rozloha lesů v území nezmenšovala, jejich stav se zhoršoval díky vysoké spotřebě dřeva bez náhradních opatření. Vedle nadměrné těžby byly lesy poškozovány pastvou dobytka, polařením (vytěžené paseky byly pronajímány na 6 i více let na zemědělské využití, poté opět zalesněny), hrabáním steliva a hrabanky či těžbou pryskyřice. Začátkem 18. století došlo k přechodu od výběrové těžby k těžbě mýtní. Po těžbě byly vysazovány především smrky, místy borovice. Toto přetěžování lesů trvalo do konce 18. století. V důsledku intenzivní pasečné těžby a umělé výsadby je většina současných lesů přeměněna na stejnověké smrkové a v nižších partiích borové monokultury. Na obtížně dostupných lokalitách se zachovaly bučiny (převážně se však jednalo o umělou výsadbu). Ekologická stabilita lesa ztlačila a oslabené lesy snáze podléhaly abiotickým i biotickým škodlivým činitelům (např. polomy, kůrovec či bekyně mniška).

Jak dokumentují mapy Stablního katastru (pol. 19. století), plochy zemědělské půdy (orné i pastvin) navazovaly na usedlosti a byly uspořádány do úzkých táhlých políček, tzv. lánových plužin. Od sebe byly plužiny odděleny cestou, mezí nebo stromořadím. Uspořádání polností bylo z pohledu pěstovaných plodin pestré, políčka a pastviny nebyly velkých výměr a krajina v okolí sídel si udržovala drobné měřítko.

Po druhé světové válce, kdy došlo k vysídlení převážné většiny německého obyvatelstva, bylo území osídleno novými obyvateli z různých míst republiky. Části osad nebo okrajové části menších sídel v této době zanikly, plužiny zarostly sukcesní vegetací. Následovala kolektivizace zemědělství a vznik státních statků. Začalo intenzivní hospodářství, byly vykáčeny remízky, zrušeny meze a cesty, budovány meliorace a regulace toků. Travní společenstva luk, bohatá květinami, byla nahrazena kulturními travinami. Začala být aplikována umělá hnojiva a pesticidy. Hůře dostupné plochy byly zalesněny nebo ponechány sukcesi. Státní lesy byly rozšířeny o drobné lesíky, které byly v soukromém vlastnictví a o plochy znovu zalesněné zemědělské půdy. Došlo ke změně krajinné mozaiky a k narušení harmonického měřítka, zaniklo drobné členění polností.

Po listopadu roku 1989 došlo k postupnému rozpadu státních statků, útlumu zemědělské činnosti a převodu zemědělské půdy Pozemkovému fondu ČR. V malé míře došlo k restituci zemědělské půdy a lesů. Většina lesů zůstala ve vlastnictví státu. Zemědělsky dnes v řešeném území hospodaří jen několik subjektů, značné množství půdy leží ladem. Neobhospodařované pozemky ztrácejí svou druhovou pestrost, převládají plevele a invazní druhy.

3.2.3 Charakteristika sídelní struktury

Největší část sídel v řešeném území byla založena během středověké kolonizace. Hlavním typem sídelní struktury řešeného území je tedy **údolní lánová ves**.

Údolní lánovou ves a její vymezení lze popsat takto (Škabrada, 2003):

Údolní lánová ves je založena na jednoduchém, racionálním principu jednoho pozemkového pruhu, který vedl od usedlosti a dosahoval zpravidla až na hranice pozemku. Většina vsí byla založena na podélném systému, jehož osou byl zpravidla potok. Po obou jeho březích (někdy též pouze na jednom břehu) byly rozměřeny úseky, přidělené jednotlivým usedlostem. Každý tento úsek tvořil šířku pozemkového pruhu, který se postupným obděláváním protahoval dále za usedlost (odtud jeho název lán). Terén zpravidla směrem od vodoteče stoupal, sled kultur a způsob obdělávání v lánu byl v pořadí zahrada – pole – louka – les. Údolní lánové vsi nemají náves, usedlosti pouze vymezují jakýsi dlouhý prostor podél potoka. Umístění usedlostí v rámci vsi je důsledkem racionálního uvažování s ohledem na terén ve vztahu k polím, která ležela za usedlostmi. Pokud například ležela při potočním břehu vyšší terasa, na které mohla být zřízena pole, situovaly se usedlosti do této vyšší polohy i za cenu úplného odtržení od společného prostoru údolní nivy (pozn. nivy byly často zamokřené a zarostlé s meandrujícím tokem). Lánové vsi často tvoří i několikakilometrové řetězce, které se plynule vzájemně propojují.

Obr. 3.14 Schéma sídelní struktury údolní lánové vsi

K typickým lánovým vesnicím patří většina sídel v rámci řešeného území. Jsou to zejména Mařenice, Heřmanice, Dolní Světlá, Krompach, Chřibská, Rynoltice či Kněžice. Některá sídla se později rozvíjela podél cest orientovaných kolmo k základní ose zástavby (např. Horní Sedlo, Polevsko), u některých vsí došlo k zahuštění zástavby v centrální části již při jejich vzniku nebo brzy poté (např. Petrovice). Jiná sídla vznikající v raném novověku nesou tzv. kobercové uspořádání (např. Polesí).

Typické údolní řadové vsi doplňují krátké řadové útvary s pravidelně rozmístěnými štítově orientovanými domy, převážně domy sklářů nebo dřevorubců. Údolní lánové vsi v menší míře doplňuje rozptýlená zástavba

jednotlivých usedlostí (např. Petrovické domky, Čtyřdomí, Kunratické domky) nebo ojedinělé samoty (např. Nová Huť, Křížový Buk).

Na jihu řešeného území jsou města středověkého založení. Jejich základem je typická liniová údolní zástavba, později doplněna kompaktnější zástavbou podél hlavních přístupových cest, náměstím pravidelného tvaru a významnými stavebními soubory a architektonickými dominantami sídel. I v současnosti je stále patrné prolnutí staveb venkovského charakteru - typického liniového uspořádání a staveb městského charakteru. K nejvýznamnějším patří město Jablonné v Podještědí (mimo řešené území), Cvikov, Kamenický Šenov a Česká Kamenice.

Urbanistickou strukturou v řešeném území jedinečné je město Jiřetín pod Jedlovou, které je typickým renesančním městem s pravidelným šachovnicovým půdorysem. Jeho základem je čtvercové náměstí, kolem něhož se rozvinula pravidelná síť navzájem kolmých ulic ve směru čtyř světových stran. Mezi ulicemi byly vyměřeny pravidelné čtvercové domovní bloky (jednu stranu bloku tvořily vždy 3 domy).

3.2.4 Charakteristika lidové architektury

Lidová architektura se neodmyslitelně podílí na typickém rázu Lužických hor. Sídla Lužických hor, městská i vesnická, jsou bohatě prostoupena stavbami lidové architektury. Řešené území se nachází v přechodovém pásmu mezi oblastí domu roubeného a hrázděného a ve východní části se dotýká rozmezí mezi oblastí domu přízemního a patrového. Pro řešené území je charakteristické zastoupení roubených, poloroubených, hrázděných i zděných objektů. Typické zastoupení zde mají domy přízemní, polopatrové i patrové. Tím je dána vysoká rozmanitost původních staveb v sídlech.

I přes vysokou pestrost lidové architektury, převažují v řešeném území nejrůznější formy tzv. **severočeského roubeného domu**. Severočeský dům je charakteristický roubenou konstrukcí obytných částí na pískovcové podezdívce, někdy doplněný o přízemní zděnou část chlévů. Hrázdění je v Lužických horách přítomno pouze v konstrukci patra, někdy i štítu. Světnice v přízemí zůstává vždy roubená.

Konstrukce obvodového roubení bývá často doplněna o tzv. **podstávku**. Jejím účelem je odlehčit přízemním stěnám domu od váhy patra. Stěny patra jsou tak předsunuty před stěny přízemí a hrázděná konstrukce patra spočívá na sloupech před roubenou stěnou. Jednotlivé prvky podstávky – sloupky, ližiny a pásky – bývají zdobeny vyřezáváním. Podstávka tvoří v Lužických horách specifický prvek, který zásadním způsobem spoluutváří vzhled průčelí domu.

Štít severočeského roubeného domu je nazýván lomenice – dekorativně skládaný bedněný štít, případně zdobený řezbou či malováním, jehož členění do jednotlivých polí odráží konstrukci krovu nesoucího střechu. Štít bývá od 19. století také často obložený břidlicovými šablonami různých tvarů a

barev, které vytvářejí ornamenty. Zpočátku je používána jednobarevná břidlice různých velikostí, později se používají i rozmanité barvy. Stavby také často mívají asymetrické řešení štítu, v 17. – 18. století bývá přistavována za světnicí ještě podlouhlá světnička - výměnek, komora. Střecha bývá protažena i nad tento přístavek. Celkově však stavba zůstává v proporcích vyvážená.

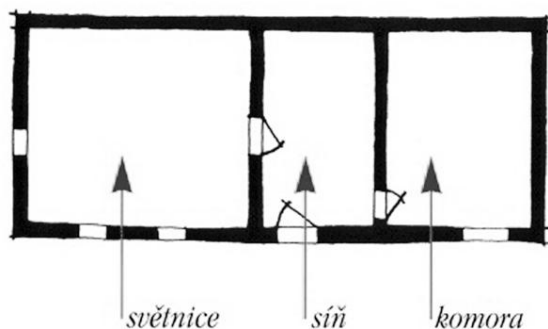
Střecha domu bývá nejčastěji sedlová, původně kryta štípanou dřevěnou šindelovou krytinou, později břidlicí. Šindelová krytina se zde používala až do 20. století. Hojně využívány byly od konce 19. století také eternitové šablony. Součástí střech bývá často také vikýř. Charakteristický pro řešené území je typ sedlového vikýře s jedním oknem a protáhlý vikýř s řadou malých okének (tzv. štíčí tlama; „Hecht“).

Obr. 3.15 Tzv. štíčí tlama – „Hecht“

Pro domy lidové architektury jsou charakteristické rovněž výrazné pískovcové portály vstupů, kamenicky mimořádně bohatě provedené.

Okna obytných staveb jsou až do počátku 20. století obdélná, situovaná na výšku s dvojnásobným dělením (svislé i vodorovné), převážně čtyř nebo šestitabulkové. V řešeném území se nejprve osazovala okna jednoduchá k vnějšímu líci stěny. Od konce 18. století se začíná vkládat okno druhé, k vnitřnímu líci stěny.

Obr. 3.16 Schéma trojdílného komorového domu (komoru často nahrazoval chlév)

Z hlediska **vnitřní dispozice** severočeského domu je charakteristická trojdílná dispozice (sín, světnice, komora/chlév), která je na první pohled patrná díky umístění vchodových dveří uprostřed delší stěny. Vstupní prostor tvořila síň, která oddělovala světnici orientovanou k průčelí od chléva nebo komory. Toto základní trojdílné členění se opakovalo i v patře (pokud byl součástí domu chlév, nacházel se pouze v přízemní části domu).

Typická je také pro Lužické hory **barevnost staveb**, která se začala objevovat na stavbách lidové architektury až od druhé poloviny 19. století. Charakteristické je výrazné rozlišení architektonických článků stavby a výplňového zdiva, tedy tmavý nátěr nosné dřevěné konstrukce a světlé výplňové plochy u hrázděných staveb. U poloroubených staveb kontrast mezi tmavou dřevěnou částí domu a většinou světlou omítkou zděné hospodářské části objektu.

Poslední dřevěné roubené domy byly v řešeném území stavěny na počátku 20. století v období první světové války. Velké soubory domů lidové architektury lze vidět například v sídlech Chřibská, Doubice, Horní a Dolní Světlá, Krompach, Mařenice, Naděje, Trávník, Rousínov, Polevsko, Petrovice aj.

Obr. 3.17 Objekty lidové architektury v Lísce a Dolní Světlé (zleva)

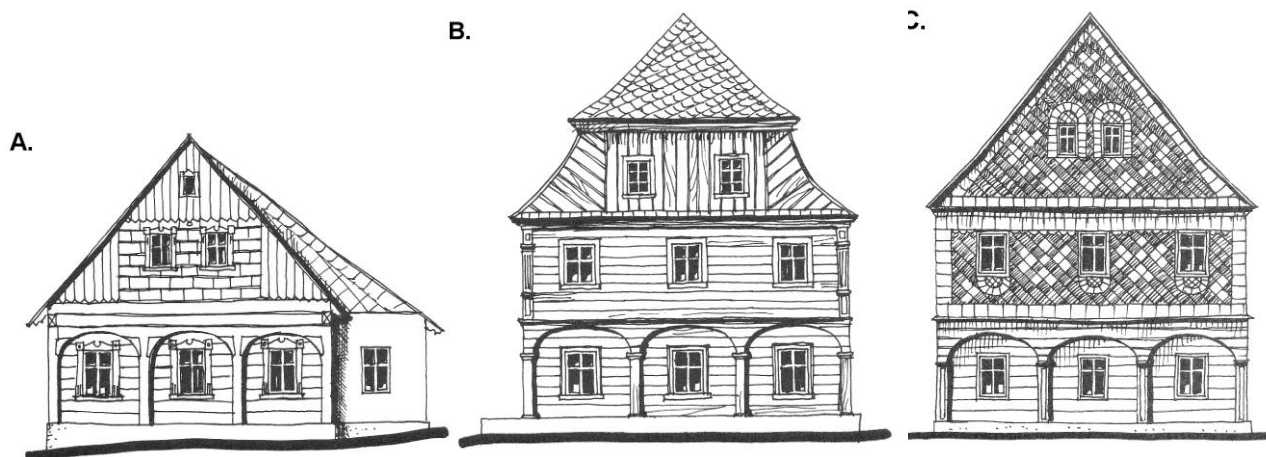
Regiony lidové architektury

Řešené území leží na hranici tří regionů lidové architektury – region Lužické hory; Podhůří Lužických hor a Novoborsko; Děčínsko a Šluknovský výběžek (Pešta, 2009; 2011). Hranice mezi regiony nelze přesně vymežit, v průběhu času docházelo k vzájemnému ovlivňování, prolínání i kulturním překryvům a z tohoto důvodu se mohou v rámci jednoho sídla setkávat prvky z více regionů.

Region Lužické hory, který v řešeném území převažuje, je charakteristický sídelní strukturou údolní lánové vsi. Zástavba vesnic je zde dodnes dobře dochovaná, převažuje roubená architektura. V níže položených vsích (Mařenice, Rynoltice) tvoří větší domy zemědělských usedlostí patrové objekty, příbuzné především s lidovou architekturou regionu Podhůří Lužických hor. V přízemí jsou nejčastěji roubené jen světnice, patra jsou dřevěná celá. Plošně však v regionu převažují domy přízemní (zejména ve výše položených sídlech). Typickými znaky staveb regionu jsou do oblouku seříznutá podstávka, různé obklady stěn (nejčastěji bedněné nebo imitující kvádřovou bosáž), břidlicí zdobený štít a vikýře ve tvaru „štičí tlamy“. Ojedinele se objevuje i prvek tzv. sněhových domečků (Schneehäsel) – zádveří v podobě budky. Mezi nejvíce zachovalé sídelní celky řešeného území spadající do tohoto regionu náleží: Mařenice, Kropmach, Valy, Trávník, Naděje, Rousínov, Dolní a Horní Světlá. Cenné jsou rovněž Rynoltice a Polesí.

Region Podhůří Lužických hor a Novoborsko zasahuje do řešeného území z jihu, lze ho vymežit jako obdélník mezi městy Nový Bor, Jablonné v Podještědí, Mimoň a Česká Lípa. V regionu dominují velké patrové roubené domy. Charakteristická je zde obloukovitá podstávka bez výrazného zdobení, dekorativní obklady stěn a zdobené štíty. Specifickým fenoménem regionu jsou tzv. sklářské domy, tedy objekty bez hospodářského zázemí, patřící bohatým sklářským rodinám (např. Nový Bor, Polevsko). Tyto domy jsou mimořádných kvalit, zejména z hlediska tesařské práce a vytříbeným architektonickým řešením a detaily. Cenné sídelní celky regionu, které se nachází v řešeném území, jsou Polevsko, Nový Bor a Kamenický Šenov.

Region Děčínsko a Šluknovský výběžek je velmi rozmanitou oblastí, která zasahuje do Saska (resp. Lužice), Českého středohoří i Lužických hor. Většina vesnic regionu je charakteru lánové vsi v dlouhých potočních údolích (Chřibská, Líska). V zástavbě se uplatňují stavby patrové i přízemní, případně polopatrové. Charakteristickými znaky staveb jsou podstávky, dekorativní obklady stěn i štítů. K nejcenějším vesnickým celkům regionu v řešeném území patří Kytlice, Doubice, Kyjov a Chřibská.

Obr. 3.18 Domy prezentující regiony lidové architektury v Lužických horách (A. region Lužické hory, B. region Podhůří Lužických hor a Novoborsko, C. region Děčínsko a Šluknovský výběžek) (zdroj: Pešta 2009, 2011)

3.2.5 Památkově chráněná území

V řešeném území se nachází několik historicky významných sídel, které Ministerstvo kultury České republiky vyhlásilo roku 1992 **městskou památkovou zónou**. Jedná se o Jablonné v Podještědí, Kamenický Šenov, Nový Bor, Českou Kamenici a Jiřetín pod Jedlovou.

Severovýchodně od Jablonného v Podještědí zasahuje do řešeného území **krajinná památková zóna** (KPZ) Lembersko vyhlášená Ministerstvem kultury České republiky roku 1996. KPZ Lembersko představuje komponovanou kulturní krajinu vytvořenou v okolí zámku Lemberk, zahrnuje bývalý leberský zámecký park a přilehlé okolí mezi osadami Lvová, Kunová, Zpěvná, Markvartice a Kněžičky. Přírozeným středem KPZ je zámek Lemberk stojící mimo řešené území, na strmém návrší Krutina nad údolím Panenského potoka. Do řešeného území zasahuje KPZ osadami Lvová a Kněžičky. Krajinářské kompozice spojené se zámkem Lemberk se v řešeném území uplatňují sice lokálně, avšak významně.

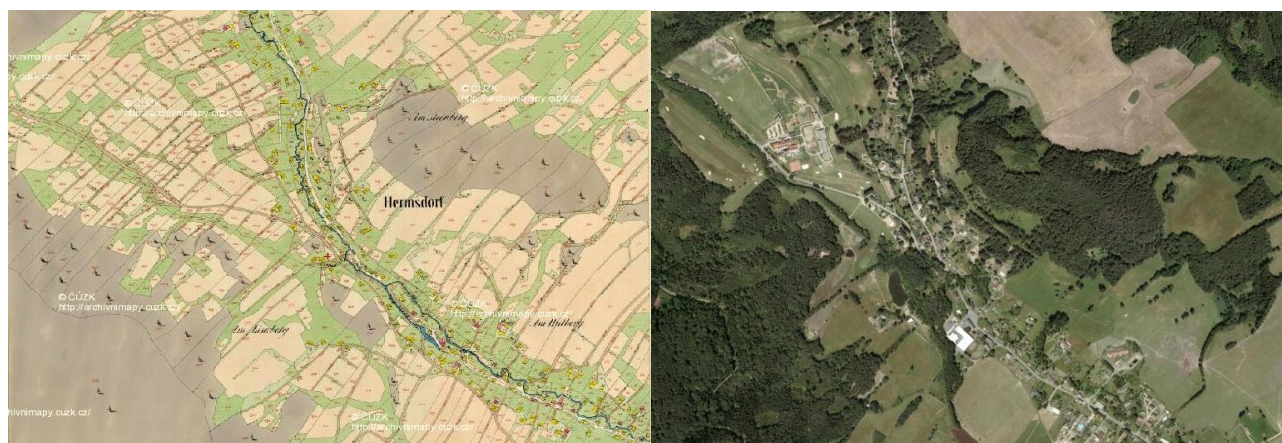
3.2.6 Dochované stopy krajinných úprav a hospodářského využívání krajiny

V řešeném území se dochovalo několik lokalit, které lze nazvat krajinou se zřetelně dochovanými historickými stopami vývoje krajiny či dokonce krajinou komponovanou. Jedná se především o krajiny s dochovanými stopami jejich hospodářského využívání, kdy lze v dnešní krajině nalézt pozůstatky tzv. **plužiny**. Plužina tvořila od středověku vyživovací základnu sídla, vytvářel ji soubor všech polí, luk a pastvin propojených navzájem sítí cest. Plužina kopírovala vlastnické vztahy v území a jednotlivá políčka patřící kusedlostem byla od sebe oddělována cestami, pásy stromů, travnatými pruhy či řadami kamenů.

V řešeném území se plužiny, stopy hospodářského využívání krajiny, dochovaly pouze lokálně. Významnější relikty plužiny se dochovaly především pod hradem Tolštejn, u sídel Prácheň, Horní Světlá a Líska.

Obr. 3.19 Hrad Tolštejn a okolí. Lokalita s nejlépe dochovanými stopami hospodářského využívání krajiny v řešeném území. Vlevo na mapě Stablního katastru (pol. 19. století), vpravo dnešní podoba. (zdroj: ČÚZK)

Obr. 3.20 Heřmanice s plužinou. Jedna z lokalit v řešeném území, kdy byla plužina scelena do větších bloků zemědělské půdy, a typické lánové členění okolí sídla tak zaniklo. (zdroj: ČÚZK)

3.3 Vizuální charakteristika

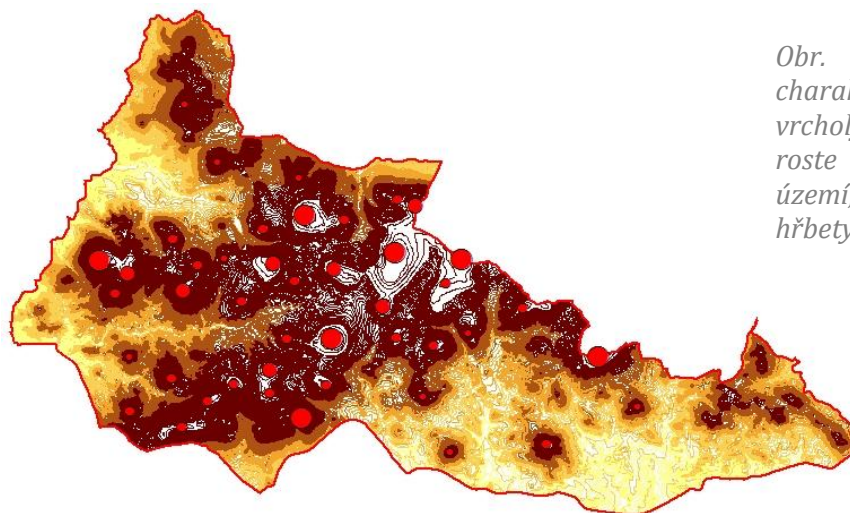
3.3.1 Prostorové vztahy a harmonické měřítko

Vymezení prostorových vztahů v řešeném území determinuje především přítomnost zřetelných terénních dominant a výrazných horizontů.

Charakteristická je pro řešené území uzavřenost prostorů daná nejen členitostí terénu, ale také vysokým stupněm zalesněnosti. Sídla, zpravidla sevřená v údolí vodotečí, se v rámci větších prostorů vizuálně uplatňují jen zřídka. V enklávách polí, luk a pastvin, zpravidla přímo navazujících na sídla, dochází k vyššímu uplatnění vizuálního projevu zástavby, uplatňuje se zde pohledová otevřenost daná morfologií terénu a způsobem využití území.

Prostorové měřítko řešeného území je dáno poměrem dimenzí viditelných částí krajiny vzhledem k měřítku člověka. Měřítko je určeno v první řadě charakterem vegetačního krytu, mozaikovitostí krajiny a velikostí prostorových jednotek krajinné struktury (otevřené prostory vůči prostorům se souvislým vegetačním krytem či urbanizovaným, členění krajiny prvky nelesní zeleně apod.). V řešeném území ovlivňuje měřítko krajiny především vysoká zalesněnost, liniové uspořádání sídel a vysoké zastoupení remízů, solitérů a další liniové zeleně v krajině. Ačkoli souvislé plochy lesa vytvářejí hrubozrnnou krajinnou mozaiku, měřítko řešeného území zůstává harmonické. Je to dáno především členitostí terénu, uzavřeností prostorů a podílem vysokých přírodních hodnot území. K narušení harmonického měřítka dochází pouze lokálně. Jedná se zejména o měřítkově disharmonizující zástavbu v podobě rušivých průmyslových hal, zemědělských objektů, místně nevhodných panelových domů a jiných staveb (např. průmyslový areál mezi Vesničkou a Horní Kamenicí, panelové sídliště ve Cvikově, zemědělský areál u Lvové, areál Sikr s r.o. v Heřmanicích a další.).

Dominantně se v řešeném území uplatňují zejména četné přírodní prvky v podobě terénních vyvýšenin. Řada těchto terénních dominant je nadmístního významu (např. Luž, Jedlová, Hvozď, Klíč, Jezevčí vrch a Studenec). Terénní dominanty místního významu se uplatňují pouze lokálně, většinou ve vztahu k sídlům v jejich okolí (např. Spravedlnost, Zámecký vrch, Kulich a další). Architektonické dominanty (kostelní věže, hrady, zámky, rozhledny aj.) se v řešeném území uplatňují převážně lokálně. Za architektonickou dominantu nadmístního významu lze považovat zámek Lemberk (ležící mimo řešené území), rozhlednu Hvozď, rozhlednu Jedlová, hrad Tolštejn, kostel v Jítravě (ležící mimo řešené území) či hrad Grabštejn (ležící mimo řešené území).

Obr. 3.21 Dominanty přírodního charakteru (červené body prezentují vrcholy – s rostoucí velikostí bodu roste význam dominanty v řešeném území; hnědé plochy prezentují terénní hřbety)

3.3.2 Místa významných výhledů, referenční body

Morfologická členitost a geologický původ řešeného území determinuje četný výskyt míst významných výhledů i referenčních bodů. Na druhé straně vizuální uzavřenost prostorů v rámci řešeného území způsobená vysokým zastoupením lesa místa významných výhledů směřuje zejména na holé vrcholy kopců, nezalesněné horizonty apod. Z tohoto důvodu zpravidla místa významných výhledů kopírují terénní, případně kulturní dominanty.

Místa významných výhledů nadmístního významu jsou v řešeném území zejména Hvozd (s rozhlednou), Luž, Jedlová (s rozhlednou) a hrad Tolštejn. Mimo řešené území, avšak s významnými výhledy do území pak zámek Lemberk či vyhlídková věž bývalého kostela Narození Panny Marie v Jablonném v Podještědí.

3.3.3 Estetické hodnoty a estetická atraktivnost

Estetické hodnoty řešeného území spočívají především v morfologii terénu, dochované struktuře osídlení, četnosti mimolesní zeleně, stromořadí i solitérů a v přítomnosti staveb lidové architektury. Estetickou atraktivnost řešeného území dokreslují rovněž kulturní dominanty v podobě hradů, hradů, zámků, rozhleden a kostelních věží.

Těžištěm estetické atraktivnosti území jsou především sídla s dochovanou urbanistickou strukturou a lidovou architekturou respektující terénní členitost (např. Horní Světlá, Naděje, Krompach, Kytlice aj.). Hodnotným fenoménem je v tomto případě pro řadu sídel charakteristické prolínání zástavby se stromovou zelení a plochami luk či pastvin v širším krajinném rámci (např. Kytlice, Rousínov, Doubice, Naděje). Právě tento soulad přírodních podmínek a osídlení vytváří výjimečně esteticky hodnotná území.

Obr. 3.22 Soulad přírodních podmínek a osídlení vytváří esteticky atraktivní harmonickou kulturní krajinu (zleva panoramatické pohledy na sídla Krompach a Chřibská)

4 Diferenciace území z hlediska krajinného rázu, návrh regulativů

Pojmy oblasti krajinného rázu a místa krajinného rázu byly v souladu s §12 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny definovány v metodickém postupu autorů Vorel a kol. (2006) následovně:

Oblast krajinného rázu je krajinný celek s podobnou přírodní, kulturní a historickou charakteristikou odrážející se v souboru jejích typických znaků, který se výrazně liší od jiného celku ve všech charakteristikách či v některé z nich a který zahrnuje více míst krajinného rázu. Je vymezena hranicí, kterou mohou být přírodní nebo umělé prvky nebo jiné rozhraní měnících se charakteristik.

Místo krajinného rázu je část krajiny relativně homogenní z hlediska přírodních, kulturních a historických charakteristik a výskytu estetických a přírodních hodnot, které odlišují místo krajinného rázu od jiných míst krajinného rázu. Je nejmenším hodnoceným prostorem; jedná se zpravidla o vizuálně vymezený krajinný prostor (konkávní nebo konvexní), který je pohledově spojitý z většiny pozorovacích stanovišť, nebo o území typické díky své výrazné charakterové odlišnosti.

Z definice obou pojmů vyplývá, že **principem diferenciace řešeného území z pohledu krajinného rázu do hierarchicky uspořádaných jednotek (oblastí a míst) je prostorová diferenciace krajiny do dílčích částí na základě jejich charakterové odlišnosti.** V prostorové struktuře a vizuálních vztazích krajiny se projevuje zejména morfologie terénu, charakter vegetačního krytu, charakter sídelní struktury a hospodářského využití krajiny. Základním rysem krajiny řešeného území je její výšková členitost, tvary a výraznost terénního reliéfu (zejm. četných vrcholů).

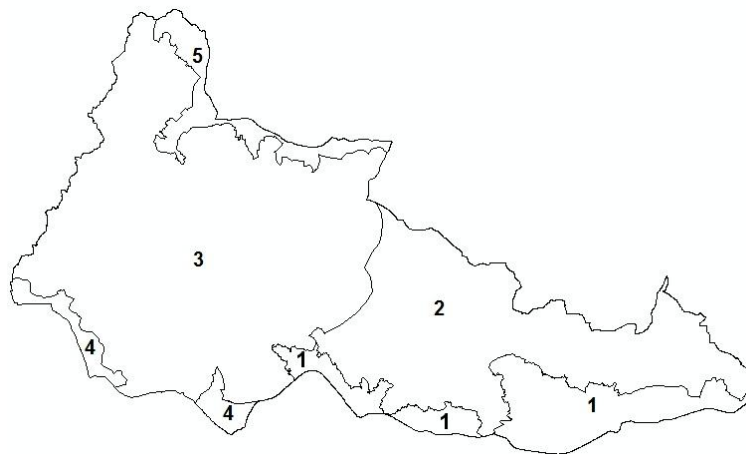
Vymezení hranic oblastí krajinného rázu vychází především z hranic geomorfologických jednotek (především celků a podcelků), které základním způsobem ovlivňují charakter území. Zohledněn je při diferenciaci také charakter prostorového uspořádání sídel a krajiny a charakter vegetačního krytu. Rovněž je využito biogeografické členění území (Culek, 1996).

4.1 Oblasti krajinného rázu

Na základě dominujících rysů krajiny řešeného území, kterými jsou zejména charakter reliéfu, způsob využití území, struktura krajiny a charakter osídlení, bylo možné diferencovat řešené území na pět charakterově odlišných oblastí krajinného rázu:

1. Jablonsko-Cvikovsko
2. Mařenicko-Petrovicko
3. Kytlicko-Chřibsko
4. Kamenicko-Novoborsko
5. Krásnolipsko-Podluží

Ačkoli se oblasti krajinného rázu vůči sobě vymezují výraznou charakterovou odlišností, jejich hranice jsou v řešeném území převážně pozvolného rázu s plynulými přechody.

Obr. 4.1 Schéma vymezení oblastí krajinného rázu v řešeném území

4.1.1 Oblast krajinného rázu Jablonsko-Cvikovsko

Oblast krajinného rázu Jablonsko-Cvikovsko zasahuje do řešeného území z jihu a rozkládá se podél jižní hranice CHKO v jeho východní části. Oblast je typická plošším reliéfem, převažujícím zemědělským využitím území (často intenzivního charakteru), vizuální otevřeností a přítomností

větších sídel (měst a spádových obcí), čímž se výrazně vymezuje vůči sousedním oblastem krajinného rázu.

Sídla oblasti krajinného rázu Jablonsko-Cvikovsko: Cvikov, Svor, Drnovec, Kunratice u Cvikova, Heřmanice v Podještědí, Kněžice, Lvová, Rynoltice, Polesí, Černá Louže, Židovice

Hlavní znaky nebo soubory znaků krajinného rázu:

1) přírodní charakteristika:

- charakter ploché pahorkatiny
- jemně členitá modelace terénu, přítomnost menších vrchů
- častá přítomnost pískovcových skalních útvarů v lesních porostech či na jejich okrajích
- lesozemědělský typ krajiny
- převažuje zemědělské využití území (často intenzivní)
- v lesních porostech převažují jehličnaté monokultury

2) kulturní a historická charakteristika:

- více osídlené území, přítomnost větších měst a spádových obcí
- převažují sídla údolního lánového typu
- z hlediska zachovalosti sídel se oblast člení na dvě části - v části Jablonska převažují sídla vykazující vysokou zachovalost původní sídelní struktury, v části Cvikovska převažují sídla s nízkou zachovalostí původní sídelní struktury
- část Jablonska vykazuje vyšší podíl dochovaných objektů lidové architektury
- rušivá přítomnost hlavní silnice I/13 tvořící jižní hranici řešeného území
- rozhraní regionů lidové architektury Lužické hory a Podhůří Lužických hor - Novoborsko

3) vizuální charakteristika, harmonické měřítko a vztahy:

- vizuální otevřenost, možnost dalekých výhledů a pohledů
- pohledové terénní dominanty, které se uplatňují v oblasti – Ještědský hřbet, Klíč, Jezevčí vrch, Jílový vrch, Zelený vrch
- pohledové kulturní dominanty, které se uplatňují v oblasti – zámek Lemberk, kostel sv. Vavřince a věž bývalého kostela Narození Panny Marie v Jablonném v Podještědí, kostel v Jítravě
- výskyt objektů rušivých a měřítkově nevhodných (zejm. zemědělské areály Lvová, Heřmanice, Cvikov)
- harmonické měřítko a drobná krajinná mozaika narušeny scelenými bloky zemědělské půdy

Současné narušení krajinného rázu:

- scelené větší bloky zemědělské půdy, převažující intenzivní hospodaření na pozemcích
- jehličnaté monokultury v lesních porostech
- narušení zachovalé urbanistické struktury sídel v části Cvikovska
- objekty měřítkově nevhodné a rušivé
- přítomnost rušivé hlavní silnice I/13 (bariérový efekt)
- narušené harmonické měřítko i drobná krajinná mozaika

Z pohledu ochrany krajinného rázu oblasti Jablonsko-Cvikovsko je žádoucí:

- navyšovat podíl mimolesní stromové zeleně v zemědělských plochách a tím kultivovat nežádoucí hrubou krajinnou mozaiku a narušené harmonické měřítko a vztahy
- obnovovat původní druhovou skladbu lesa
- novou výstavbou směřovat k navyšování stávajících hodnot v sídle
- kultivovat měřítkově disharmonizující objekty (zejm. zemědělské a průmyslové objekty, panelové domy)
- zachovat pohledové osy, místa významných výhledů
- nevytvářet nové negativní dominanty v území

- zachovat harmonické měřítko a vztahy a podporovat vytvoření drobné krajinné mozaiky

4.1.2 Oblast krajinného rázu Mařenicko-Petrovicko

Oblast krajinného rázu Mařenicko-Petrovicko zasahuje do řešeného území z východu zaujímá celou východní část Lužických hor. Oblast charakterizuje zejména členitý reliéf s vrchy vulkanického původu, které se uplatňují v rámci pohledových vztahů celé oblasti. Sídla oblasti vykazují výjimečně vysokou zachovalost struktury i zástavby, typické jsou zde údolní lánové vsi utvářející dlouhé řetězce. Využití území oblasti je převážně lesohospodářské. Častý je výskyt vzácných suťových polí na vrcholech kopců.

Oblast krajinného rázu Mařenicko-Petrovicko je význačná nejen svou přírodní charakteristikou (reliéf, vulkanické vrchy, suťová pole), ale zejména způsobem osídlení a zachovalostí sídel, které dosahují hodnot jedinečných v rámci České republiky.

Ačkoli sídla Horní a Dolní Sedlo a okrajová část Dolní Suché svých charakterem nejsou typické pro oblast krajinného rázu Mařenicko-Petrovicko a svých charakterem se řadí spíše do oblasti Hrádecko, z důvodu jejich polohy v přechodovém pásmu mezi oběma oblastmi byly pro účely tohoto hodnocení krajinného rázu zařazeny do oblasti Mařenicko-Petrovicko.

Sídla oblasti krajinného rázu Mařenicko-Petrovicko: Dolní Sedlo, Horní Sedlo, Dolní Suchá, Petrovice, Mařenice, Mařeničky, Krompach, Dolní Světlá, Horní Světlá, Naděje, Trávník, Rousínov

Hlavní znaky nebo soubory znaků krajinného rázu:

1) přírodní charakteristika:

- převažuje charakter ploché vrchoviny
- výrazně členitá modelace terénu s terénními dominantami nadmístního významu – Luž, Hvozď
- v geologické stavbě převažují mezozoické horniny, častý výskyt vulkanických terciérních hornin (čedičové, znělcové a trachytové vrchy)
- přítomnost suťových polí (rozsáhlejší na Suchém vrchu) a skalnatých vrcholů
- přítomnost pískovcových skalních útvarů
- převažuje lesní typ krajiny, pouze v okolí sídel lesozemědělský typ
- v krajinném pokryvu oblasti dominují lesní porosty, převažují jehličnaté monokultury (ve vrcholových partiích se nacházejí přírodě blízké listnaté lesy)
- v okolí sídel převažuje extenzivní zemědělské hospodaření (louky, pastviny)

2) Kulturní a historická charakteristika:

- převažují sídla údolního lánového typu
- převažuje rekreační charakter sídel
- převažují sídla uspořádaná do několikakilometrových vzájemně propojených řetězců (Mařenice – Krompach – Světlá)
- častý výskyt rozptýlené zástavby, osad a samot
- sídla o výjimečně vysoké zachovalosti sídelní struktury
- výjimečně vysoký podíl dochovaných objektů tradiční lidové architektury v sídlech, dochovány celé soubory staveb (např. Trávník, Horní Světlá, Krompach)
- region lidové architektury Lužické hory
- častý výskyt tzv. řopíků (železobetonové lehké opevnění z 30. let 20. století)
- dochované fragmenty lánové nebo záhumenicové plůžiny v okolí sídel

3) vizuální charakteristika, harmonické měřítko a vztahy:

- pohledová uzavřenost/otevřenost daná morfologií terénu - vizuální uzavřenost v údolích, daleké výhledy na vyvýšených místech
- místa výhledů nadmístního významu s výhledy daleko za hranice řešeného území – Hvozď, Luž
- častý výskyt vyhlídek, rozhleden uplatňující se jako pohledové dominanty

- vysoké uplatnění terénních vyvýšenin a vrchů v dalekých pohledových osách
- kulturní dominanty (věže kostelů apod.) se v pohledových osách uplatňují pouze lokálně
- velmi nízký podíl objektů rušivých a měřítkově nevhodných (zemědělské objekty Mařenice, Krompach)
- harmonické měřítko, drobná krajinná mozaika

Současné narušení krajinného rázu:

- jehličnaté monokultury v lesních porostech
- lokální narušení zachovalosti urbanistické struktury a charakteru zástavby v sídlech (Krompach, Horní a Dolní Sedlo, Petrovice)

Z pohledu ochrany krajinného rázu oblasti Mařenicko-Petrovicko je žádoucí:

- chránit přírodní hodnoty oblasti (suťová pole, přírodě blízké lesní porosty, drobné plochy luk a pastvin)
- obnovovat původní druhovou skladbu lesa
- chránit a obnovovat dochované plužiny
- chránit vysokou dochovanost charakteru zástavby a sídelní struktury
- nerozšiřovat sídla do volné krajiny
- kultivovat rušivé objekty (zejm. zemědělské objekty)
- zachovat pohledové osy, místa významných výhledů
- nevytvářet nové negativní dominanty území
- zachovat harmonické měřítko a vztahy a drobnou krajinnou mozaiku

4.1.3 Oblast krajinného rázu Kytlicko-Chřibsko

Oblast krajinného rázu Kytlicko-Chřibsko představuje západní část Lužických hor. Oblast je typická výrazně členitým reliéfem s častým výskytem terénních dominant ojedinělých vrchů nadmístního významu. Na vrcholcích kopců je častý výskyt vzácných suťových polí. Členitá morfologie terénu determinuje vizuální vztahy v rámci celé oblasti. Většina oblasti je zalesněna, v okolí sídel převažují extenzivní zemědělské plochy. Sídla oblasti mají charakter jak údolních lánových vsí, tak rozptýlené zástavby. Častý je také výskyt osad a samot. Vysokou zachovalost vykazují pouze části sídel (Nová Chřibská, Polevsko, Kytlice, Doubice, Jiřetín pod Jedlovou), ojediněle sídla celá (Kyjov). Charakter osídlení je rovněž determinován morfologií terénu.

Oblast krajinného rázu Kytlicko-Chřibsko je význačná zejména svou přírodní charakteristikou – přírodě blízkým charakterem využití území, výrazně členitým reliéfem, vulkanickými vrchy, suťovými poli a četnými prameništi. Charakter osídlení oblasti respektuje výraznou morfologii terénu a dotváří celkový přírodě blízký charakter oblasti.

Sídla oblasti krajinného rázu Kytlicko-Chřibsko: Kyjov, Doubice, Chřibská, Kunratice u České Kamenice, Studený, Líska, Dolní a Horní Prysk, Polevsko, Prácheň, Kytlice, Rozhled, Jedlová, Lesné

Hlavní znaky nebo soubory znaků krajinného rázu:

1) přírodní charakteristika:

- převažuje charakter členité vrchoviny
- výrazně členitá modelace terénu
- častý výskyt terénních dominant nadmístního významu – Klíč, Studenec, Jedlová, Velká Tisová, Pěnkavčí vrch, Kozí hřbet
- v geologické stavbě převažují mezozoické horniny, častý výskyt čedičových a znělcových kup
- přítomnost suťových polí (významné např. na Klíči) a skalnatých vrcholů
- přítomnost pískovcových skalních útvarů
- četná prameniště
- lesní typ krajiny

- v krajinném pokryvu oblasti dominují lesní porosty, převažují jehličnaté monokultury, častý je i výskyt přírodě blízkých listnatých lesů
  - v okolí sídel převažuje extenzivní zemědělské hospodaření (louky a pastviny)
- 2) kulturní a historická charakteristika:
- sídla údolního lánového typu i rozptýlené zástavby respektující členitý terén
  - častý výskyt osad a samot
  - převažují sídla o střední zachovalosti sídelní struktury (vysoká zachovalost – Doubice, Líska, Kyjov, Polevsko, Studený, Jedlová)
  - častý je vysoký podíl dochovaných objektů lidové architektury, dochovány celé části sídel (např. Dolní a Nová Chřibská, Kyjov, část Polevska, Doubice, Kytlice)
  - rozhraní regionu lidové architektury Děčínsko a Šluknovský výběžek a regionu Lužické hory
  - častý výskyt tzv. řopíků (železobetonové lehké opevnění z 30. let 20. století)
  - lokálně dochované fragmenty lánové plužiny v okolí sídel (Líška, Polevsko, Prácheň)
- 3) vizuální charakteristika, harmonické měřítko a vztahy:
- pohledová uzavřenost/otevřenost daná morfologií terénu - vizuální uzavřenost v údolích, daleké výhledy na vyvýšených místech
  - místa výhledů nadmístního významu s výhledy daleko za hranice řešeného území – Klíč, Studenec
  - vysoké uplatnění terénních vyvýšenin a vrchů v dalekých pohledových osách
  - kulturní dominanty (věže kostelů apod.) se v pohledových osách uplatňují pouze lokálně
  - velmi nízký podíl objektů rušivých a měřítkově nevhodných (zemědělský areál a panelové domy v Chřibské)
  - převažuje zachovalé harmonické měřítko i vztahy a drobná krajinná mozaika

Současné narušení krajinného rázu:

- jehličnaté monokultury v lesních porostech
- lokální narušení zachovalosti urbanistické struktury a charakteru zástavby v sídlech (Chřibská, Studený, Kunratice, Prusk)

Z pohledu ochrany krajinného rázu oblasti Kytlicko-Chřibsko je žádoucí:

- chránit přírodní hodnoty oblasti (suťová pole, přírodě blízké lesní porosty, drobné plochy luk a pastvin)
- obnovovat původní druhovou skladbu lesa
- chránit a obnovovat dochované plužiny
- chránit sídla a jiné lokality se zástavbou s vysokou zachovalostí charakteru zástavby a sídelní struktury
- kultivovat rušivé objekty (zejm. zemědělské a průmyslové objekty, panelové domy)
- zachovat pohledové osy, místa významných výhledů
- nevytvářet nové negativní dominanty území
- zachovat harmonické měřítko a vztahy a drobnou krajinnou mozaiku

4.1.4 Oblast krajinného rázu Kamenicko-Novoborsko

Oblast krajinného rázu Kamenicko-Novoborsko zasahuje do řešeného území z jihozápadu a rozkládá se podél jižní hranice CHKO v jeho západní části. Oblast charakterizuje především plošší reliéf a vysoká zastavěnost sídly městského charakteru. Sídla vykazují nižší hodnoty z pohledu zachovalosti struktury i zachovalosti architektury staveb, časté je také narušení harmonického měřítko průmyslovými areály či panelovými domy. V oblasti je nejnižší podíl objektů lidové architektury v rámci řešeného území. Historie osídlení oblasti je úzce spjata se sklářskou výrobou.

Sídla oblasti krajinného rázu Kamenicko-Novoborsko: Nový Bor, Arnultovice, Kamenický Šenov, Česká Kamenice, Horní Kamenice

Hlavní znaky nebo soubory znaků krajinného rázu:

1) přírodní charakteristika:

- charakter ploché pahorkatiny
- jemně členitá modelace terénu
- lesozemědělský typ krajiny
- v krajinném pokryvu převažují smíšené lesní porosty
- v okolí sídel převažují zemědělské plochy extenzivní (zpravidla louky a pastviny)
- častý výskyt rozptýlené stromové zeleně a remízů v rámci zemědělské půdy

2) kulturní a historická charakteristika:

- hustě osídlené území, přítomnost větších měst
- převažují sídla městského typu
- sídla vykazují vyšší narušenost původní sídelní struktury i zachovalosti charakteru zástavby
- nižší podíl objektů lidové architektury v sídlech
- historie osídlení úzce spjata se sklářstvím
- rušivá přítomnost hlavní silnice I/13 tvořící jižní hranici řešeného území
- rozhraní regionu lidové architektury Děčínsko a Šluknovský výběžek a regionu Podhůří Lužických hor a Novoborsko

3) vizuální charakteristika, harmonické měřítko a vztahy:

- vizuální uzavřenost daná vysokou zastavěností oblasti a vysokým podílem lesních porostů
- pohledové terénní dominanty uplatňující se v oblasti se nacházejí mimo tuto oblast (např. Studenec, Šenovský vrch, Stříbrný vrch aj.)
- pohledové kulturní dominanty uplatňující se v oblasti jsou pouze lokálního významu (kostel v Kamenickém Šenově a České Kamenici)
- vysoký podíl objektů rušivých a měřítkově nevhodných (zejm. průmyslové areály v Novém Boru, České Kamenici, Kamenickém Šenově)
- harmonické měřítko a vztahy narušené především průmyslovými areály a panelovými domy v sídlech

Současné narušení krajinného rázu:

- scelené větší bloky zemědělské půdy, převažující intenzivní hospodaření na pozemcích
- nízká zchovalost urbanistické struktury i charakteru zástavby sídel
- objekty měřítkově nevhodné a rušivé
- přítomnost rušivé hlavní silnice I/13
- narušené harmonické měřítko i drobná krajinná mozaika

Z pohledu ochrany krajinného rázu oblasti Kamenicko-Novoborsko je žádoucí:

- novou výstavbu směřovat k navyšování stávajících hodnot v sídlech
- kultivovat měřítkově disharmonizující objekty (zejm. zemědělské a průmyslové objekty, panelové domy)
- zachovat významné pohledové osy, místa významných výhledů
- nevytvářet nové negativní dominanty v území
- podporovat vytvoření harmonického měřítko a vztahů a obnovu drobné krajinné mozaiky

4.1.5 Oblast krajinného rázu Krásnolipsko-Podluží

Oblast krajinného rázu Krásnolipsko-Podluží zasahuje do řešeného území ze severu, podél severozápadní hranice CHKO. Oblast je typická především mírně členitým reliéfem, vizuální otevřeností, vyšším osídlením a vysokým podílem rozptýlené stromové zeleně propojující plynule zástavbu a navazující zemědělské plochy. Oblast vytváří přechod mezi krajinou urbanizovanou a krajinou přírodě blízkou nacházející se v jižně položené oblasti krajinného rázu Kytlicko-Chřibsko.

Sídla oblasti krajinného rázu Krásnolipsko-Podluží: Krásný Buk, Krásná Lípa, Rybniště, Nová Chřibská, Horní Podluží, Dolní Podluží, Jiřetín pod Jedlovou

Hlavní znaky nebo soubory znaků krajinného rázu:

1) přírodní charakteristika:

- převažuje charakter ploché pahorkatiny
- jemně členitá modelace terénu
- v geologické stavbě převažují granitoidy (žuly, granodiority)
- lesozemědělský typ krajiny
- převažuje extenzivní zemědělské využití území (louky, pastviny)
- častý výskyt rozptýlené stromové zeleně a remízů v rámci zemědělské půdy

2) kulturní a historická charakteristika:

- hustě osídlené území, přítomnost města Krásná Lípa a spádových obcí
- sídla údolního lánového typu (Horní a Dolní Podluží), rozptýlené zástavby s prolukami luk a pastvin (Rybniště, Krásná Lípa – okrajové části) i pravidelné ulicové zástavby (Jiřetín pod Jedlovou)
- v sídlech převažuje střední zachovalost sídelní struktury
- převažuje nízký podíl zachovalých a architektonicky cenných objektů v sídlech
- z pohledu zachovalosti a tradiční lidové architektury cenná lokalita Nová Chřibská a Fibichovo údolí na rozhraní k.ú. Krásný Buk a k.ú. Krásná Lípa a Jiřetín pod Jedlovou
- region lidové architektury Děčínsko a Šluknovský výběžek
- lokálně dochované fragmenty lánové plužiny v okolí sídel (Dolní Podluží, Krásná Lípa, Jiřetín pod Jedlovou)

3) vizuální charakteristika, harmonické měřítko a vztahy:

- převažuje vizuální otevřenost (zejm. v místech rozptýlené zástavby)
- pohledové terénní dominanty uplatňující se v oblasti se nacházejí mimo tuto oblast (např. Plešivec, Žulovec, Jedlová aj.)
- pohledové kulturní dominanty uplatňující se v oblasti jsou pouze lokálního významu (kostel v Krásné Lípě, kostel v Rybništi, kostel v Jiřetíně pod Jedlovou)
- uplatnění panoramatických pohledů na sídla (zejm. Krásná Lípa, Podluží)
- plynulý přechod sídel do krajiny podpořený rozptýlenou stromovou zelení prolínající sídla i navazující zemědělské plochy
- lokální výskyt objektů rušivých a měřítkově nevhodných (zejm. průmyslové areály v Dolním Podluží a Krásné Lípě)
- harmonické měřítko a vztahy narušené pouze lokálně nevhodnými průmyslovými objekty
- převažuje zachovalá drobná krajinná mozaika

Současné narušení krajinného rázu:

- scelené větší bloky zemědělské půdy
- nízká zachovalost urbanistické struktury i charakteru zástavby sídel
- objekty měřítkově nevhodné a rušivé
- lokálně narušené harmonické měřítko průmyslovými objekty

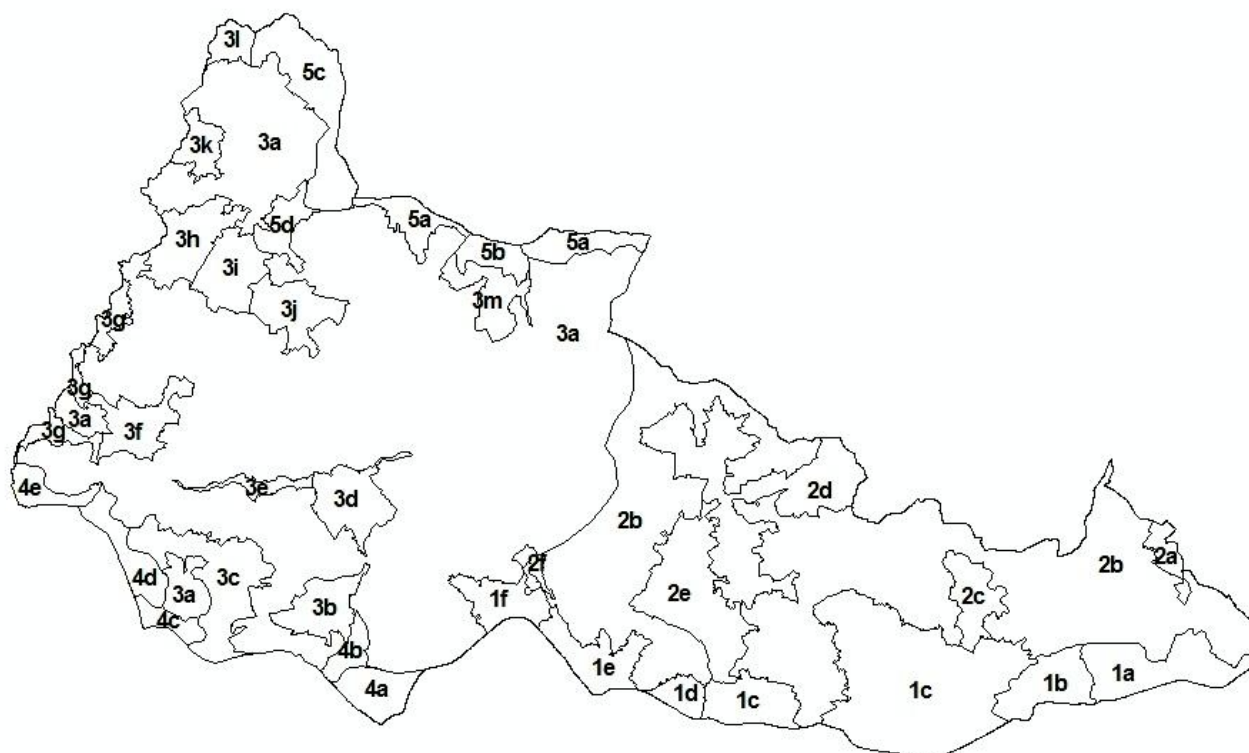
Z pohledu ochrany krajinného rázu oblasti Krásnolipsko-Podluží je žádoucí:

- novou výstavbou směřovat k navyšování hodnot v sídlech
- chránit hodnotné soubory staveb v sídlech (zejm. Jiřetín pod Jedlovou, Nová Chřibská, Krásný Buk)
- kultivovat měřítkově disharmonizující objekty (zejm. průmyslové objekty)
- zachovat pohledové osy, místa významných výhledů
- nevytvářet nové negativní dominanty v území
- podporovat obnovu harmonického měřítko a vztahů i drobné krajinné mozaiky

4.2 Místa krajinného rázu

Každá z oblastí krajinného rázu je na základě dílčí odlišnosti charakteristik krajinného rázu rozdělena na nejmenší hodnocené prostory – **místa krajinného rázu**. Zatímco některý ze znaků (příp. souboru znaků) se může jevit v rámci oblasti krajinného rázu jako běžný (nebo se nemusí projevovat vůbec), v rámci místa krajinného rázu se může tento znak jevit jako zásadní nebo spoluurčující. Z tohoto důvodu je nezbytné členit území na malé hodnocené prostory vystihující zásadní znaky často lokálního významu.

Ke každému místu krajinného rázu jsou vypsány indikátory hodnot přírodní, kulturní a historické charakteristiky, které představují ze zákona (114/1992 Sb., 20/1987 Sb.) chráněná území či objekty.

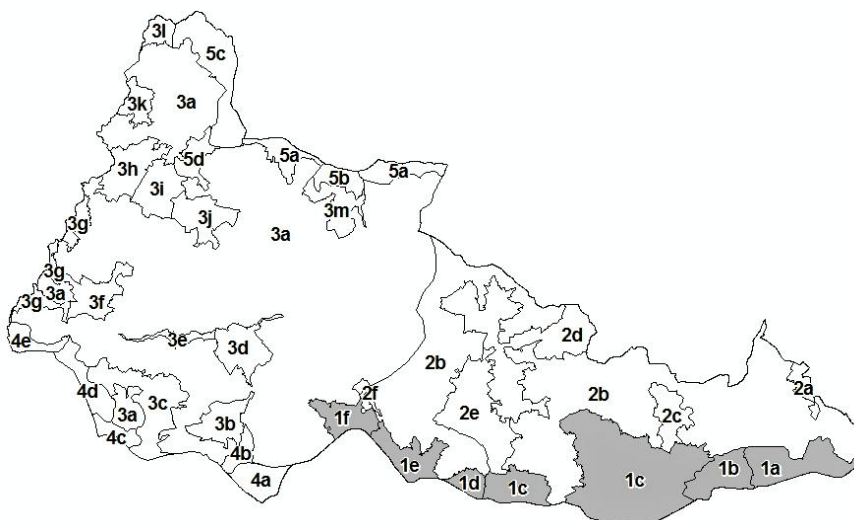

Obr. 4.2 Schéma vymezení míst krajinného rázu v řešeném území

4.2.1 Místa v oblasti krajinného rázu Jablonsko-Cvikovsko

Oblast krajinného rázu Jablonsko-Cvikovsko je rozdělena na tato **místa krajinného rázu**:

- 1a. Rynoltice-Polesí
- 1b. Židovice –Lvová
- 1c. Kněžice-Heřmanice-Kunratice
- 1d. Drnovec
- 1e. Cvikov
- 1f. Svor

Místo krajinného rázu 1a. Rynoltice-Polesí

Místo krajinného rázu Rynoltice-Polesí je vymezeno při jižním okraji řešeného území, v jihovýchodní části oblasti krajinného rázu Jablonsko-Cvikovsko. Místo je typické zejména svou jemnou členitostí reliéfu, pohledovou otevřeností, zachovalou lidovou architekturou, polohou při hlavní silnici I/13 a převažujícím podílem velkých bloků zemědělské půdy (převažují travní porosty, orná půda u Rynoltic). Harmonické měřítko a drobná krajinná mozaika jsou narušeny scelenými bloky zemědělské půdy.

Indikátory přítomnosti hodnot přírodní charakteristiky:	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ převažuje III. zóna CHKO Lužické hory ▪ přírodní památka Bílé Kameny ▪ nadregionální a lokální ÚSES 	
Indikátory přítomnosti hodnot kulturní a historické charakteristiky:	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nemovité kulturní památky v Rynolticích 	

Identifikované hlavní znaky a soubory znaků krajinného rázu				
Přírodní charakteristika		Klasifikace znaků		
		Projev + pozitivní 0 neutrální - negativní	Význam XXX zásadní XX spouštějící X doplňující	Cennost XXX jedinečný XX význačný X běžný
1	Jemná členitost reliéfu	+	XX	X
2	Terénní dominanty v dálkových průhledech (Kozí hřbety, Sokol, Liščí hora, Kostelní vrch)	+	XX	XX
3	Lesní okraje lemující otevřené plochy	+	X	X
4	Mimolesní rozptýlená zeleň, stromořadí a solitéry	+	X	X
5	Přítomnost pískovcových skal a skalních útvarů	+	XX	XX
6	Převažující intenzivní zemědělské využití území - orná půda a louky	-	XX	X
Kulturní a historická charakteristika				
1	Vysoká zachovalost struktury sídel - lánové uspořádání (Rynoltice), tzv. kobercová zástavba (Polesí)	+	XX	XX
2	Zachovalost charakteru zástavby, vysoký podíl tradiční lidové architektury (zejm. Polesí, západ Rynoltic)	+	XX	XX
3	Nízká dochovanost cestní sítě, narušení scelenými bloky orné půdy	-	X	X
4	Přítomnost drobné sakrální architektury	+	X	X
5	Přítomnost silnice I/13	-	XX	X
Vizuální charakteristika, harmonické měřítko a vztahy				
1	Pohledová otevřenost	+	XXX	X
2	Zřetelné vymezení krajinného prostoru lesními okraji a terénními horizonty	+	XX	X
3	Uplatnění terénních dominant a terénních hřbetů v dalekých pohledech	+	XX	XX
4	Pohledová exponovanost přírodní památky Bílé	+	XX	XXX

	Kameny ve východní části místa			
5	Dílčí uplatnění kulturních dominant v pohledech a pohledových osách (kostel v Jítravě, Jablonné v Podještědí, kostel v Rynolticích)	+	XX	X
6	Dílčí uplatnění mimolesní rozptýlené zeleně v pohledech a pohledových osách	+	X	X
7	Vysoký podíl krajinářsko-esteticky hodnotné tradiční lidové architektury	+	XX	XX
8	Lokální narušení harmonického měřítka a vztahů nevhodnou zástavbou (chatová osada na severu Rynoltic)	-	X	X
9	Drobná krajinná mozaika narušena scelenými bloky zemědělské půdy (zejm. východně od Rynoltic)	-	XX	X

Ochrana krajinného rázu – regulativy:

- nesnižovat podíl mimolesní rozptýlené zeleně, zachovat členitost lesních okrajů
- chránit pískovcové skalní útvary
- zmenšit plochy scelených bloků orné půdy (západně od Rynoltic), doplnit je plochami rozptýlené zeleně, remízy a solitéry
- zachovat pohledovou otevřenost místa
- zachovat daleké výhledy a pohledové osy na terénní a kulturní dominanty místního i nadmístního významu
- zachovat pohledovou exponovanost přírodní památky Bílé Kameny
- nesnižovat stávající zachovalost sídelní struktury, podporovat výstavbu respektující zachovalou strukturu sídla
- chránit objekty lidové architektury a drobné sakrální památky, podporovat jejich obnovu
- zachovat harmonické měřítka a vztahy, neumísťovat prvky a objekty, které by stávající měřítka narušily (vč. nevhodných kulturních dominant)
- podporovat obnovu drobné krajinné mozaiky na scelených zemědělských plochách

Místo krajinného rázu 1b. Židovice-Lvová

Místo krajinného rázu Židovice-Lvová je vymezeno při jižním okraji řešeného území, v oblasti krajinného rázu Jablonsko-Cvikovsko. Místo je typické zejména svou členitostí reliéfu, pohledovou uzavřeností mezi zalesněné horizonty, převažující střední zachovalostí sídel a vyrovnaným podílem lesa a luk.

Indikátory přítomnosti hodnot přírodní charakteristiky:

- II. a III. zóna CHKO Lužické hory
- nadregionální, regionální a lokální ÚSES

Indikátory přítomnosti hodnot kulturní a historické charakteristiky:

- Krajinná památková zóna Lembersko

Identifikované hlavní znaky a soubory znaků krajinného rázu

Přírodní charakteristika	Klasifikace znaků		
	Projev + pozitivní 0 neutrální - negativní	Význam XXX zásadní XX spouštějící X doplňující	Cennost XXX jedinečný XX význačný X běžný
1 Členitost reliéfu	+	XX	X

2	Zalesněné terénní horizonty uzavírající prostor	+	XX	X
3	Členité lesní okraje lemující otevřené plochy	+	X	X
4	Mimolesní rozptýlená zeleň, remízy, stromořadí a solitéry	+	X	X
5	Přítomnost pískovcových skal a skalních útvarů	+	X	X
6	Vyrovnaný podíl lesa a zemědělské půdy (luk)	0	X	X
7	Převažující hospodářské lesy (jehličnaté monokultury)	-	X	X
Kulturní a historická charakteristika				
1	Vysoká zachovalost rozptýlené struktury sídla Židovice, střední zachovalost struktury sídla Lvová	+	XX	X
2	Střední zachovalost charakteru zástavby, dílčí podíl tradiční lidové architektury (Židovice), dílčí podíl architektury nevhodné až rušivé (Lvová)	+	XX	X
3	Dochovaná cestní síť	+	X	X
4	Měřítkově disharmonizující bývalý zemědělský areál v k.ú. Lvová	-	X	X
5	Přítomnost silnice I/13	-	XXX	X
Vizuální charakteristika, harmonické měřítko a vztahy				
1	Pohledová uzavřenost daná zalesněnými horizonty	+	XX	X
2	Zřetelné vymezení krajinného prostoru lesními okraji a terénními horizonty	+	XX	X
3	Uplatnění terénních a kulturních dominant v dílčích pohledech (vrch Tlustec, Jablonné v Podještědí)	+	X	XX
4	Prolínání rozptýlené zástavby v širším krajinném rámci	+	X	X
5	Lokální narušení harmonického měřítka a vztahů zemědělským areálem v k.ú. Lvová a čerpací stanicí východně od Rynoltic	-	X	X
6	Drobná krajinná mozaika	+	X	X

Ochrana krajinného rázu – regulativy:

- zachovat zalesnění horizontů tvořící krajinný rámeček místa
- nesnižovat podíl mimolesní rozptýlené zeleně, zachovat členitost lesních okrajů
- chránit pískovcové skalní útvary
- zachovat dílčí výhledy na terénní i kulturní dominanty místního i nadmístního významu
- nesnižovat stávající zachovalost sídelní struktury, podporovat výstavbu respektující zachovalou strukturu sídla
- chránit objekty lidové architektury a drobné sakrální památky, podporovat jejich obnovu
- zachovat harmonické měřítko a vztahy, neumisťovat prvky a objekty, které by stávající měřítko narušily (vč. nevhodných kulturních dominant)
- zachovat drobnou krajinnou mozaiku
- kultivovat měřítkově disharmonizující objekty a jejich rušivý vizuální projev (zemědělský areál Lvová, čerpací stanice)

Místo krajinného rázu 1c. Kněžice-Heřmanice-Kunratice

Místo krajinného rázu Kněžice-Heřmanice-Kunratice je vymezeno při jižním okraji řešeného území, v oblasti krajinného rázu Jablonsko-Cvikovsko, podél hlavní silnice I/13. Místo je typické zejména svým relativně rovinným reliéfem a převažujícím zemědělským využitím. Dále pak přítomností údolních lánových vsí (Kunratice, Heřmanice, Kněžice), pohledovou otevřeností v prostorech mimo sídla, vyšší narušeností drobné krajinné mozaiky scelenými bloky zemědělské půdy a vyšším podílem nevhodných, místy až rušivých objektů v sídlech (zejm. střed Heřmanic, zástavba Kněžic, rozvojové plochy Kunratic).

Indikátory přítomnosti hodnot přírodní charakteristiky:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ převažuje III. zóna, částečně vymezena II. zóna CHKO Lužické hory ▪ Natura 2000 – evropsky významná lokalita Svitávka ▪ nadregionální a lokální ÚSES
Indikátory přítomnosti hodnot kulturní a historické charakteristiky:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krajinná památková zóna Lembersko ▪ Nemovitě kulturní památky v Kněžičkách a v Heřmanicích

Identifikované hlavní znaky a soubory znaků krajinného rázu				
Přírodní charakteristika		Klasifikace znaků		
		Projev + pozitivní 0 neutrální - negativní	Význam XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	Cennost XXX jedinečný XX význačný X běžný
1	Relativně nízká členitost reliéfu - mírné terénní hřbety a vrchy, mělká údolí	+	XXX	X
2	Terénní dominanty v dálkových průhledech (Sokol, Jezevčí vrch, Hvozd)	+	XX	XX
3	Lesní okraje lemující otevřené plochy	+	X	X
4	Mimolesní rozptýlená zeleň, remízy a solitéry	+	X	X
5	Přítomnost vodních toků Svitávky, Kněžického a Heřmnického potoka a drobných vodních ploch s vegetačními doprovody	+	XX	X
6	Převažující intenzivní zemědělské využití území	-	XX	X
Kulturní a historická charakteristika				
1	Sídla typu údolních lánových vsí s lánovou plužinou, lokality s rozptýlenou shlukovou zástavbou (Lada, Židovice, Kněžičky)	+	XXX	XX
2	Vysoká zachovalost struktury sídel (zejm. Kněžičky, Kunratické domky, Lada a okrajové části Heřmanic)	+	XX	XX
3	Vysoká zachovalost charakteru zástavby (zejm. Kněžičky, Lada), vysoký podíl tradiční lidové architektury (zejm. Kněžičky, Lada, Heřmanice)	+	XXX	XX
4	Zachovalé samoty, osady (při cestě do Heřmanic, Petrovické domky, Kunratické domky)	+	XX	X
5	Nízká dochovanost cestní sítě, narušena scelením původní lánové plužiny	-	XX	X
6	Dochované dílčí fragmenty lánové plužiny v severní části Heřmanic	+	X	X

7	Přítomnost drobné sakrální architektury	+	X	X
8	Dílčí přítomnost objektů svým architektonickým řešením nevhodných či rušivých (Heřmanice střed, Kunratice severovýchodní rozvojová zóna)	-	XX	X
9	Přítomnost silnice I/13	-	XX	X
Vizuální charakteristika, harmonické měřítko a vztahy				
1	Pohledová otevřenost prostorů v okolí sídel, v sídlech převažuje pohledová uzavřenost daná údolní polohou	+	XXX	X
2	Vymezení krajinného prostoru lesními okraji a terénními horizonty	+	X	X
3	Dílčí uplatnění terénních a kulturních dominant v pohledech a pohledových osách (vrch Sokol, Jezevčí vrch, Hvozd s rozhlednou, Jablonné v Podještědí)	+	XX	XX
4	Dílčí uplatnění mimolesní rozptýlené zeleně v pohledech a pohledových osách	+	X	X
5	Vyšší podíl krajinářsko-esteticky hodnotné tradiční lidové architektury v Heřmanicích, Kněžičkách a Ladě	+	XX	XX
6	Výhledově významná cesta podél Petrovických domků do Heřmanic	+	X	X
7	Lokální narušení harmonického měřítka a vztahů nevhodnou až rušivou zástavbou (Kunratice, Kněžice, průmyslové a zemědělské objekty Heřmanice)	-	XX	X
8	Drobná krajinná mozaika narušena scelenými bloky zemědělské půdy (zejm. západně od Kněžic a východně od Kunratic)	-	XX	X

Ochrana krajinného rázu – regulativy:

- nesnižovat podíl mimolesní rozptýlené zeleně, zachovat členitost lesních okrajů
- zmenšit plochy scelených bloků orné půdy, doplnit je plochami rozptýlené zeleně, remízy a solitéry
- zachovat pohledovou otevřenost v prostorech mimo sídla
- zachovat daleké výhledy a pohledové osy na terénní a kulturní dominanty místního i nadmístního významu
- zachovat významné výhledy z cesty podél Petrovických domků
- nesnižovat stávající zachovalost sídelní struktury, podporovat výstavbu respektující zachovalou strukturu sídla
- plošně nerozvíjet menší historicky cenné lokality se zástavbou (Lada, Kněžičky, Židovice)
- chránit objekty lidové architektury a drobné sakrální památky, podporovat jejich obnovu
- chránit dochované relikty středověkých plužin v severní části Heřmanic
- zachovat harmonické měřítko a vztahy, neumisťovat prvky a objekty, které by stávající měřítko narušily (vč. nevhodných kulturních dominant)
- neumisťovat prvky a objekty na terénní horizonty, nerozšiřovat sídla do volné krajiny na vyvýšená místa, zachovat přírodní charakter horizontů
- eliminovat rušivý efekt objektů měřítkově i architektonicky nevhodných

Místo krajinného rázu 1d. Drnovec

Místo krajinného rázu Drnovec je vymezeno při jižním okraji řešeného území, v oblasti krajinného rázu Jablonsko-Cvikovsko, podél hlavní silnice I/13. Místo v řešeném území zahrnuje pouze jedno sídlo – Drnovec. Místo charakterizuje vizuální uzavřenost, kterou zesiluje terénní dominanta Zelený vrch a hlavní silnice. Místo krajinného rázu je dále typické kompaktní sídelní strukturou Drnovce, vyšším podílem objektů lidové architektury a četnými skalními útvary.

Indikátory přítomnosti hodnot přírodní charakteristiky:	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ II. a III. zóna CHKO Lužické hory ▪ památný strom (lípa v Drnovci) ▪ lokální ÚSES 	
Indikátory přítomnosti hodnot kulturní a historické charakteristiky:	
-	

Identifikované hlavní znaky a soubory znaků krajinného rázu

Přírodní charakteristika		Klasifikace znaků		
		Projev + pozitivní 0 neutrální - negativní	Význam XXX zásadní XX spolupůsobící X doplňující	Cennost XXX jedinečný XX význačný X běžný
1	Relativně nízká členitost reliéfu	+	XX	X
2	Terénní vyvýšenina Zelený vrch dominující místu	+	XXX	XX
3	Členité lesní okraje lemující otevřené plochy	+	XX	XX
4	Mimolesní rozptýlená zeleň, remízy, stromořadí a solitéry	+	X	X
5	Vyrovnaný podíl zemědělské půdy a hospodářského lesa	0	XX	X
6	Převažuje extenzivní zemědělské využití území – louky, pastviny, v lesích jehličnaté monokultury	0	X	X
7	Přítomnost četných pískovcových skal a skalních útvarů v lesních porostech	+	XX	XX
Kulturní a historická charakteristika				
1	Kompaktní sídelní struktura Drnovce s nejednotnou orientací objektů v sídle	+	XXX	XX
2	Vyšší zachovalost sídelní struktury v západní části Drnovce	+	XX	XX
3	Charakter zástavby zachovalý lokálně, dílčí přítomnost objektů lidové architektury (zejm. západní část Drnovce)	+	XX	XX
4	Dochovanost cestní sítě narušena scelením původní lánové plužiny	-	X	X
5	Dochované dílčí fragmenty lánové plužiny v severní části místa	+	X	X
6	Přítomnost drobné sakrální architektury	+	X	X
7	Památné místo bojiště z období selských rebelií konce 17. století	0	X	XX
8	Přítomnost silnice I/13	-	XXX	X

Vizuální charakteristika, harmonické měřítko a vztahy				
1	Celková uzavřenost prostoru daná lesními okraji a silnicí I/13	+	XXX	X
2	Dominanta Zelený vrch	+	XX	X
3	Dílčí uplatnění mimolesní rozptýlené zeleně v pohledech a pohledových osách	+	X	X
4	Vyšší podíl krajinářsko-esteticky hodnotné lidové architektury v západní části Drnovce	+	XX	X
5	Drnovecká vyhlídka	+	X	X
6	Zachovalé harmonické měřítko i vztahy	+	XX	X
7	Drobná krajinná mozaika	+	XX	X

Ochrana krajinného rázu – regulativy:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ nesnižovat podíl mimolesní rozptýlené zeleně, zachovat členitost lesních okrajů ▪ doplnit linií zeleň s ohledem na relikty středověkých plužin v severní části ▪ nesnižovat stávající zachovalost sídelní struktury, podporovat výstavbu respektující zachovalou strukturu sídla ▪ chránit objekty lidové architektury a drobné sakrální památky, podporovat jejich obnovu ▪ chránit dochované relikty středověkých plužin v severní části Drnovce ▪ zachovat harmonické měřítko a vztahy, neumisťovat prvky a objekty, které by stávající měřítko narušily

Místo krajinného rázu 1e. Cvikov

Místo krajinného rázu Cvikov je vymezeno při jižním okraji řešeného území, v oblasti krajinného rázu Jablonsko-Cvikovsko, podél hlavní silnice I/13. Místo zahrnuje v řešeném území sídlo Cvikov, které je typické vyšším zastoupením zástavby městského charakteru a nižších architektonických hodnot. Místo je charakteristické jemně členitým reliéfem, dominantním vrchem Klíč, který se uplatňuje ve většině pohledových os, a vyšším osídlením. Lidová architektura je v místě krajinného rázu vázaná především na vodní toky a koncové partie dochované sídelní struktury lánové vsi. Hodnoty krajinného rázu místa jsou lokálně významně potlačeny.

Indikátory přítomnosti hodnot přírodní charakteristiky:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ převažuje III. a IV. zóna CHKO Lužické hory ▪ lokální ÚSES
Indikátory přítomnosti hodnot kulturní a historické charakteristiky:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nemovité kulturní památky ve Cvikově

Identifikované hlavní znaky a soubory znaků krajinného rázu				
Přírodní charakteristika		Klasifikace znaků		
		Projev	Význam	Cennost
		+ pozitivní	XXX zásadní	XXX jedinečný
		0 neutrální	XX spoluurčující	XX význačný
		- negativní	X doplňující	X běžný
1	Jemná členitost reliéfu	+	XX	X
2	Terénní dominanty v dálkových pohledech (Klíč, Rousínovský vrch, Zelený vrch)	+	XX	XX
3	Lesní okraje lemující otevřené plochy	+	X	X

4	Mimolesní rozptýlená zeleň, remízy, stromořadí a solitéry	+	X	X
5	Přítomnost vodních toků Boberského a Rousínovského potoka a drobných vodních ploch s vegetačními doprovody	+	XX	X
6	Převažující extenzivní zemědělské využití území	+	X	X
Kulturní a historická charakteristika				
1	Cvikov - sídlo městského typu, původní údolní lánová ves s kompaktnější zástavbou podél cest a náměstím pravidelného tvaru	+	XXX	X
2	Vyšší podíl zástavby a zastavěných ploch	-	XX	X
3	Vyšší zachovalost sídelní struktury i charakteru zástavby podél vodotečí a v historickém centru	+	XX	X
4	Dílní přítomnost objektů lidové architektury (zejm. severní část Cvikova)	+	X	X
5	Historické průmyslové objekty v Martinově údolí	+	X	XX
6	Přítomnost rušivých a měřítkově disharmonizujících objektů (panelové domy, průmyslové objekty)	-	XX	X
7	Nižší dochovanost cestní sítě	-	X	X
8	Přítomnost drobné sakrální architektury	+	X	X
9	Křížová cesta a kalvárie u Cvikova, kostel sv. Alžběty	+	XX	XX
10	Přítomnost silnice I/13	-	XX	X
Vizuální charakteristika, harmonické měřítko a vztahy				
1	Pohledová otevřenost prostorů v okolí sídla, v sídle převažuje pohledová uzavřenost	0	XX	X
2	Vymezení krajinného prostoru lesními okraji, terénními horizonty a hranicí zástavby	+	XX	X
3	Dílní uplatnění terénních a kulturních dominant v pohledech a pohledových osách (Klíč, Zelený vrch; kostel sv. Alžběty)	+	XX	XX
4	Četné narušení harmonického měřítka a vztahů nevhodnou až rušivou zástavbou (panelové domy, průmyslové a zemědělské objekty, haly)	-	XX	X
5	Drobná krajinná mozaika narušena scelenými bloky zemědělské půdy a měřítkově disharmonizující zástavbou	-	XX	X

Ochrana krajinného rázu – regulativy:

- zachovat převažující extenzivní hospodaření na pozemcích, podporovat tento druh hospodaření
- nesnižovat podíl mimolesní rozptýlené zeleně, zachovat členitost lesních okrajů
- zmenšit plochy scelených bloků zemědělské půdy, doplnit je plochami rozptýlené zeleně, remízy, solitéry a cestami
- zachovat pohledovou otevřenost v prostorech mimo sídla, místa významných výhledů a významné pohledové osy
- nesnižovat stávající zachovalost sídelní struktury, podporovat výstavbu respektující zachovalou

strukturu sídla (zejm. v severní části Cvikova, Martinově údolí)

- chránit objekty dochované tradiční lidové architektury, drobné sakrální památky a křížovou cestu s kalvárií, podporovat jejich obnovu
- chránit kostel sv. Alžběty jako kulturní dominantu místa
- zachovat harmonické měřítko a vztahy tam, kde dosud nejsou narušeny
- neumisťovat prvky a objekty na terénní horizonty, nerozšiřovat sídlo do volné krajiny
- eliminovat rušivý efekt objektů měřítkově i architektonicky nevhodných

Místo krajinného rázu 1f. Svor

Místo krajinného rázu Svor je vymezeno při jižním okraji řešeného území, v oblasti krajinného rázu Jablonsko-Cvikovsko, podél hlavní silnice I/13. Místo je zastoupeno v řešeném území sídlem Svor, v němž převažuje venkovský charakter zástavby, ačkoli do východní části se prolínají prvky městského charakteru (např. větší objekty podél silnice I/9). Místo je typické vyšší členitostí reliéfu, dominantním vrchem Klíč, který se uplatňuje ve většině pohledových os, a sídelní strukturou údolní lánové vsi. Vyšší podíl objektů lidové architektury vykazuje západní část Svoru za železniční tratí. V místě jsou dobře dochované relikty lánové plůžiny.

Indikátory přítomnosti hodnot přírodní charakteristiky:

- převažuje III. a IV. zóna CHKO Lužické hory
- Natura 2000 – evropsky významná lokalita Klíč
- lokální ÚSES

Indikátory přítomnosti hodnot kulturní a historické charakteristiky:

- Nemovité kulturní památky ve Svoru (kaple Nejsvětější Trojice, dům č.p. 54)

Identifikované hlavní znaky a soubory znaků krajinného rázu

Přírodní charakteristika		Klasifikace znaků		
		Projev + pozitivní 0 neutrální - negativní	Význam XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	Cennost XXX jedinečný XX význačný X běžný
1	Vyšší členitost reliéfu, výšková členitost k severozápadu roste	+	XX	X
2	Terénní dominanty v dálkových pohledech (Klíč, Malý Buk, Rousínovský vrch, Velký Buk)	+	XX	XX
3	Lesní okraje lemující otevřené plochy	+	X	X
4	Mimolesní rozptýlená zeleň, remízy, stromořadí a solitéry	+	X	X
5	Přítomnost Boberského potoka a drobných vodních ploch s vegetačními doprovody	+	XX	X
6	Převažující extenzivní zemědělské využití území	+	X	X
Kulturní a historická charakteristika				
1	Sídlo Svor typu údolní lánové vsi, zahuštění zástavby ve východní části	+	XXX	X
2	Vyšší zachovalost sídelní struktury i charakteru zástavby v západní části Svoru (lokalita Horní Svor)	+	XX	X
3	Přítomnost objektů lidové architektury	+	XX	X
4	Dílčí přítomnost rušivých a měřítkově disharmonizujících objektů (zejm. ve východní části	-	X	X

	Svoru)			
5	Rekreační areál na SZ okraji Svoru	-	X	X
6	Dochovanost cestní sítě narušena lokálně scelením lánové plužiny	-	X	X
7	Dochované fragmenty lánové plužiny	+	XX	X
8	Přítomnost kaple Nejsvětější Trojice	+	X	X
9	Přítomnost silnic I/13 a I/9	-	XX	X
10	Přítomnost železniční trati	-	XX	X
Vizuální charakteristika, harmonické měřítko a vztahy				
1	Pohledová otevřenost prostorů v okolí sídla, v sídle převažuje pohledová uzavřenost daná zástavbou a údolní polohou	0	XX	X
2	Vymezení krajinného prostoru lesními okraji, terénními horizonty a hranicí zástavby sídla	+	XX	X
3	Dílčí uplatnění terénních dominant v pohledech a pohledových osách (Klíč, Malý a Velký Buk)	+	XX	XX
4	Pohledově dominantní dům č.p. 121 (především v lokalitě Horní Svor)	+	X	X
5	Terénní val železniční trati jako pohledová bariéra v sídle	-	XX	X
6	Lokální narušení harmonického měřítka a vztahů nevhodnou až rušivou zástavbou (zejm. podél silnice I/9, rekreační areál v SZ části Svoru)	-	XX	X
7	Převažuje drobná krajinná mozaika	+	XX	X

Ochrana krajinného rázu – regulativy:

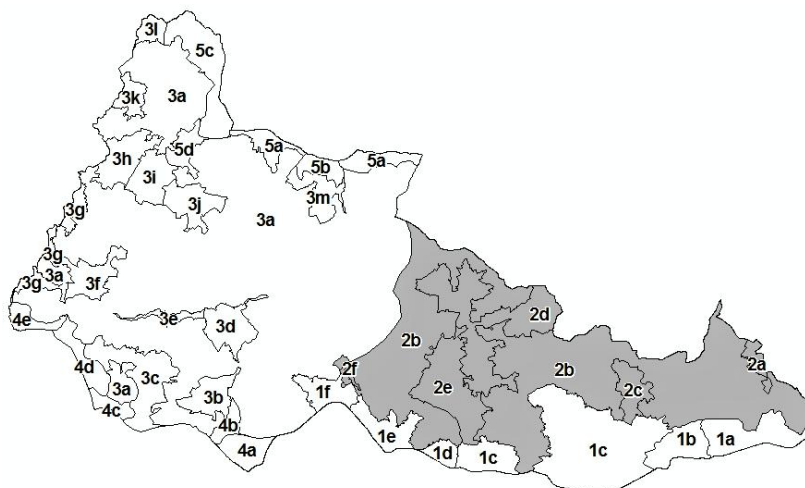
- zachovat převažující extenzivní hospodaření na pozemcích, podporovat tento druh hospodaření
- nesnižovat podíl mimolesní rozptýlené zeleně, zachovat členitost lesních okrajů
- zmenšit plochy scelených bloků travních porostů, doplnit je plochami rozptýlené zeleně, remízy a solitéry, respektovat lánovou plužinu
- zachovat pohledovou otevřenost v prostorech mimo sídla, místa významných výhledů a významné pohledové osy
- nesnižovat stávající zachovalost sídelní struktury, podporovat výstavbu respektující zachovalou strukturu sídla (zejm. v západní části Svoru)
- chránit objekty lidové architektury, podporovat jejich obnovu
- chránit dochované relikty středověkých plužin
- zachovat harmonické měřítko a vztahy
- neumisťovat prvky a objekty na terénní horizonty, nerozšiřovat sídlo do volné krajiny a na vyvýšená místa
- potlačit rušivý efekt objektů měřítkově i architektonicky nevhodných

4.2.2 Místa v oblasti krajinného rázu Mařenicko-Petrovicko

Oblast krajinného rázu Mařenicko-Petrovicko je rozdělena na tato **místa krajinného rázu**:

- 2a. Horní a Dolní Sedlo
- 2b. Lesní celky I.
- 2c. Petrovice
- 2d. Mařenice-Krompach-Světlá
- 2e. Trávník-Naděje-Hamr
- 2f. Rousínov

Místo krajinného rázu 2a. Horní a Dolní Sedlo

Místo krajinného rázu Horní a Dolní Sedlo je vymezeno při východním okraji řešeného území, v oblasti krajinného rázu Mařenicko-Petrovicko. Toto místo tvoří svým charakterem přechod mezi oblastí Mařenicko-Petrovicko a Hrádecko (mimo řešené území). Místo zahrnuje sídlo Horní Sedlo a okrajovou část sídla Dolní Sedlo. Pro místo je typická pohledová otevřenost, rozptýlenost zástavby a její prolínání se stromovou vegetací a plochami luk v širším krajinném rámci. Místo je dále typické různorodostí sídelní struktury a zachovalým harmonickým měřítkem i vztahy.

Indikátory přítomnosti hodnot přírodní charakteristiky:

- převažuje III. zóna CHKO Lužické hory
- nadregionální a lokální ÚSES

Indikátory přítomnosti hodnot kulturní a historické charakteristiky:

-

Identifikované hlavní znaky a soubory znaků krajinného rázu

Přírodní charakteristika		Klasifikace znaků		
		Projev + pozitivní 0 neutrální - negativní	Význam XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	Cennost XXX jedinečný XX význačný X běžný
1	Mírná členitost reliéfu, charakter otevřených mírně svažitých ploch	+	XX	X
2	Lesní okraje lemující otevřené plochy	+	X	X
3	Mimolesní rozptýlená zeleň, remízy, stromořadí a solitéry	+	X	X
4	Převažující extenzivní zemědělské využití území	+	XX	X
Kulturní a historická charakteristika				
1	Několik typů sídelní struktury v rámci dvou sousedních sídel - roztroušená zástavba sídla Dolní Sedlo, řadové a lánové uspořádání sídla Horní Sedlo	+	XXX	XX
2	Lokalizace sídel na horizontu	+	XXX	X
3	Střední až vyšší zachovalost sídelní struktury	+	XX	X
4	Převážně nízká zachovalost charakteru zástavby	-	XX	X

5	Dochovanost cestní sítě	+	X	X
6	Přítomnost drobné sakrální architektury	+	X	X
Vizuální charakteristika, harmonické měřítko a vztahy				
1	Převažuje pohledová otevřenost	+	XXX	X
2	Vymezení krajinného prostoru lesními okraji	+	X	X
3	Daleké výhledy na Hrádek nad Nisou, Grabštejn a Bogatynia	+	XXX	XX
4	Daleké výhledy na elektrárny Bogatynia, Turow	-	XXX	XX
5	Převažuje zástavba nízké krajinářsko-estetické hodnoty	0	XX	X
6	Prolínání zástavby s plochami luk a pastvin v širším krajinném rámci	+	XXX	X
7	Uplatnění stromové zeleně v pohledech	+	X	X
8	Dochovaná drobná krajinná mozaika v okolí Dolního Sedla	+	X	X
9	Harmonické měřítko a vztahy zachovány	+	XX	X

Ochrana krajinného rázu – regulativy:

- zachovat převažující extenzivní hospodaření na pozemcích, podporovat tento druh hospodaření
- nesnižovat podíl mimolesní rozptýlené zeleně
- doplnit rozptýlenou stromovou zeleň na plochy travních porostů severozápadně od Horního Sedla
- zachovat pohledovou otevřenost, místa významných výhledů a významné pohledové osy
- zachovat různorodost sídelních struktur
- nesnižovat stávající zachovalost sídelní struktury, podporovat výstavbu respektující zachovalou strukturu sídla (zejm. roztroušený charakter Dolního Sedla)
- chránit objekty lidové architektury (zejm. řadové domky v Horním Sedle), drobné sakrální památky, podporovat jejich obnovu
- podporovat vytvoření vyšších krajinářsko-estetických hodnot zástavby v sídlech
- zachovat harmonické měřítko a vztahy, neumísťovat prvky a objekty, které by stávající měřítko narušily

Místo krajinného rázu 2b. Lesní celky I.

Místo krajinného rázu Lesní celky I. je tvořeno lesními komplexy převážně hospodářského lesa. Místo zaujímá většinu oblasti krajinného rázu Mařenicko-Petrovicko. Místo je charakteristické lesohospodářským využitím území, převažujícími jehličnatými monokulturami a absencí sídel. Osídlení místa je charakteru roztroušených osad a samot. Místo dosahuje vysokých přírodních hodnot, je zde výskyt několika rozsáhlých suťových polí i častý výskyt skalních útvarů. Místo si zachovává harmonické měřítko i vztahy.

Indikátory přítomnosti hodnot přírodní charakteristiky:

- převažuje II. zóna, často vymezena I. zóna CHKO Lužické hory
- Natura 2000 – evropsky významná lokalita Jezevčí vrch, EVL Svitavka, EVL Suchý vrch-Naděje
- národní přírodní rezervace Jezevčí vrch
- přírodní rezervace Luž
- přírodní památka Naděje, PP Brazilka, PP U Rozmoklé žáby
- nadregionální, regionální a lokální ÚSES

Indikátory přítomnosti hodnot kulturní a historické charakteristiky:

- Archeologická naleziště na Zámeckém vrchu a vrchu Sokol (Falkenburk)

- Kulturní památka hrad Milštejn

Identifikované hlavní znaky a soubory znaků krajinného rázu				
Přírodní charakteristika		Klasifikace znaků		
		Projev + pozitivní 0 neutrální - negativní	Význam XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	Cennost XXX jedinečný XX význačný X běžný
1	Výrazná členitost reliéfu, vysoká početnost samostatných vrchů a terénních hřbetů	+	XXX	XX
2	Víceméně souvislý pokryv lesními porosty	+	XXX	X
3	Převažují hospodářské lesy – jehličnaté monokultury	-	XX	X
4	Přítomnost drobných vodotečí a vodních ploch	+	XX	XX
5	Suťová pole na Suchém vrchu, Hvozdu a Luži	+	XX	XXX
6	Četný výskyt skalních útvarů	+	XX	XX
7	Vysoká přírodní hodnota	+	XXX	XXX
Kulturní a historická charakteristika				
1	Absence sídel	+	XXX	XXX
2	Osídlení charakteru roztroušených osad a samot – převažuje zachovalé umístění i architektura	+	XXX	XXX
3	Dochované vymezení hranic lesa	+	X	X
4	Přítomnost drobné sakrální architektury	+	XX	XX
5	Častý výskyt tzv. řopíků	+	X	XX
6	Hrad Milštejn	+	X	XX
7	Dochovanost cestní sítě	+	XX	XX
Vizuální charakteristika, harmonické měřítko a vztahy				
1	Pohledová uzavřenost v lesních porostech	+	XXX	X
2	Daleké výhledy a pohledová otevřenost z terénních dominant, vyhlídek a rozhleden	+	XXX	XXX
3	Přítomnost terénních dominant nadmístního významu (Luž, Hvozď)	+	XXX	XXX
4	Významné pohledové osy pokrývající většinu místa	+	XX	XX
5	Krajinná mozaika hrubozrná – dáno souvislým pokryvem lesa	+	XX	X
6	Zachovány harmonické měřítko i vztahy	+	XX	XX

Ochrana krajinného rázu – regulativy:

- zachovat přírodě blízké lesní porosty
- obnovovat původní druhovou skladbu lesa
- snižovat podíl věkových a druhových monokultur
- podporovat pestrost lesních okrajů
- nezasahovat výrazně do plochy lesních porostů, u přírodě blízkých porostů preferovat výběrný způsob těžby před holosečným
- chránit skalní útvary
- chránit terénní dominanty, jejich vizuální projev

- zachovat daleké výhledy a pohledové osy
- chránit a podporovat strukturu osídlení – osady a samoty harmonického měřítka
- chránit objekty lidové architektury a drobné sakrální památky, podporovat jejich obnovu
- zachovat harmonické měřítka a vztahy, neumisťovat prvky a objekty, které by stávající měřítka narušily

Místo krajinného rázu 2c. Petrovice

Místo krajinného rázu Petrovice je vymezeno při jižní hranici oblasti krajinného rázu Mařenicko-Petrovicko. Místo je typické zejména svou uzavřeností danou zalesněnými horizonty i urbanistickou strukturou sídla Petrovice, které vzniklo jako údolní lánová ves a později bylo doplněno rozptýlenou zástavbou ve směru od jádra obce. V rámci místa se nachází několik osad a samot vyšších esteticko-krajinářských hodnot.

Indikátory přítomnosti hodnot přírodní charakteristiky:

- převažuje III. zóna CHKO Lužické hory
- nadregionální a lokální ÚSES

Indikátory přítomnosti hodnot kulturní a historické charakteristiky:

- nemovitě kulturní památky v Petrovicích

Identifikované hlavní znaky a soubory znaků krajinného rázu

Přírodní charakteristika		Klasifikace znaků		
		Projev + pozitivní 0 neutrální - negativní	Význam XXX zásadní XX spouštějící X doplňující	Cennost XXX jedinečný XX význačný X běžný
1	Relativně nízká členitost reliéfu	+	XX	X
2	Umístění v údolí, hranice prostorů tvořeny svahy a hřbety	+	XXX	X
3	Terénní dominanta Sokol v blízkých průhledech	+	XX	XX
4	Lesní okraje lemující otevřené plochy	+	X	X
5	Mimolesní rozptýlená zeleň, remízy a solitéry	+	X	X
6	Přítomnost vodního toku Kněžického potoka	+	X	X
7	Převažující extenzivní zemědělské využití území	+	XX	X
Kulturní a historická charakteristika				
1	Sídlo Petrovice původně údolní lánová ves, později zahuštěna ve středové části	+	XX	X
2	Výskyt roztroušených osad a samot s vysokou zachovalostí	+	XX	X
3	Převažuje střední zachovalost struktury sídla i charakteru zástavby	0	X	X
4	Vysoký podíl objektů lidové architektury (zejm. ve středové části Petrovic a v osadách)	+	XX	XX
5	Nízká dochovanost cestní sítě, narušena scelením původní lánové pluziny	-	X	X
6	Kostel Nejsvětější Trojice v Petrovicích	+	XX	X
7	Přítomnost drobné sakrální architektury	+	X	X
Vizuální charakteristika, harmonické měřítka a vztahy				

1	Pohledová uzavřenost	+	XXX	X
2	Vymezení krajinného prostoru lesními okraji a terénními horizonty	+	XX	X
3	Dílčí uplatnění terénních a kulturních dominant v pohledech a pohledových osách (vrch Sokol, kostel Nejsvětější Trojice)	+	X	X
4	Dílčí uplatnění mimolesní rozptýlené zeleně v pohledech a pohledových osách	+	X	X
5	Vyšší podíl krajinářsko-esteticky hodnotné tradiční lidové architektury	+	XX	XX
6	Narušení harmonického měřítka a drobné krajinné mozaiky scelenými bloky luk a pastvin	-	XX	X

Ochrana krajinného rázu – regulativy:

- zachovat převažující extenzivní hospodaření na pozemcích, podporovat tento druh hospodaření
- nesnižovat podíl mimolesní rozptýlené zeleně, zachovat členitost lesních okrajů
- zmenšit plochy scelených bloků orné půdy, doplnit je plochami rozptýlené zeleně, remízy a solitéry
- zachovat výhledy a pohledové osy na terénní i kulturní dominanty
- nesnižovat stávající zachovalost sídelní struktury, podporovat výstavbu respektující zachovalou strukturu sídla
- zachovat stávající strukturu osad a samot harmonického měřítka
- chránit objekty dochované tradiční lidové architektury a drobné sakrální památky, podporovat jejich obnovu
- chránit harmonické měřítka a vztahy, neumisťovat prvky a objekty, které by stávající měřítka narušily (vč. nevhodných kulturních dominant)
- neumisťovat prvky a objekty na terénní horizonty, nerozšiřovat sídlo do volné krajiny na vyvýšená místa, zachovat přírodní charakter horizontů

Místo krajinného rázu 2d. Mařenice-Kropach-Světlá

Místo krajinného rázu Mařenice-Kropach-Světlá je vymezeno při severní hranici řešeného území v oblasti krajinného rázu Mařenicko-Petrovicko, při státní hranici s Německem. Místo je typické zejména svou cennou a vysoce dochovanou sídelní strukturou řetězce údolních lánových vsí, stejně jako vysokým podílem objektů lidové architektury a drobné sakrální architektury. Dále také převažujícím extenzivním hospodařením na zemědělské půdě, výhledy na terénní dominanty nadmístního významu Luž a Hvozda a vysokým podílem mimolesní stromové zeleně.

Indikátory přítomnosti hodnot přírodní charakteristiky:

- převažuje III. zóna, často II. zóna CHKO Lužické hory
- Natura 2000 – evropsky významná lokalita Svitávka
- přírodní památka U Rozmoklé žaby
- památné stromy (borovice lesní v Mařenicích, tisy v Kropachu)
- nadregionální, regionální a lokální ÚSES

Indikátory přítomnosti hodnot kulturní a historické charakteristiky:

- Nemovité kulturní památky v Mařenicích a Kropachu

Identifikované hlavní znaky a soubory znaků krajinného rázu

Přírodní charakteristika	Klasifikace znaků		
	Projev + pozitivní	Význam XXX zásadní	Cennost XXX jedinečný

		0 neutrální - negativní	XX spoluurčující X doplňující	XX význačný X běžný
1	Vyšší členitost reliéfu, vyšší nadmořské výšky	+	XXX	XX
2	Terénní dominanty v dálkových průhledech (Luž, Hvozd, Jezevčí vrch, Suchý vrch)	+	XXX	XXX
3	Lesní okraje lemující otevřené plochy	+	XX	XX
4	Vysoký podíl mimolesní rozptýlené zeleně, remízů, stromořadí i solitérů	+	XX	X
5	Přítomnost vodních toků Svitávky, Krompašského potoka a menších vodních ploch s vegetačními doprovody	+	XX	XX
6	Převažující extenzivní zemědělské využití území	+	XX	X
Kulturní a historická charakteristika				
1	Sídla typu údolních lánových vsí propojené do řetězců podél silnic a vodotečí	+	XXX	XXX
2	Výjimečně vysoká zachovalost sídelní struktury – dochován celý sídelní komplex	+	XX	XXX
3	Vysoká zachovalost charakteru zástavby, vysoký podíl objektů lidové architektury	+	XXX	XXX
4	Zachovalé samoty, osady (např. Čtyřdomí)	+	XX	XX
5	Převažuje dochovanost cestní sítě	+	XX	XX
6	Dochované větší fragmenty lánové pluziny v okolí Horní Světlé	+	XX	XX
7	Častá přítomnost drobné sakrální architektury	+	XX	XX
8	Dílčí přítomnost objektů svým architektonickým řešením nevhodných či rušivých (zemědělské objekty v Mařenicích a Krompachu)	-	X	X
9	Převažující klidný (dnes rekreační) charakter sídel	0	XX	X
Vizuální charakteristika, harmonické měřítko a vztahy				
1	Pohledová otevřenost prostorů v okolí sídel	+	XX	X
2	Vymezení krajinného prostoru lesními okraji a terénními horizonty	+	X	X
3	Dílčí uplatnění terénních a kulturních dominant v pohledech a pohledových osách (Luž, Hvozd, Jezevčí vrch; kostely v Mařenicích a Krompachu)	+	XX	XX
4	Uplatnění mimolesní rozptýlené zeleně v pohledech a pohledových osách	+	XX	X
5	Výjimečně vysoký podíl krajinářsko-esteticky hodnotné tradiční lidové architektury v sídlech	+	XXX	XXX
6	Výhledově významná cesta podél domků západně od Krompachu (lokalita Na vyhlídce)	+	XX	XX
7	Výhledově významná místa v Horní Světlé a na Myslivnách, uplatnění jedinečných výhledů	+	XX	XXX
8	Převažující harmonické měřítko a drobná krajinná mozaika	+	XX	XX
9	Lokální narušení harmonického měřítka a vztahů nevhodnou zástavbou (zemědělské objekty	-	X	X

	v Mařenicích a Kropachu)			
10	Drobná krajinná mozaika lokálně narušena scelenými bloky zemědělské půdy (západně od Mařenic)	-	X	X

Ochrana krajinného rázu – regulativy:

- zachovat převažující extenzivní hospodaření na pozemcích, podporovat tento druh hospodaření
- nesnižovat podíl mimolesní rozptýlené zeleně, zachovat členitost lesních okrajů
- zmenšit plochy scelených bloků zemědělské půdy, doplnit je cestami, plochami rozptýlené zeleně, remízy a solitéry
- zachovat pohledovou otevřenost v prostorech mimo sídla a výhledy na sídla
- zachovat daleké výhledy a pohledové osy na terénní i kulturní dominanty místního i nadmístního významu
- zachovat významné výhledy z lokality Na vyhlídce (Kropach), v Horní Světlé a na Myslivnách
- nesnižovat stávající zachovalost sídelní struktury, povolit pouze výstavbu respektující zachovalou strukturu sídla
- chránit objekty lidové architektury a drobné sakrální památky, podporovat jejich obnovu
- novou výstavbu směřovat k respektování tradičních forem dochovaných objektů, barev i materiálů
- chránit dochované relikt středověkých plužin v okolí Horní Světlé
- zachovat harmonické měřítko a vztahy, neumisťovat prvky a objekty, které by stávající měřítko narušily
- neumisťovat prvky a objekty na terénní horizonty, nerozšiřovat sídla do volné krajiny na vyvýšená místa, zachovat přírodní charakter horizontů
- eliminovat rušivý efekt objektů měřítkově i architektonicky nevhodných

Místo krajinného rázu 2e. Trávník-Naděje-Hamr

Místo krajinného rázu Trávník-Naděje-Hamr je vymezeno v oblasti krajinného rázu Mařenicko-Petrovicko a svou polohou i charakterem tvoří přechod mezi místem údolních lánových vsí Mařenice-Kropach-Světlá a Lesními celky I. Místo je typické zejména svou cennou a vysoce dochovanou sídelní strukturou rozptýlené zástavby, kdy dochází k harmonickému prolínání staveb, stromové zeleně a luk v širším krajinném rámci. Místo vykazuje výjimečně vysoký podíl tradiční lidové architektury, jsou zde dochovány celé soubory staveb i krajinné celky. Dále se v místě uplatňují výhledy na terénní dominanty nadmístního významu, drobná krajinná mozaika a klidný, převážně rekreační charakter.

Indikátory přítomnosti hodnot přírodní charakteristiky:

- převažuje III. zóna, okrajově vymezena II. zóna CHKO Lužické hory
- Natura 2000 – evropsky významná lokalita Svitávka, EVL Suchý vrch-Naděje
- přírodní památka Rašeliniště Mařeničky
- památný strom (lípa v Trávníku)
- nadregionální, regionální a lokální ÚSES

Indikátory přítomnosti hodnot kulturní a historické charakteristiky:

-

Identifikované hlavní znaky a soubory znaků krajinného rázu

Přírodní charakteristika		Klasifikace znaků		
		Projev	Význam	Cennost
		+ pozitivní	XXX zásadní	XXX jedinečný
		0 neutrální	XX doplňující	XX významný
		- negativní	X doplňující	X běžný
1	Mírná členitost reliéfu	+	XX	XX

2	Uzavřenost prostorů terénními horizonty a samotnými vrchy	+	XX	XX
3	Terénní dominanty nadmístního významu v dálkových pohledech (Bouřný, Jezevčí vrch, Suchý vrch)	+	XX	XX
4	Lesní okraje lemující otevřené plochy	+	X	XX
5	Vysoký podíl mimolesní rozptýlené zeleně, remízů, stromořadí i solitérů	+	XX	XX
6	Přítomnost pískovcových skalních útvarů	+	XX	X
7	Pískovcová skalní věž – Křížová věž u Naděje	+	XX	XX
8	Přítomnost vodních toků Svitávky, Hamerského potoka a drobných vodních ploch s vegetačními doprovody	+	XX	XX
9	Extenzivní zemědělské využití území na drobných plochách	+	XX	X

Kulturní a historická charakteristika

1	Sídla charakteru nepravidelných shlukových vsí s rozptýlenou i ulicovou, téměř řadovou zástavbou	+	XXX	XX
2	Výjimečně vysoká zachovalost sídelní struktury – dochován celý sídelní komplex	+	XX	XXX
3	Výjimečně vysoká zachovalost charakteru zástavby, převažuje lidová architektura	+	XXX	XXX
4	Cenný soubor sklářských domků v Trávníku	+	XX	XXX
5	Dochovanost cestní sítě	+	X	XX
6	Dílčí přítomnost drobné sakrální architektury	+	X	X
7	Převažující klidný (dnes rekreační) charakter sídel	0	XXX	XXX

Vizuální charakteristika, harmonické měřítko a vztahy

1	Pohledová otevřenost prostorů	+	XX	X
2	Vymezení krajinného prostoru lesními okraji a terénními horizonty	+	XX	X
3	Dílčí uplatnění terénních dominant nadmístního významu v pohledech a pohledových osách (Suchý vrch, Jezevčí vrch, Kamenný vrch, Hvozd, Luž)	+	XX	XX
4	Dílčí uplatnění dominanty Křížové věže v pohledech a pohledových osách	+	XX	XX
5	Vysoké uplatnění mimolesní rozptýlené zeleně v pohledech a pohledových osách	+	XXX	XX
6	Výjimečně vysoký podíl krajinářsko-esteticky hodnotné lidové architektury v sídlech	+	XX	XXX
7	Prolínání rozptýlené zástavby s plochami luk a stromovou zelení v širším krajinném rámci	+	XXX	XXX
8	Harmonické měřítko i vztahy	+	XXX	XXX
9	Drobná krajinná mozaika	+	XX	XX

Ochrana krajinného rázu – regulativy:

- zachovat extenzivní hospodaření na pozemcích, podporovat tento druh hospodaření

- nesnižovat podíl mimolesní rozptýlené zeleně, podporovat její výsadbu
- zachovat členitost lesních okrajů
- zachovat drobnou krajinnou mozaiku
- zachovat pohledovou otevřenost místa
- zachovat daleké výhledy a pohledové osy na terénní dominanty místního i nadmístního významu
- zachovat výhledy a pohledové osy na dominantu Křížové věže
- nesnižovat stávající zachovalost sídelní struktury, povolit pouze výstavbu respektující zachovalou strukturu sídla
- chránit objekty lidové architektury a drobné sakrální památky, podporovat jejich obnovu
- novou výstavbu povolit pouze za podmínky plného respektování tradičních forem, barev i materiálů
- zachovat harmonické měřítko a vztahy, neumisťovat prvky a objekty, které by stávající měřítko narušily

Místo krajinného rázu 2f. Rousínov

Místo krajinného rázu Rousínov je vymezeno v oblasti krajinného rázu Mařenicko-Petrovicko, na hranici s oblastí Kytlicko-Chřibsko. Místo je typické zejména svým charakterem enklávy v lesních celcích, pohledovou uzavřeností a dvojnásobným charakterem sídelní struktury. Místo charakterizuje také vyšší podíl mimolesní stromové zeleně, jejíž prolínání se zástavbou utváří harmonické měřítko i vztahy. Místo je utvářeno drobnou krajinnou mozaikou.

Indikátory přítomnosti hodnot přírodní charakteristiky:

- III. zóna CHKO Lužické hory
- nadregionální a lokální ÚSES

Indikátory přítomnosti hodnot kulturní a historické charakteristiky:

- Nemovitě kulturní památky v Rousínově

Identifikované hlavní znaky a soubory znaků krajinného rázu

Přírodní charakteristika		Klasifikace znaků		
		Projev + pozitivní 0 neutrální - negativní	Význam XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	Cennost XXX jedinečný XX význačný X běžný
1	Mírná členitost reliéfu	+	XX	X
2	Terénní dominanty vymežující prostor (Velký Buk, Rousínovský vrch, Pařez)	+	XX	XX
3	Lesní okraje lemující otevřené plochy (charakter enklávy v lesních celcích)	+	XXX	XX
4	Vysoký podíl mimolesní rozptýlené zeleně, remízů, stromořadí i solitérů	+	XX	X
5	Přítomnost Rousínovského potoka s vegetačním doprovodem	+	XX	XX
6	Extenzivní zemědělské využití území v drobných plochách	+	XX	X
Kulturní a historická charakteristika				
1	Sídlo Rousínov - dvě charakterově odlišné části (severní – kobercová zástavba; jižní údolní lánová ves)	+	XXX	XX
2	Vysoká zachovalost sídelní struktury	+	XX	XX

3	Vysoká zachovalost charakteru zástavby, vysoký podíl tradiční lidové architektury	+	XX	XX
4	Dochované objekty rafinerií skla	+	XX	XX
5	Nízká dochovanost cestní sítě	-	X	X
Vizuální charakteristika, harmonické měřítko a vztahy				
1	Pohledová uzavřenost	+	XXX	XX
2	Jasně vymezení krajinného prostoru lesními okraji a terénními horizonty	+	XX	XX
3	Uplatnění mimolesní rozptýlené zeleně v pohledech a pohledových osách	+	X	X
4	Vysoký podíl krajinářsko-esteticky hodnotné tradiční lidové architektury v sídlech	+	XXX	XX
5	Prolínání rozptýlené zástavby se stromovou zelení v krajinném rámci (zejm. severní část Rousínova)	+	XX	X
6	Harmonické měřítko i vztahy	+	XXX	XX
7	Drobná krajinná mozaika	+	XX	XX

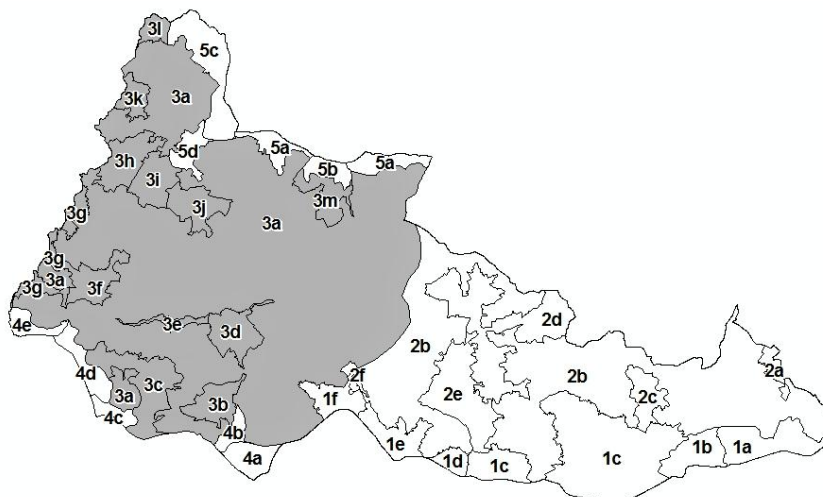
Ochrana krajinného rázu – regulativy:

- zachovat charakter enklávy v lesních celcích – uzavřenost prostorů
- zachovat extenzivní hospodaření na pozemcích, podporovat tento druh hospodaření
- nesnižovat podíl mimolesní rozptýlené zeleně, zachovat členitost lesních okrajů
- zachovat a podporovat prolínání zástavby se stromovou vegetací v krajinném rámci
- nesnižovat stávající zachovalost sídelní struktury, povolit pouze výstavbu respektující zachovalou strukturu sídla
- chránit objekty lidové architektury a dochované objekty rafinerií skla, podporovat jejich obnovu
- novou výstavbu směřovat k respektování tradičních forem dochovaných objektů, barev i materiálů
- zachovat harmonické měřítko a vztahy, neumisťovat prvky a objekty, které by stávající měřítko narušily

4.2.3 Místa v oblasti krajinného rázu Kytlicko-Chřibsko

Oblast krajinného rázu Kytlicko-Chřibsko je na základě dílčích charakterových odlišností rozdělena na tato **místa krajinného rázu**:

- 3a. Lesní celky II.
- 3b. Polevsko
- 3c. Prysk
- 3d. Kytlice-Falknov
- 3e. Mlýny
- 3f. Líska
- 3g. Kunratice-Studený
- 3h. Dolní Chřibská
- 3i. Chřibská centrum
- 3j. Horní Chřibská
- 3k. Doubice

3l. Kyjov

3m. Rozhled-Lesné-Jedlová

Místo krajinného rázu 3a. Lesní celky II.

Místo krajinného rázu Lesní celky II. je tvořeno lesními komplexy často smíšených a listnatých porostů přírodě blízkého charakteru. Lesní porosty mimořádných hodnot se nacházejí ve vrcholových partiích kopců. Místo zaujímá většinu oblasti krajinného rázu Kytlicko-Chřibsko. Je charakteristické výjimečně vysokou přírodní hodnotou a vysokým zastoupením chráněných území přírody. V místě chybí sídla, osídlení je charakteru roztroušených osad a samot. Jedinečným znakem místa krajinného rázu je častý výskyt suťových polí, kopcovitý charakter reliéfu a s ním spojené daleké výhledy za hranice řešeného území z vrcholů kopců. Místo si zachovává harmonické měřítko i vztahy.

Indikátory přítomnosti hodnot přírodní charakteristiky:	
<ul style="list-style-type: none"> převažuje II. a I. zóna CHKO Lužické hory Natura 2000 – ptačí oblast Labské Pískovce Natura 2000 – evropsky významná lokalita České Švýcarsko, EVL Údolí Chřibské Kamenice, EVL Lužickohorské bučiny, EVL Klíč, EVL Horní Kamenice, EVL Spravedlnost-Chřibská, EVL Studenec národní přírodní památka Zlatý vrch přírodní památka Líska, PP Noldenteich, PP Pustý zámek přírodní rezervace Studený vrch, PR Klíč, PR Vápenka, PR Spravedlnost nadregionální, regionální a lokální ÚSES	
Indikátory přítomnosti hodnot kulturní a historické charakteristiky:	
<ul style="list-style-type: none"> Nemovitě kulturní památky rozhledna na Studenci, rozhledna Jedlová, Nemovitá kulturní památka v k.ú. Dolní Prysk (dům č.p. 18) Kulturní památky hrad Chřibský, hrad Pustý zámek	

Identifikované hlavní znaky a soubory znaků krajinného rázu				
Přírodní charakteristika		Klasifikace znaků		
		Projev + pozitivní 0 neutrální - negativní	Význam XXX zásadní XX spouštějící X doplňující	Cennost XXX jedinečný XX význačný X běžný
1	Výrazná členitost reliéfu, vysoká početnost samostatných vrchů vyššího převýšení	+	XXX	XXX
2	Souvislý pokryv lesními porosty	+	XX	X
3	Vysoký podíl smíšených nebo listnatých porostů (převážně bukových s příměsí javoru a jasanu)	+	XXX	XX
4	Časté přírodě blízké lesní porosty (zejm. na vrcholech kopců)	+	XX	XXX
5	Vysoký podíl drobných vodotečí a vodních ploch	+	XX	X
6	Častý výskyt suťových polí (významnější na Studenci, Chřibském vrchu, Javoru, Klíči, Jedlové, Malém Stožci a Velké Tisové)	+	XX	XXX
7	Četný výskyt skal a skalních útvarů	+	XX	XX
8	Výjimečně vysoká přírodní hodnota	+	XXX	XXX
Kulturní a historická charakteristika				
1	Absence sídel	0	XXX	X
2	Osídlení charakteru roztroušených osad a samot -	+	XXX	XX

	často zachovalé umístění i architektura			
3	Dochované vymezení hranice lesa	+	X	X
4	Přítomnost drobné sakrální architektury	+	X	X
5	Častý výskyt tzv. řopků	+	X	X
6	Hrad Chřibský, hrad Pustý zámek	+	X	XX
7	Dochovanost cestní sítě	+	X	X
Vizuální charakteristika, harmonické měřítko a vztahy				
1	Pohledová uzavřenost v lesních porostech	+	XXX	X
2	Daleké výhledy a pohledová otevřenost z terénních dominant, vyhlídek a rozhleden	+	XX	XXX
3	Převažují terénní dominanty nadmístního významu	+	XXX	XXX
4	Významné pohledové osy pokrývající většinu místa	+	XX	X
5	Krajinná mozaika souvislého pokryvu lesa	+	XXX	XX
6	Zachovány harmonické měřítko a vztahy	+	XXX	XXX

Ochrana krajinného rázu – regulativy:

- zachovat přírodě blízké lesní porosty
- obnovovat původní druhovou skladbu lesa
- snižovat podíl věkových a druhových monokultur
- podporovat pestrost lesních okrajů
- nezasahovat výrazně do plochy lesních porostů, v přírodě blízkých porostech preferovat výběrný způsob těžby před holosečným, potlačovat borovici vejmutovku
- chránit skalní útvary
- chránit suťová pole
- chránit terénní dominanty a jejich vizuální projev
- zachovat místa významných výhledů a významné pohledové osy
- chránit a podporovat strukturu osídlení – osady a samoty harmonického měřítka
- chránit objekty dochované tradiční lidové architektury a drobné sakrální památky, podporovat jejich obnovu
- zachovat harmonické měřítko a vztahy, neumisťovat prvky a objekty, které by stávající měřítko narušily

Místo krajinného rázu 3b. Polevsko

Místo krajinného rázu Polevsko je vymezeno v oblasti krajinného rázu Kytlicko-Chřibsko. Místo v řešeném území zahrnuje pouze jedno sídlo – Polevsko, které přímo navazuje na město Nový Bor, což ovlivňuje charakter osídlení především v jihovýchodní části. Polevsko se řadí svou sídelní strukturou mezi údolní lánové vsi. Západní část Polevska dosahuje vysokých architektonických, urbanistických i památkářských hodnot, jedná se o stabilizované území s vysokým podílem krajinářsko-esteticky hodnotné architektury. Místo je typické výrazně členitým reliéfem, významnými pohledy na terénní dominanty a kostel Nejsvětější Trojice. Charakteristický je rovněž vyšší podíl rozptýlené stromové zeleně, která se prolíná se zástavbou a plochami luk. Místo má z většiny zachované harmonické měřítko i vztahy a drobnou krajinnou mozaiku.

Indikátory přítomnosti hodnot přírodní charakteristiky:

- převažuje III. zóna, při okrajích vymezena II. zóna CHKO Lužické hory
- nadregionální, regionální a lokální ÚSES

Indikátory přítomnosti hodnot kulturní a historické charakteristiky:

- Nemovité kulturní památky v Polevsku

Identifikované hlavní znaky a soubory znaků krajinného rázu				
Přírodní charakteristika		Klasifikace znaků		
		Projev + pozitivní 0 neutrální - negativní	Význam XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	Cennost XXX jedinečný XX význačný X běžný
1	Výrazná členitost reliéfu	+	XXX	XX
2	Terénní vyvýšeniny rámuující prostor – Polevský vrch, Klučky, Medvědí vrch, Medvědí hůrka, Klíč	+	XX	XX
3	Členité lesní okraje lemující otevřené plochy	+	XX	XX
4	Mimolesní rozptýlená zeleň, remízy, stromořadí a solitéry	+	XX	X
5	Přítomnost vodního toku Šporka a menších vodních ploch s doprovodnou vegetací	+	X	X
6	Převažuje extenzivní zemědělské využití území (louky, pastviny)	+	X	X
Kulturní a historická charakteristika				
1	Sídlo Polevsko charakteru údolní lánové vsi	+	XXX	XX
2	Charakter osídlený ovlivněn polohou v blízkosti většího města (Nový Bor, Arnultovice)	-	XX	X
3	Vysoká zachovalost sídelní struktury	+	XX	XX
4	Vysoká zachovalost charakteru zástavby v západní části Polevska, vysoký podíl lidové architektury	+	XX	XX
5	Nízká zachovalost charakteru zástavby ve východní části Polevska v návaznosti na obdobnou zástavbu Arnultovic	-	XX	X
6	Dochovanost cestní sítě narušena lokálně scelením lánové plužiny	-	X	X
7	Dochované dílčí fragmenty lánové plužiny	+	X	X
8	Kulturní dominanta kostela Nejsvětější Trojice a pseudogotické hrobní kaple	+	XX	X
9	Přítomnost drobné sakrální architektury	+	X	X
Vizuální charakteristika, harmonické měřítko a vztahy				
1	Pohledová uzavřenost v sídle daná údolní polohou a zástavbou, v ulicích vybíhajících do svahu a na loukách se uplatňuje pohledová otevřenost	+	XX	X
2	Uplatnění terénních dominant v dalekých pohledech a pohledových osách (zejm. Klíč, Klučky, Polevský vrch, Medvědí vrch)	+	XXX	XXX
3	Uplatnění kulturní dominanty polevského kostela v pohledech a pohledových osách	+	XX	X
4	Uplatnění mimolesní rozptýlené zeleně v pohledech a pohledových osách	+	X	X
5	Vyšší podíl krajinářsko-esteticky hodnotné tradiční	+	XX	XX

	lidové architektury v západní části Polevska			
6	Prolínání zástavby se stromovou zelení	+	XXX	XX
7	Převažuje zachovalé harmonické měřítko i vztahy	+	XX	XX
8	Drobná krajinná mozaika	+	XX	XX

Ochrana krajinného rázu – regulativy:

- zachovat extenzivní hospodaření na pozemcích, podporovat tento druh hospodaření
- nesnižovat podíl mimolesní rozptýlené zeleně, zachovat členitost lesních okrajů
- doplnit liniovou zeleň v severní části místa, respektovat plužinu
- nesnižovat stávající zachovalost sídelní struktury, umožňovat pouze výstavbu respektující zachovalou strukturu sídla
- západní část Polevska považovat za stabilizovanou, pouze navyšovat stávající hodnoty
- chránit objekty lidové architektury a drobné sakrální památky, podporovat jejich obnovu
- chránit dochované reliktý lánové plužiny
- zachovat místa významných výhledů a významné pohledové osy
- zachovat daleké výhledy a pohledové osy na terénní i kulturní dominanty místního i nadmístního významu
- zachovat harmonické měřítko a vztahy, neumisťovat prvky a objekty, které by stávající měřítko narušily

Místo krajinného rázu 3c. Pysk

Místo krajinného rázu Pysk je vymezeno v oblasti krajinného rázu Kytlicko-Chřibsko. Místo v řešeném území zahrnuje sídla Horní a Dolní Pysk a část sídla Prácheň. Horní a Dolní Pysk mají charakter údolních lánových vsí propojených do řetězce. Sídlu Horní Pysk dosahuje z pohledu charakteru zástavby vyšších hodnot. Místo krajinného rázu je charakteristické zejména členitým reliéfem, terénními dominantami rámuje prostor a převažující drobnou krajinnou mozaikou a zachovalým harmonickým měřítkem. V okolí sídla Prácheň se nachází dochované středověké plužiny.

Indikátory přítomnosti hodnot přírodní charakteristiky:

- převažuje II. a III. zóna CHKO Lužické hory
- Natura 2000 – evropsky významná lokalita Prácheň-Zicht
- nadregionální a lokální ÚSES

Indikátory přítomnosti hodnot kulturní a historické charakteristiky:

- Nemovitá kulturní památka v Horním Pysku (dům č.p. 55)
- Kulturní památka kostela sv. Petra a Pavla se zvonící v Horním Pysku

Identifikované hlavní znaky a soubory znaků krajinného rázu

Přírodní charakteristika		Klasifikace znaků		
		Projev	Význam	Cennost
		+ pozitivní	XXX zásadní	XXX jedinečný
		0 neutrální	XX spouštějící	XX význačný
		- negativní	X doplňující	X běžný
1	Vyšší členitost reliéfu	+	XX	XX
2	Terénní vyvýšeniny rámuje prostor – Šenovský vrch, Lipka, Stráž, Ovčácký vrch, Střední vrch, Břidličný vrch	+	XX	XX
3	Členité lesní okraje lemující otevřené plochy	+	X	X
4	Mimolesní rozptýlená zeleň, remízy, stromořadí a solitéry	+	X	X

5	Ve stromovém porostu převažují listnaté stromy, příp. smíšené porosty	+	XX	X
6	Přítomnost vodních toků Šenovský a Pyský potok s doprovodnou vegetací	+	XX	XX
7	Přítomnost skal a skalních útvarů v lesních porostech	+	XX	XX
8	Extenzivní zemědělské využití území (louky, pastviny)	+	XX	X
Kulturní a historická charakteristika				
1	Sídla Horní a Dolní Pysk - charakter údolních lánových vsí propojených do dlouhého řetězce	+	XXX	XX
2	Střední zachovalost sídelní struktury	0	XX	X
3	Střední zachovalost charakteru zástavby v Horním Pysku, vyšší podíl lidové architektury	+	XX	XX
4	Nízká zachovalost charakteru zástavby v Dolním Pysku, vysoký podíl objektů nerespektujících tradiční formu architektury Lužických hor	-	XX	X
5	Areál firmy Preciosa, a.s. v Dolním Pysku	-	XX	X
6	Narušená dochovanost cestní sítě v prostoru mezi sídly Horní Pysk a Prácheň	-	X	X
7	Dochované lánové plužiny navazující na Prácheň	+	X	XX
8	Kulturní dominanta kostela sv. Petra a Pavla v Horním Pysku	+	XX	XX
9	Přítomnost drobné sakrální architektury v sídlech Dolní a Horní Pysk	+	X	X
Vizuální charakteristika, harmonické měřítko a vztahy				
1	Pohledová uzavřenost v sídle daná údolní polohou	+	XXX	XX
2	Uplatnění terénních dominant v blízkých pohledech a pohledových osách (Šenovský vrch, Lipka, Stráž, Ovčácký vrch, Střední vrch, Břidličný vrch)	+	XX	XX
3	Uplatnění mimolesní rozptýlené zeleně v pohledech a pohledových osách	+	X	X
4	Areál firmy Preciosa, a.s. měřítkově i architektonicky rušivý	-	XX	X
5	Vyšší podíl krajinářsko-esteticky hodnotné lidové architektury v Horním Pysku	+	XX	XX
6	Převažuje harmonické měřítko a vztahy	+	XX	XX
7	Drobná krajinná mozaika narušena většími plochami luk a pastvin jižně od Horního Pysku	+	X	X

Ochrana krajinného rázu – regulativy:

- zachovat extenzivní hospodaření na pozemcích, podporovat tento druh hospodaření
- nesnižovat podíl mimolesní rozptýlené zeleně, zachovat členitost lesních okrajů
- zachovat charakter smíšených, příp. listnatých lesních i mimolesních porostů
- doplnit mimolesní stromovou zeleně jižně od Horního Pysku, respektovat lánovou plužinu
- nesnižovat stávající zachovalost sídelní struktury a charakteru zástavby
- chránit objekty lidové architektury a drobné sakrální památky, podporovat jejich obnovu

- chránit dochované reliky středověkých plužin (Prácheň)
- zachovat místa významných výhledů a významné pohledové osy
- zachovat výhledy a pohledové osy na terénní dominanty místního i nadmístního významu
- zachovat harmonické měřítko a vztahy, neumisťovat prvky a objekty, které by stávající měřítko narušily
- zachovat a obnovovat drobnou krajinnou mozaiku

Místo krajinného rázu 3d. Kytlice-Falknov

Místo krajinného rázu Kytlice-Falknov je vymezeno v oblasti krajinného rázu Kytlicko-Chřibsko. Zástavba v místě krajinného rázu má rozptýlený charakter respektující terénní členitost místa. Je zde vyšší podíl staveb tradiční lidové architektury. Místo je charakteristické zejména terénní členitostí, převažující pohledovou otevřeností a prolínáním zástavby s plochami luk a stromovou zelení. Místo má zachovalé harmonické měřítko i vztahy a převažující drobnou krajinnou mozaiku. V pohledových osách se uplatňují terénní dominanty nadmístního významu (Javor, Malý Buk, Velký Buk).

Indikátory přítomnosti hodnot přírodní charakteristiky:

- převažuje III. zóna CHKO Lužické hory
- Natura 2000 – evropsky významná lokalita Horní Kamenice
- přírodní památka Kytlice
- památný strom (dub u Svobodů)
- nadregionální a lokální ÚSES

Indikátory přítomnosti hodnot kulturní a historické charakteristiky:

- Nemovité kulturní památky v k.ú. Falknov

Identifikované hlavní znaky a soubory znaků krajinného rázu

Přírodní charakteristika		Klasifikace znaků		
		Projev + pozitivní 0 neutrální - negativní	Význam XXX zásadní XX spouštějící X doplňující	Cennost XXX jedinečný XX význačný X běžný
1	Vyšší členitost reliéfu	+	XXX	XX
2	Terénní vyvýšeniny rámuující prostor – Malý Buk, Medvědí Hůrka, Stříbrný vrch, Sokol, Javor, Popelová hora	+	XX	XX
3	Členité lesní okraje lemující otevřené plochy	+	XX	XX
4	Mimolesní rozptýlená zeleň, remízy a solitéry	+	XXX	XX
5	Přítomnost vodních toků Kamenice a Červeného potoka včetně četných přítoků s doprovodnou vegetací	+	XXX	XX
6	Přítomnost vodních ploch s doprovodnou vegetací	+	X	X
7	Extenzivní zemědělské využití území (drobné plochy luk a pastvin)	+	XX	X
Kulturní a historická charakteristika				
1	Sídlo Kytlice charakteru roztroušené vsi (usedlosti ve vazbě na cesty)	+	XXX	XX
2	Rozvolněnost zástavby respektující terénní členitost	+	XXX	XX
3	Střední zachovalost sídelní struktury	+	X	XX

4	Vysoká zachovalost charakteru zástavby v severní a jižní části místa (k.ú. Dolní Falknov, J k.ú. Falknov)	+	XXX	XX
5	Vysoký podíl objektů lidové architektury	+	XX	XX
6	Dílčí přítomnost chatových objektů a osad	-	X	X
7	Tradice sklářství	+	XX	XX
8	Převažuje dochovanost cestní sítě	+	X	X
9	Kulturní dominanta kostela sv. Antonína Paduánského	+	XX	XX
10	Přítomnost drobné sakrální architektury	+	X	X
Vizuální charakteristika, harmonické měřítko a vztahy				
1	Převažuje pohledová otevřenost	+	XXX	XX
2	Uplatnění terénních dominant v pohledech a pohledových osách (zejm. Malý Buk, Medvědí Hůrka, Stříbrný vrch, Sokol, Javor, Popelová hora)	+	XX	XX
3	Uplatnění kulturní dominanty místního významu kytlického kostela v pohledech a pohledových osách	+	XX	XX
4	Uplatnění mimolesní rozptýlené zeleně v pohledech a pohledových osách	+	XX	X
5	Vyšší podíl krajinářsko-esteticky hodnotné lidové architektury	+	XX	XX
6	Prolínání zástavby se vzrostlou stromovou vegetací a menšími plochami luk a pastvin v širším krajinném rámci	+	XXX	XX
7	Převažuje zchovalé harmonické měřítko i vztahy	+	XX	XX
8	Převažuje drobná krajinná mozaika	+	XX	XX

Ochrana krajinného rázu – regulativy:

- zachovat extenzivní hospodaření na pozemcích, podporovat tento druh hospodaření
- nesnižovat podíl mimolesní rozptýlené zeleně, zachovat členitost lesních okrajů
- doplnit rozptýlenou stromovou zeleň v jižní části místa
- nesnižovat stávající zachovalost sídelní struktury
- část sídla v k.ú. Dolní Falknov považovat za stabilizovanou
- chránit objekty lidové architektury a drobné sakrální památky, podporovat jejich obnovu
- zachovat místa významných výhledů a významné pohledové osy
- zachovat daleké výhledy a pohledové osy na terénní i kulturní dominanty místního i nadmístního významu
- zachovat a podporovat charakter prolínání zástavby se vzrostlou stromovou vegetací a menšími plochami luk a pastvin v širším krajinném rámci
- zachovat harmonické měřítko a vztahy, neumisťovat prvky a objekty, které by stávající měřítko narušily

Místo krajinného rázu 3e. Mlýny

Místo krajinného rázu Mlýny je vymezeno v oblasti krajinného rázu Kytlicko-Chřibsko. Místo představuje část sídla Kytlice – Mlýny. Místo je typické zejména údolní polohou mezi zalesněnými terénními horizonty a vrchy, vysokým podílem mimolesní rozptýlené zeleně a jejím prolínáním s rozptýlenou zástavbou. Osu místa tvoří vodní tok Kamenice. Místo je pohledově uzavřené s harmonickým měřítkem i vztahy a drobnou krajinnou mozaikou.

Indikátory přítomnosti hodnot přírodní charakteristiky:	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ III. zóna CHKO Lužické hory ▪ Natura 2000 – evropsky významná lokalita Horní Kamenice ▪ nadregionální, regionální a lokální ÚSES 	
Indikátory přítomnosti hodnot kulturní a historické charakteristiky:	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nemovitá kulturní památka v Kytlických Mlýnech (dům č.p. 8) 	

Identifikované hlavní znaky a soubory znaků krajinného rázu

Přírodní charakteristika		Klasifikace znaků		
		Projev + pozitivní 0 neutrální - negativní	Význam XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	Cennost XXX jedinečný XX význačný X běžný
1	Výrazná členitost reliéfu	+	XXX	XX
2	Terénní vyvýšeniny rámuující prostor – Javor, Javorek, Zlatý vrch, Studený vrch, Ovčí vrch	+	XX	XX
3	Členité lesní okraje lemující otevřené plochy	+	X	X
4	Mimolesní rozptýlená zeleň, solitéry	+	XX	X
5	Přítomnost vodních toků Bělá a Lučního potoka s doprovodnou vegetací	+	X	X
6	Přítomnost skal a skalních útvarů v lesních porostech	+	X	X
7	Extenzivní zemědělské využití území	+	X	X
Kulturní a historická charakteristika				
1	Sídlo Mlýny charakteru údolní lánové vsi v přímé návaznosti na Kytlici	+	XX	X
2	Nízký podíl zástavby, charakter okrajové části sídla	+	XXX	X
3	Rozvolněnost zástavby, nejednotná orientace objektů v sídle	+	XX	X
4	Střední zachovalost sídelní struktury	+	X	X
5	Střední zachovalost charakteru zástavby	0	X	X
6	Dílčí podíl objektů lidové architektury	+	XX	X
7	Přítomnost drobné sakrální architektury	+	X	X
8	Dráha železnice protínající místo	0	XXX	X
Vizuální charakteristika, harmonické měřítko a vztahy				
1	Pohledová uzavřenost v sídle daná údolní polohou	+	XXX	X
2	Uplatnění terénních dominant v pohledech a pohledových osách (Javor, Javorek, Zlatý vrch, Studený vrch, Ovčí vrch)	+	XX	XX
3	Uplatnění mimolesní rozptýlené zeleně v pohledech a pohledových osách	+	XX	X
4	Dílčí podíl krajinářsko-esteticky hodnotné lidové architektury	+	X	X
5	Prolínání zástavby se stromovou zelení	+	XX	X
6	Harmonické měřítko a vztahy	+	XX	X

7	Drobná krajinná mozaika	+	XX	X
---	-------------------------	---	----	---

Ochrana krajinného rázu – regulativy:

- zachovat extenzivní hospodaření na pozemcích, podporovat tento druh hospodaření
- nesnižovat podíl mimolesní rozptýlené zeleně, zachovat členitost lesních okrajů
- zachovat prolínání zástavby se stromovou zelení
- zachovat rozvolněnost zástavby
- zachovat okrajový charakter sídla
- nesnižovat stávající zachovalost sídelní struktury a charakteru zástavby
- chránit objekty lidové architektury a drobné sakrální památky, podporovat jejich obnovu
- zachovat místa významných výhledů a významné pohledové osy
- zachovat výhledy a pohledové osy na terénní dominanty místního i nadmístního významu
- zachovat harmonické měřítko a vztahy, neumisťovat prvky a objekty, které by stávající měřítko narušily
- zachovat a obnovovat drobnou krajinnou mozaiku

Místo krajinného rázu 3f. Líska

Místo krajinného rázu Líska je vymezeno v oblasti krajinného rázu Kytlicko-Chřibsko. Místo v řešeném území zahrnuje jedno sídlo – Líska. Líska je typická údolní lánová ves s vysoce zachovalou urbanistickou strukturou. Místo je charakteristické zejména vyšší členitostí reliéfu, vrchy nadmístního významu rámuje prostor, vyšším podílem mimolesní stromové zeleně a zachovanými reliktami středověkých plužin východně od Lísky. V místě krajinného rázu převažuje vizuální uzavřenost daná údolní polohou a stromovou vegetací. Harmonické měřítko a vztahy jsou narušeny především scelenými bloky luk a pastvin. Zemědělské využití území je extenzivního charakteru.

Indikátory přítomnosti hodnot přírodní charakteristiky:

- převažuje II. a III. zóna, dílčí vymezení i I. zóny CHKO Lužické hory
- Natura 2000 – evropsky významná lokalita Horní Kamenice, EVL Studenec
- ochranné pásmo přírodní rezervace Studený vrch
- nadregionální, regionální a lokální ÚSES

Indikátory přítomnosti hodnot kulturní a historické charakteristiky:

- Nemovité kulturní památky v Lísce (domy č.p. 13 a 58)

Identifikované hlavní znaky a soubory znaků krajinného rázu

Přírodní charakteristika		Klasifikace znaků		
		Projev	Význam	Cennost
		+ pozitivní	XXX zásadní	XXX jedinečný
		0 neutrální	XX spoluurčující	XX význačný
		- negativní	X doplňující	X běžný
1	Vyšší členitost reliéfu	+	XXX	XX
2	Terénní vyvýšeniny rámuje prostor – Studený vrch, Javorek, Zlatý vrch, Lipnický vrch	+	XX	XX
3	Členité lesní okraje lemující otevřené plochy	+	XX	XX
4	Mimolesní rozptýlená zeleň, remízy, stromořadí a solitéry	+	XX	X
5	Ve stromovém porostu převažují listnaté stromy, příp. smíšené porosty	+	X	X
6	Přítomnost Líseckého potoka a menších vodních	+	XX	X

	ploch s doprovodnou vegetací			
7	Extenzivní zemědělské využití území (louky, pastviny)	+	XX	X
Kulturní a historická charakteristika				
1	Sídlo Líška charakteru údolní lánové vsi	+	XX	XX
2	Vysoká zachovalost sídelní struktury	+	XX	XX
3	Střední zachovalost charakteru zástavby pod Studeným vrchem a v jižní části Lísky	+	XX	X
4	Objekty lidové architektury především v severní části Lísky pod Studeným vrchem	+	XX	X
5	Přítomnost architektonicky nevhodných chatových objektů	-	X	X
6	Střední dochovanost cestní sítě	+	XX	X
7	Dochované reliktu lánové plužiny východně od Lísky	+	XX	X
8	Přítomnost drobné sakrální architektury	+	X	X
Vizuální charakteristika, harmonické měřítko a vztahy				
1	Pohledová uzavřenost v sídle daná údolní polohou a vzrostlou stromovou vegetací v okolí sídla	+	XX	X
2	Uplatnění terénních dominant v pohledech a pohledových osách	+	XX	X
3	Uplatnění mimolesní rozptýlené zeleně v pohledech a pohledových osách	+	X	X
4	Vyšší podíl krajinářsko-esteticky hodnotné lidové architektury v severní části Lísky	+	XX	X
5	Měřítkově disharmonizující zemědělský objekt	-	X	X
6	Harmonické měřítko a vztahy narušené především většími bloky travních porostů	-	XX	X
7	Drobná krajinná mozaika zachována v západní části místa	+	X	X

Ochrana krajinného rázu – regulativy:

- zachovat extenzivní hospodaření na pozemcích, podporovat tento druh hospodaření
- nesnižovat podíl mimolesní rozptýlené zeleně, doplnit mimolesní stromovou zeleň na větší bloky luk a pastvin
- zachovat členitost lesních okrajů
- zachovat charakter smíšených, příp. listnatých lesních i mimolesních porostů
- zachovat reliktu lánové plužiny východně od Lísky, podporovat obnovu plužiny v rámci celého místa
- nesnižovat stávající zachovalost sídelní struktury a charakteru zástavby
- chránit objekty lidové architektury a drobné sakrální památky, podporovat jejich obnovu
- zachovat výhledy a pohledové osy na terénní dominanty místního i nadmístního významu
- zachovat harmonické měřítko a vztahy, neumisťovat prvky a objekty, které by stávající měřítko narušily
- zachovat a obnovovat drobnou krajinnou mozaiku

Místo krajinného rázu 3g. Kunratice-Studený

Místo krajinného rázu Kunratice-Studený je vymezeno v oblasti krajinného rázu Kytlicko-Chřibsko. Místo má přechodový charakter mezi oblastmi Kytlicko-Chřibsko a Kamenicko-Novoborsko. Místo zahrnuje části sídel Kunratice u České Kamenice, Studený a okrajově také Lipnici. Sídla mají charakter údolních lánových vsí, zástavba však vykazuje nižší architektonické hodnoty. Pro místo je typická okrajová poloha v rámci řešeného území, extenzivní zemědělské využití a plochy luk a pastvin scelené do větších bloků. Místo má hrubozrnnou krajinnou mozaiku a nižší přírodní hodnoty.

Indikátory přítomnosti hodnot přírodní charakteristiky:	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ III. zóna CHKO Lužické hory ▪ Natura 2000 – evropsky významná lokalita Horní Kamenice, EVL Studenec ▪ fragmenty zasahuje regionální a lokální ÚSES 	
Indikátory přítomnosti hodnot kulturní a historické charakteristiky:	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nemovitá kulturní památka v Kunraticích u České Kamenice (dům č.p. 46) 	

Identifikované hlavní znaky a soubory znaků krajinného rázu				
Přírodní charakteristika		Klasifikace znaků		
		Projev + pozitivní 0 neutrální - negativní	Význam XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	Cennost XXX jedinečný XX význačný X běžný
1	Vyšší členitost reliéfu	+	XX	X
2	Terénní dominanty uzavírající prostor v řešeném území - Kunratický vrch, Lipnický vrch, Studenec, Bukovina	+	XXX	XXX
3	Lesní okraje lemující otevřené plochy	+	X	X
4	Přítomnost skal a skalních útvarů v lesních porostech	+	XX	XX
5	Dílčí přítomnost rozptýlené stromové zeleně, remízů a solitérů	+	XX	X
6	Přítomnost vodních toků Studeného a Bílého potoka a drobných vodních ploch s doprovodnou vegetací	+	X	X
7	Extenzivní zemědělské využití území (louky, pastviny)	+	XX	X
Kulturní a historická charakteristika				
1	Sídla charakteru údolních lánových vsí	+	XX	X
2	Vysoká zachovalost sídelní struktury sídla Studený	+	XX	X
3	Střední zachovalost sídelní struktury sídla Kunratice	0	X	X
4	Převažuje nízká zachovalost charakteru zástavby	-	XX	X
5	Dílčí přítomnost objektů lidové architektury	+	X	X
6	Dílčí přítomnost drobné sakrální architektury	+	X	X
7	Relikty plužin v blízkosti sídla Studený	+	X	X
Vizuální charakteristika, harmonické měřítko a vztahy				
1	Pohledová uzavřenost v sídlech, jinak převažující pohledová otevřenost	0	XX	X
2	Vymezení krajinného prostoru okraji lesních porostů	+	X	X
3	Uplatnění terénních dominant v pohledech a	+	XX	X

	pohledových osách			
4	Uplatnění mimolesní rozptýlené zeleně v pohledech a pohledových osách	+	X	X
5	Dílčí podíl krajinářsko-esteticky hodnotné lidové architektury (zejm. Studený)	+	X	X
6	Prolínání stromové zeleně a zástavby	+	XX	X
7	Harmonické měřítko a drobná krajinná mozaika narušeny většími plochami travních porostů	-	XX	X

Ochrana krajinného rázu – regulativy:

- zachovat extenzivní hospodaření na pozemcích, podporovat tento druh hospodaření
- navýšit podíl mimolesní zeleně, doplnit mimolesní stromovou zeleň na scelené bloky zemědělské půdy
- zachovat členitost lesních okrajů
- zachovat reliktu lánové plužiny u Studeného, podporovat obnovu plužiny v rámci celého místa
- nesnižovat stávající zachovalost sídelní struktury
- nesnižovat stávající zachovalost charakteru zástavby, podporovat výstavbu respektující tradiční formy
- chránit objekty lidové architektury a drobné sakrální památky, podporovat jejich obnovu
- zachovat a podpořit prolínání stromové zeleně se zástavbou
- zachovat místa významných výhledů a významné pohledové osy
- zachovat výhledy a pohledové osy na terénní dominanty místního i nadmístního významu
- zachovat harmonické měřítko a vztahy, neumisťovat prvky a objekty, které by harmonické měřítko narušily
- obnovit drobnou krajinnou mozaiku a harmonické měřítko krajiny (zejm. rozdělením velkých kompaktních ploch luk a pastvin stromovou zeleň)

Místo krajinného rázu 3h. Dolní Chřibská

Místo krajinného rázu Dolní Chřibská je koncovou částí řetězce údolní lánové vsi – města Chřibská. Místo je vymezeno při západní hranici řešeného území, v oblasti krajinného rázu Kytlicko-Chřibsko. Místo představuje část města Chřibská – Dolní Chřibská a přilehlé okolí. Místo je charakteristické především svým klidným (rekreačním) charakterem, významně zachovalým charakterem zástavby a vysokým podílem krajinářsko-esteticky hodnotných objektů lidové architektury. Místo je dále typické vyšší členitostí reliéfu a pohledovou uzavřeností v sídle a vyšším podílem mimolesní stromové zeleně. Osu sídla tvoří říčka Chřibská Kamenice protínající celé město Chřibská.

Indikátory přítomnosti hodnot přírodní charakteristiky:

- převažuje III. zóna, zčásti také II. a IV zóna CHKO Lužické hory
- Natura 2000 – ptačí oblast Labské pískovce
- Natura 2000 – evropsky významná lokalita České Švýcarsko, EVL Spravedlnost-Chřibská
- přírodní rezervace Marschnerova louka
- nadregionální a lokální ÚSES

Indikátory přítomnosti hodnot kulturní a historické charakteristiky:

- Nemovitě kulturní památky v Chřibské (vodní mlýn na koření, dům č.p. 118)

Identifikované hlavní znaky a soubory znaků krajinného rázu

Přírodní charakteristika	Klasifikace znaků		
	Projev + pozitivní	Význam XXX zásadní	Cennost XXX jedinečný

		0 neutrální - negativní	XX spoluurčující X doplňující	XX význačný X běžný
1	Vyšší členitost reliéfu	+	XX	X
2	Terénní horizonty a vyvýšeniny (Český vrch, Spravedlnost, Bukovina) rámuující prostor	+	XX	X
3	Členité lesní okraje lemující otevřené plochy	+	X	X
4	Mimolesní rozptýlená zeleň, remízy, stromořadí a solitéry	+	XX	X
5	Přítomnost vodního toku Chřibské Kamenice s doprovodnou vegetací a četnými přítoky	+	XX	X
6	Přítomnost drobných vodních ploch s doprovodnou vegetací	+	X	X
7	Přítomnost skal a skalních útvarů	+	X	X
8	Extenzivní zemědělské využití území (louky, pastviny)	+	XX	X
Kulturní a historická charakteristika				
1	Část města Chřibská - Dolní Chřibská typu údolní lánové vsi	+	XXX	X
2	Střední zachovalost sídelní struktury	+	X	X
3	Vysoká zachovalost charakteru zástavby, dochovány celé soubory staveb	+	XXX	XX
4	Vysoký podíl objektů tradiční lidové architektury	+	XXX	XX
5	Narušená dochovanost cestní sítě scelením plužiny	-	X	X
6	Dílcí přítomnost menších průmyslových objektů	-	X	X
7	Přítomnost drobné sakrální architektury	+	X	X
8	Převažuje klidný (rekreační) charakter sídla	+	XX	X
Vizuální charakteristika, harmonické měřítko a vztahy				
1	Pohledová uzavřenost v sídle daná údolní polohou a vyšším podílem stromové zeleně, na loukách a pastvinách mimo sídlo - pohledová otevřenost	+	XXX	X
2	Uplatnění terénních dominant v blízkých pohledech a pohledových osách (Bukovina, Český vrch, Spravedlnost)	+	XX	X
3	Uplatnění mimolesní rozptýlené zeleně v pohledech a pohledových osách	+	XX	X
4	Výjimečně vysoký podíl krajinářsko-esteticky hodnotné lidové architektury	+	XXX	XX
5	Dílcí podíl rušivých průmyslových objektů	-	X	X
6	Říčka Chřibská Kamenice tvořící osu místa	+	XX	X
7	Harmonické měřítko a vztahy narušeny scelenými bloky travních porostů severně i jižně od sídla	-	X	X
8	Drobná krajinná mozaika narušena většími plochami luk a pastvin	-	XX	X

Ochrana krajinného rázu - regulativy:

- zachovat extenzivní hospodaření na pozemcích, podporovat tento druh hospodaření

- nesnižovat podíl mimolesní rozptýlené zeleně, zachovat členitost lesních okrajů
- doplnit mimolesní stromovou zeleň a cesty na plochy travních porostů jižně a severně od Dolní Chřibské
- nesnižovat stávající zachovalost sídelní struktury
- chránit stávající zachovalost charakteru zástavby, novou výstavbu povolovat pouze za předpokladu plného respektování tradičních forem, materiálů a barev
- chránit objekty lidové architektury a drobné sakrální památky, podporovat jejich obnovu
- zachovat místa významných výhledů a významné pohledové osy
- zachovat výhledy a pohledové osy na terénní i kulturní dominanty místního i nadmístního významu
- zachovat harmonické měřítko a vztahy (zejm. v sídle), neumisťovat prvky a objekty, které by stávající měřítko narušily
- podporovat obnovu drobné krajinné mozaiky a harmonického měřítko

Místo krajinného rázu 3i. Chřibská centrum

Místo krajinného rázu Chřibská centrum tvoří středovou část údolní lánové vsi – města Chřibská. Místo je vymezeno v oblasti krajinného rázu Kytlicko-Chřibsko a představuje centrum města Chřibská a jeho přilehlé okolí. Místo je typické městským charakterem, převažujícím středně dochovaným charakterem zástavby a dílčím podílem objektů rušivých (zejm. zemědělské a průmyslové objekty, panelové domy). Hodnotný je soubor měšťanských domů na náměstí s farou a kostelem sv. Jiří – kulturní dominantou místa. Volnou krajinu za hranicemi sídla charakterizují velké plochy luk a pastvin s narušenou cestní sítí a zaniklou pluzinou. Drobná krajinná mozaika a harmonické měřítko jsou narušeny scelenými bloky luk a pastvin a rušivými objekty. Osu místa tvoří říčka Chřibská Kamenice protínající celé město Chřibská.

Indikátory přítomnosti hodnot přírodní charakteristiky:

- převažuje III. zóna, částečně také IV. zóna CHKO Lužické hory
- Natura 2000 – ptačí oblast Labské pískovce
- Natura 2000 – evropsky významná lokalita Chřibská - kostel
- přírodní památka Louka u Brodských
- nadregionální a lokální ÚSES

Indikátory přítomnosti hodnot kulturní a historické charakteristiky:

- Nemovité kulturní památky v Chřibské
- Kulturní památka kostel sv. Jiří

Identifikované hlavní znaky a soubory znaků krajinného rázu

Přírodní charakteristika		Klasifikace znaků		
		Projev + pozitivní 0 neutrální - negativní	Význam XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	Cennost XXX jedinečný XX význačný X běžný
1	Střední členitost reliéfu	+	XX	X
2	Terénní horizonty a vyvýšeniny rámuující prostor (Chřibský vrch, Bukovina, Plešivec)	+	X	X
3	Členité lesní okraje lemující otevřené plochy	+	X	X
4	Mimolesní rozptýlená zeleň, remízy, stromořadí a solitéry	+	X	X
5	Přítomnost vodního toku Chřibské Kamenice s doprovodnou vegetací a četnými přítoky	+	XX	X
6	Přítomnost drobných vodních ploch s doprovodnou	+	X	X

	vegetací			
7	Přítomnost skal a skalních útvarů v lesních okrajích	+	X	X
8	Extenzivní zemědělské využití území na velkých plochách (louky, pastviny)	+	XX	X
Kulturní a historická charakteristika				
1	Sídlo Chřibská typu údolní lánové vsi, doplněná o náměstí, zahuštění zástavby v centru	+	XX	X
2	Převažuje městský charakter zástavby	+	XXX	X
3	Střední až nízká zachovalost sídelní struktury	0	XX	X
4	Střední až nízká zachovalost charakteru zástavby	0	XX	X
5	Vyšší podíl objektů lidové architektury	+	XX	X
6	Náměstí se souborem architektonicky hodnotných měšťanských domů s farou a kostelem	+	XX	XX
7	Dílčí podíl objektů rušivých a architektonicky nevhodných (zejm. zemědělské areály, průmyslové haly, panelové domy)	-	XX	X
8	Narušená dochovanost cestní sítě scelením plužiny	-	X	X
9	Přítomnost drobné sakrální architektury	+	X	X
10	Charakter centra města Chřibská	+	XXX	X
Vizuální charakteristika, harmonické měřítko a vztahy				
1	Pohledová uzavřenost v sídle daná údolní polohou a vyšším podílem stromové zeleně, mimo sídlo – pohledová otevřenost	+	XX	X
2	Uplatnění terénních dominant v blízkých pohledech a pohledových osách (Chřibský vrch, Bukovina, Plešivec)	+	X	X
	Uplatnění kulturní dominanty kostela sv. Jiří v pohledech a pohledových osách	+	XX	X
3	Uplatnění mimolesní rozptýlené zeleně v pohledech a pohledových osách	+	X	X
4	Přítomnost krajinářsko-esteticky hodnotné tradiční lidové architektury	+	XX	XX
5	Říčka Chřibská Kamenice tvořící osu místa	+	XX	X
6	Harmonické měřítko a vztahy narušeno scelenými bloky travních porostů jižně od sídla a měřítkově disharmonizujícími objekty (zemědělské areály, průmyslové haly, panelové domy)	-	X	X
7	Drobná krajinná mozaika narušena většími plochami luk a pastvin	-	XX	X

Ochrana krajinného rázu – regulativy:

- zachovat extenzivní hospodaření na pozemcích, podporovat tento druh hospodaření
- nesnižovat podíl mimolesní rozptýlené zeleně, zachovat členitost lesních okrajů
- doplnit mimolesní stromovou zeleň a cesty na plochy travních porostů jižně od Chřibské
- nesnižovat stávající zachovalost sídelní struktury
- nesnižovat stávající zachovalost charakteru zástavby, novou výstavbou zvyšovat hodnoty v sídle a

<p>respektovat tradiční formy</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ chránit objekty lidové architektury, chránit architektonicky cenný soubor staveb na náměstí ▪ chránit drobné sakrální památky, podporovat jejich obnovu ▪ zachovat místa významných výhledů a významné pohledové osy ▪ zachovat výhledy a pohledové osy na terénní i kulturní dominanty místního i nadmístního významu ▪ zachovat harmonické měřítko a vztahy (zejm. v sídle), neumisťovat prvky a objekty, které by stávající měřítko narušily ▪ podporovat obnovu drobné krajinné mozaiky a harmonického měřítka

Místo krajinného rázu 3j. Horní Chřibská

Místo krajinného rázu Horní Chřibská tvoří východní koncovou část údolní lánové vsi – města Chřibská. Místo je vymezeno v oblasti krajinného rázu Kytlicko-Chřibsko a zaujímá dva katastry – Horní Chřibskou a Krásné Pole. Místo je typické svou sklářskou historií (uváděna nejstarší písemně doložená sklárna v Čechách). Dále pak převažujícím obytným charakterem zástavby, kde převládají rodinné domky často nízkých architektonických hodnot. Častý je rovněž výskyt esteticky hodnotných objektů lidové architektury. Místo je dále charakteristické jemnou členitostí reliéfu, pohledovou otevřeností a převažující drobnou krajinnou mozaikou. V místě je častý výskyt průmyslových objektů, větších rekreačních objektů (hotely) a dílčí výskyt panelových domů, které narušují harmonické měřítko i vztahy. Osu místa tvoří říčka Chřibská Kamenice protínající celé město Chřibská.

Indikátory přítomnosti hodnot přírodní charakteristiky:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ převažuje III. zóna, částečně IV. zóna CHKO Lužické hory ▪ památný strom v k.ú. Krásné Pole (Schabestielova lípa) ▪ nadregionální a lokální ÚSES
Indikátory přítomnosti hodnot kulturní a historické charakteristiky:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nemovitě kulturní památky v Chřibské (k.ú. Horní Chřibská, Krásné Pole)

Identifikované hlavní znaky a soubory znaků krajinného rázu				
Přírodní charakteristika		Klasifikace znaků		
		Projev	Význam	Cennost
		+ pozitivní	XXX zásadní	XXX jedinečný
		0 neutrální	XX spouštějící	XX význačný
		- negativní	X doplňující	X běžný
1	Jemná členitost reliéfu	+	XX	X
2	Terénní horizonty a vyvýšeniny rámuující prostor (Na Výšině, Plešivec, Chřibský vrch)	+	XX	X
3	Členité lesní okraje lemující otevřené plochy	+	X	X
4	Mimolesní rozptýlená zeleň, remízy, stromořadí a solitéry	+	X	X
5	Přítomnost vodního toku Chřibské Kamenice s doprovodnou vegetací a četnými přítoky	+	XX	X
6	Přítomnost vodních ploch s doprovodnou vegetací	+	X	X
7	Extenzivní zemědělské využití území (menší plochy luk a pastvin)	+	XX	X
Kulturní a historická charakteristika				
1	Část města Chřibská – Horní Chřibská a Krásné Pole typu údolní lánové vsi	+	XXX	X

2	Vysoká zachovalost sídelní struktury a charakteru zástavby ve východní koncové části Horní Chřibské	+	XX	XX
3	Převažuje střední zachovalost sídelní struktury	0	XX	X
4	Převažuje střední zachovalost charakteru zástavby	0	XX	X
5	Vyšší podíl objektů tradiční lidové architektury	+	XX	X
6	Dílčí podíl objektů rušivých a disharmonizujících (zejm. průmyslových objektů, panelových domů)	-	XX	X
7	Tradice sklářství	+	XX	XXX
8	Četná přítomnost větších objektů průmyslových a rekreačních (hotely)	-	XX	X
9	Dochovanost cestní sítě narušena lokálně ve východní části místa	0	X	X
10	Přítomnost drobné sakrální architektury	+	X	X
11	Převažuje obytná funkce sídla (rodinné domy)	0	XXX	X
Vizuální charakteristika, harmonické měřítko a vztahy				
1	Převažuje pohledová otevřenost	+	XXX	X
2	Uplatnění terénních dominant v blízkých pohledech a pohledových osách (Na Výšině, Plešivec, Chřibský vrch)	+	XX	X
3	Uplatnění mimolesní rozptýlené zeleně v pohledech a pohledových osách	+	XX	X
4	Vyšší podíl krajinářsko-esteticky hodnotné lidové architektury	+	XX	X
5	Dílčí podíl esteticky rušivých objektů, často měřítkově disharmonizujících	-	XX	X
6	Říčka Chřibská Kamenice a její přítoky tvořící osu místa	+	X	X
7	Harmonické měřítko a vztahy narušeny rušivými objekty	-	XX	X
8	Převažuje drobná krajinná mozaika	-	X	X

Ochrana krajinného rázu – regulativy:

- zachovat extenzivní hospodaření na pozemcích, podporovat tento druh hospodaření
- nesnižovat podíl mimolesní rozptýlené zeleně, zachovat členitost lesních okrajů
- doplnit mimolesní stromovou zeleň a cesty na plochy travních porostů jižně od Horní Chřibské
- nesnižovat stávající zachovalost sídelní struktury
- nesnižovat stávající zachovalost charakteru zástavby
- východní část Horní Chřibské považovat za stabilizovanou
- chránit objekty dochované tradiční lidové architektury
- chránit drobné sakrální památky, podporovat jejich obnovu
- potlačovat rušivý projev objektů architektonicky nevhodných a měřítkově disharmonizujících
- zachovat místa významných výhledů a významné pohledové osy
- zachovat výhledy a pohledové osy na terénní dominanty místního i nadmístního významu
- zachovat harmonické měřítko a vztahy, neumisťovat prvky a objekty, které by stávající měřítko narušily
- zachovat drobnou krajinnou mozaiku, podporovat její obnovu

Místo krajinného rázu 3k. Doubice

Místo krajinného rázu Doubice je vymezeno při západní hranici řešeného území, v oblasti krajinného rázu Kytlicko-Chřibsko. Zástavba v místě krajinného rázu má rozptýlený charakter respektující reliéf místa. Pro místo je charakteristický členitý reliéf, pohledová otevřenost a prolínání zástavby s plochami luk či pastvin a stromovou zelení. Dominantou místa je kostel Nanebevzetí Panny Marie v Doubici. Zemědělské využití je extenzivní (louky a pastviny), převažuje harmonické měřítko a drobná krajinná mozaika.

Indikátory přítomnosti hodnot přírodní charakteristiky:

- převažuje III. zóna CHKO Lužické hory
- Natura 2000 – ptačí oblast Labské pískovce
- Natura 2000 – evropsky významná lokalita České Švýcarsko
- přírodní rezervace Spravedlnost
- nadregionální a lokální ÚSES

Indikátory přítomnosti hodnot kulturní a historické charakteristiky:

- kulturní památka kostela Nanebevzetí Panny Marie v Doubici

Identifikované hlavní znaky a soubory znaků krajinného rázu

Přírodní charakteristika		Klasifikace znaků		
		Projev + pozitivní 0 neutrální - negativní	Význam XXX zásadní XX spouštějící X doplňující	Cennost XXX jedinečný XX význačný X běžný
1	Vyšší členitost reliéfu	+	XX	X
2	Terénní vyvýšeniny rámuující prostor v řešeném území (Spravedlnost, Vápenný vrch, Široký vrch)	+	X	X
3	Členité lesní okraje lemující otevřené plochy	+	X	X
4	Mimolesní rozptýlená zeleň, remízy a solitéry	+	XX	X
5	Přítomnost Doubického potoka s doprovodnou vegetací včetně četných přítoků	+	X	X
6	Přítomnost vodních ploch s doprovodnou vegetací	+	XX	X
7	Extenzivní zemědělské využití území (drobné plochy luk a pastvin)	+	XX	X
Kulturní a historická charakteristika				
1	Sídlo Doubice charakteru roztroušené shlukové vsi (vazba usedlostí na cesty)	+	XXX	X
2	Vysoká zachovalost sídelní struktury	+	XX	XX
3	Vysoká zachovalost charakteru zástavby v severní a jižní části Doubice	+	X	X
4	Vyšší podíl tradiční lidové architektury	+	XX	X
5	Dochovanost cestní sítě narušena lokálně jižně od Doubice	-	X	X
6	Kulturní dominanta místního významu - kostel Nanebevzetí Panny Marie	+	X	X
7	Areál penzionu Stará Hospoda, areál bývalé továrny	-	XX	X
8	Přítomnost drobné sakrální architektury	+	X	X
Vizuální charakteristika, harmonické měřítko a vztahy				

1	Převažuje pohledová otevřenost	+	XXX	X
2	Terénní vyvýšeniny v pohledech a pohledových osách	+	XX	X
3	Kulturní dominanta doubického kostela a komínu bývalé továrny v pohledech a pohledových osách	+	XX	X
4	Uplatnění mimolesní rozptýlené zeleně v pohledech a pohledových osách	+	X	X
5	Vyšší podíl krajinářsko-esteticky hodnotné lidové architektury	+	XX	X
6	Prolínání zástavby se vzrostlou stromovou vegetací a plochami luk a pastvin v širším krajinném rámci	+	XXX	X
7	Areál penzionu Stará Hospoda narušující harmonické vztahy v sídle	-	XX	X
8	Převažuje harmonické měřítko i vztahy	+	X	X
9	Drobná krajinná mozaika narušena lokálně scelenými bloky travních porostů	-	X	X

Ochrana krajinného rázu – regulativy:

- zachovat extenzivní hospodaření na pozemcích, podporovat tento druh hospodaření
- nesnižovat podíl mimolesní rozptýlené zeleně, zachovat členitost lesních okrajů
- doplnit rozptýlenou stromovou zeleň jižně od Doubice
- nesnižovat stávající zachovalost sídelní struktury
- chránit objekty dochované tradiční lidové architektury
- chránit drobné sakrální památky, podporovat jejich obnovu
- zachovat pohledovou otevřenost, místa významných výhledů a významné pohledové osy
- zachovat daleké výhledy a pohledové osy na terénní i kulturní dominanty místního i nadmístního významu
- zachovat a podporovat charakter prolínání zástavby se vzrostlou stromovou vegetací a menšími plochami luk a pastvin v širším krajinném rámci
- zachovat harmonické měřítko a vztahy, neumisťovat prvky a objekty, které by stávající měřítko narušily
- zamezit plošnému rozšiřování areálu penzionu Stará Hospoda, podpořit opatření vedoucí ke snížení negativního vlivu areálu na harmonické vztahy v sídle

Místo krajinného rázu 3l. Kyjov

Místo krajinného rázu Kyjov je vymezeno v severozápadním cípu řešeného území, v oblasti krajinného rázu Kytlicko-Chřibsko. Zástavba v řešeném území v místě krajinného rázu má rozptýlený charakter respektující výraznou terénní členitost místa. Kyjov dosahuje vysoké zachovalosti sídelní struktury i charakteru zástavby. Je zde vyšší podíl staveb lidové architektury. Místo je charakteristické zejména terénní členitostí, převažující pohledovou otevřeností a prolínáním zástavby s plochami luk a stromovou zelení. Místo má převážně harmonické měřítko i vztahy a drobnou krajinnou mozaiku.

Indikátory přítomnosti hodnot přírodní charakteristiky:

- III. zóna CHKO Lužické hory
- Natura 2000 – ptačí oblast Labské pískovce
- nadregionální, regionální a lokální ÚSES

Indikátory přítomnosti hodnot kulturní a historické charakteristiky:

-

Identifikované hlavní znaky a soubory znaků krajinného rázu				
Přírodní charakteristika		Klasifikace znaků		
		Projev + pozitivní 0 neutrální - negativní	Význam XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	Cennost XXX jedinečný XX význačný X běžný
1	Výrazná členitost reliéfu, četné terénní vyvýšeniny	+	XXX	XX
2	Členité lesní okraje lemující otevřené plochy	+	X	X
3	Četná mimolesní rozptýlená zeleň, remízy a solitéry	+	XX	X
4	Přítomnost vodního toku Křimice s doprovodnou vegetací včetně četných malých přítoků	+	X	X
5	Extenzivní zemědělské využití území	+	XX	X
Kulturní a historická charakteristika				
1	Charakter rozptýlené zástavby (jednotlivé usedlosti v orientaci na cesty)	+	XXX	X
2	Rozvolněnost zástavby respektující terénní členitost	+	XXX	X
3	Vysoká zachovalost sídelní struktury	+	XX	XX
4	Převažuje vysoká zachovalost charakteru zástavby	+	XX	X
5	Vyšší podíl objektů lidové architektury	+	XX	XX
6	Dochovanost cestní sítě	+	X	X
7	Dílčí přítomnost drobné sakrální architektury	+	X	X
8	Dochované reliкты plužin a meze	+	X	X
Vizuální charakteristika, harmonické měřítko a vztahy				
1	Převažuje pohledová otevřenost	+	XXX	X
2	Uplatnění mimolesní rozptýlené zeleně v pohledech a pohledových osách	+	XX	X
3	Vyšší podíl krajinářsko-esteticky hodnotné lidové architektury	+	XX	X
4	Prolínání zástavby se vzrostlou stromovou vegetací a menšími plochami luk a pastvin v širším krajinném rámci	+	XXX	XX
5	Převažuje zachovalé harmonické měřítko i vztahy	+	X	X
6	Drobná krajinná mozaika narušena lokálně větším blokem travních porostů v západní části místa	0	X	X

Ochrana krajinného rázu – regulativy:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ zachovat extenzivní hospodaření na pozemcích, podporovat tento druh hospodaření ▪ nesnižovat podíl mimolesní rozptýlené zeleně, zachovat členitost lesních okrajů ▪ doplnit rozptýlenou stromovou zeleň na plochy travních porostů v západní části místa ▪ nesnižovat zachovalost sídelní struktury, povolit pouze výstavbu respektující charakter sídla ▪ nesnižovat zachovalost charakteru zástavby ▪ chránit objekty lidové architektury a drobné sakrální památky, podporovat jejich obnovu ▪ chránit reliкты lánové plužiny a meze, podporovat jejich obnovu ▪ zachovat pohledovou otevřenost, místa významných výhledů a významné pohledové osy ▪ zachovat a podporovat charakter prolínání zástavby se vzrostlou stromovou vegetací a menšími plochami luk a pastvin v širším krajinném rámci

- zachovat harmonické měřítko a vztahy, neumisťovat prvky a objekty, které by stávající měřítko narušily

Místo krajinného rázu 3m. Rozhled-Lesnė-Jedlová

Místo krajinného rázu Rozhled-Lesnė-Jedlová je vymezeno v návaznosti na místo Jiřetín pod Jedlovou (oblast krajinného rázu Krásnolipsko-Podluží), v oblasti krajinného rázu Kytlicko-Chřibsko. Místo je charakteristické zejména výraznou terénní členitostí, dominantou hradu Tolštejn a extenzivním využitím území. Místo je dále typické vysoce dochovanou lánovou plužinou pod hradem Tolštejn a převažující pohledovou otevřeností. V místě se uplatňují významné pohledové dominanty Jedlové, Tolštejna a Křížové hory. Převážně pravidelná zástavba v sídlech Rozhled, Lesnė a Jedlová se prolíná se stromovou vegetací a plochami luk v širším krajinném rámci. V místě převažují harmonické měřítko a drobná krajinná mozaika, pouze lokálně narušené scelenými plochami travních porostů.

Indikátory přítomnosti hodnot přírodní charakteristiky:

- III. zóna CHKO Lužické hory
- nadregionální a lokální ÚSES

Indikátory přítomnosti hodnot kulturní a historické charakteristiky:

- Nemovité kulturní památky v Lesnėm
- Kulturní památka hrad Tolštejn

Identifikované hlavní znaky a soubory znaků krajinného rázu

Přírodní charakteristika		Klasifikace znaků		
		Projev + pozitivní 0 neutrální - negativní	Význam XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	Cennost XXX jedinečný XX význačný X běžný
1	Výrazná členitost reliéfu	+	XXX	XX
2	Terénní dominanta hradního vrchu Tolštejn, vrchu Jedlová a Křížové hory	+	XXX	XXX
3	Lesní okraje lemující otevřené plochy	+	X	X
4	Vysoký podíl mimolesní rozptýlené zeleně, remízů, stromořadí i solitérů	+	XX	X
5	Přítomnost vodních toků Bílého a Lesenského potoka a menších vodních ploch s vegetačními doprovody	+	X	X
6	Extenzivní zemědělské využití území	+	XX	X
Kulturní a historická charakteristika				
1	Sídla s pravidelnou strukturou ulicovou (Jedlová, Lesnė) i shlukovou zástavbou (Rozhled)	+	X	X
2	Vysoká zachovalost struktury sídla Jedlová	+	XX	XX
3	Převažuje střední zachovalost charakteru zástavby	+	XX	X
4	Vyšší podíl objektů tradiční lidové architektury	+	X	X
5	Vyšší podíl chatových objektů	-	XX	X
6	Dochované celé lánové plužiny	+	XXX	XX
7	Dílní přítomnost drobné sakrální architektury	+	X	X
8	Přítomnost silnice I/9	-	X	X
9	Převažující klidný (dnes rekreační) charakter sídel	0	XX	X
Vizuální charakteristika, harmonické měřítko a vztahy				

1	Pohledová otevřenost prostorů v okolí sídel, v sídlech převažuje pohledová uzavřenost (zejm. Lesné)	+	XX	X
2	Vymezení krajinného prostoru lesními okraji	+	X	X
3	Dílčí uplatnění terénních a kulturních dominant v pohledech a pohledových osách (zejm. Jedlová, Tolštejn)	+	XXX	XXX
4	Uplatnění mimolesní rozptýlené zeleně v pohledech a pohledových osách	+	XX	X
5	Přítomnost krajinářsko-esteticky hodnotné lidové architektury	+	X	X
6	Prolínání zástavby se vzrostlou stromovou vegetací a plochami luk v širším krajinném rámci	+	X	X
7	Chatová osada Rozhled (v těsné blízkosti hradu Tolštejn) narušující harmonické vztahy nevhodnou zástavbou	-	X	X
8	Lokální narušení harmonického měřítka a drobné krajinné mozaiky scelenými bloky luk a pastvin u Jedlové	-	X	X
9	Převažuje drobná krajinná mozaika	+	XX	X

Ochrana krajinného rázu – regulativy:

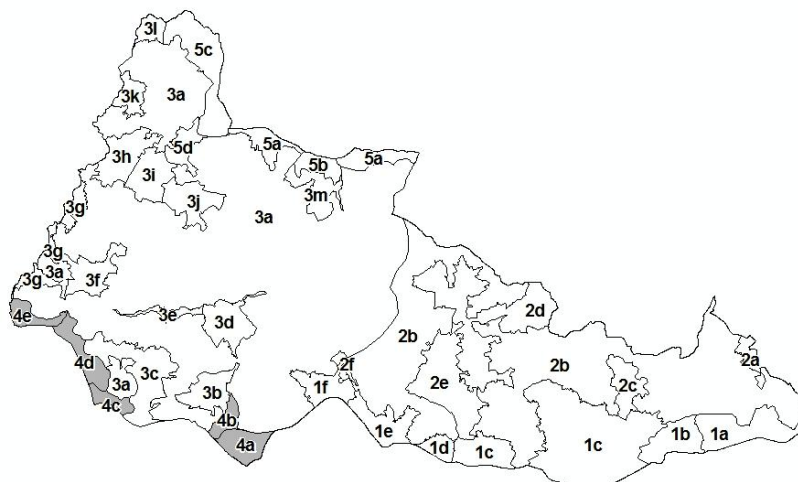
- zachovat extenzivní hospodaření na pozemcích, podporovat tento druh hospodaření
- nesnižovat podíl mimolesní rozptýlené zeleně, zachovat členitost lesních okrajů
- zmenšit plochy bloků zemědělské půdy, doplnit je cestami, rozptýlenou zelení, remízou a solitéry
- nerozšiřovat plochy rekreace a sportu na úkor ploch trvalých travních a lesních porostů i mimolesní zeleně
- zachovat pohledovou otevřenost v prostorech mimo sídla
- zachovat místa významných výhledů, pohledové osy
- zachovat výhledy na terénní i kulturní dominanty místního i nadmístního významu
- nesnižovat stávající zachovalost sídelní struktury
- chránit objekty lidové architektury a drobné sakrální památky, podporovat jejich obnovu
- novou výstavbu směřovat k respektování tradičních forem objektů, barev i materiálů
- nerozšiřovat další chatovou výstavbu
- nevhodnou výstavbu kultivovat směrem k tradičním formám (zejm. chatovou osadu Rozhled)
- chránit dochované středověké plužiny pod Tolštejnem
- zachovat harmonické měřítka a vztahy, neumisťovat prvky a objekty, které by harmonické měřítka narušily
- podporovat obnovu drobné krajinné mozaiky

4.2.4 Místa v oblasti krajinného rázu Kamenicko-Novoborsko

Oblast krajinného rázu Kamenicko-Novoborsko je rozdělena na tato **místa krajinného rázu**:

- 4a. Arnultovice jih
- 4b. Arnultovice sever
- 4c. Kamenický Šenov
- 4d. Kamenický Šenov-Horní Kamenice
- 4e. Česká Kamenice

Místo krajinného rázu 4a. Arnultovice jih

Místo krajinného rázu Arnultovice-jih je vymezeno na jižní hranici řešeného území, v oblasti krajinného rázu Kamenicko-Novoborsko. Místo tvoří severní část města Nový Bor, ze severu je ohraničeno hlavní silnicí I/13. Místo je vysoce urbanizované, z větší části tvořeno zástavbou městského charakteru, nízkých krajinářsko-estetických hodnot. Pro místo je typické narušené harmonické měřítko i vztahy a nízké hodnoty krajinného rázu.

Indikátory přítomnosti hodnot přírodní charakteristiky:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ převažuje IV. zóna CHKO Lužické hory
Indikátory přítomnosti hodnot kulturní a historické charakteristiky:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nemovitá kulturní památka v Arnultovicích (dům č.p. 85)

Identifikované hlavní znaky a soubory znaků krajinného rázu				
Přírodní charakteristika		Klasifikace znaků		
		Projev + pozitivní 0 neutrální - negativní	Význam XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	Cennost XXX jedinečný XX význačný X běžný
1	Převažuje rovinný charakter, východně jemná členitost vč. Borského vrchu	0	X	X
2	Přítomnost vodního toku Šporka	+	X	X
3	Výrazně urbanizované území, volná krajina pouze v části od Borského vrchu k severovýchodu	0	XXX	X
4	Lesní porosty tvoří převážně jehličnaté monokultury	-	X	X
5	Nízké přírodní hodnoty	-	XX	X
Kulturní a historická charakteristika				
1	Vysoce urbanizované území, vysoká zastavěnost	-	XXX	X
2	Městský charakter zástavby – kobercový typ	-	XX	X
3	Nízká zachovalost sídelní struktury i charakteru zástavby	-	XX	X
4	Zástavba dosahuje nízkých krajinářsko-estetických hodnot, dílčí přítomnost rušivých a měřítkově disharmonizujících objektů (zejm. průmyslové	-	XXX	X

	objekty)			
5	Přítomnost drobné sakrální architektury	+	X	X
6	Přítomnost silnice I/13 tvořící severní hranici místa	-	XX	X
Vizuální charakteristika, harmonické měřítko a vztahy				
1	Pohledová uzavřenost daná vysokým podílem zástavby	0	XX	X
2	Narušené harmonické měřítko a vztahy	-	XXX	X
3	Hrubá krajinná mozaika	0	X	X

Ochrana krajinného rázu – regulativy:

- navýšit přírodní hodnoty (revitalizace Šporky, podpora přirozeně blízkého charakteru lesních porostů)
- navýšit podíl mimolesní rozptýlené zeleně
- zachovat a podpořit členitost lesních okrajů
- zachovat místa významných výhledů a významné pohledové osy
- nesnižovat stávající zachovalost sídelní struktury (zejm. v části ul. Liberecká – ul. Mánesova)
- chránit objekty architektonicky hodnotné, chránit objekty lidové architektury
- chránit drobné sakrální památky, podporovat jejich obnovu
- eliminovat rušivý efekt objektů měřítkově disharmonizujících (průmyslové areály na jihozápadě místa)
- nevymezovat rozsáhlé zastavitelné plochy na plochách trvalých travních porostů a lesních porostů

Místo krajinného rázu 4b. Arnultovice sever

Místo krajinného rázu Arnultovice sever je vymezeno v jižní části řešeného území, při hlavní silnici I/13, v oblasti krajinného rázu Kamenicko-Novoborsko. Místo navazuje na město Nový Bor, přičemž výraznou hranici tvoří hlavní silnice (pohledová i pohybová bariéra). Charakter místa je do určité míry dán právě touto přímou návazností na město. Typické pro místo krajinného rázu Arnultovice sever je zástavba nízkých krajinářsko-estetických i architektonických hodnot, pohledová uzavřenost a převažující údolní struktura zástavby. Využití území v místě krajinného rázu je vyrovnané, harmonické měřítko je pouze lokálně narušeno v jižní části místa větším kompaktním blokem zemědělské půdy, jinak je zachováno.

Indikátory přítomnosti hodnot přírodní charakteristiky:

- převažuje III. zóna, částečné vymezení II. zóny CHKO Lužické hory
- Natura 2000 – evropsky významná lokalita Klíč
- nadregionální a lokální ÚSES

Indikátory přítomnosti hodnot kulturní a historické charakteristiky:

- Nemovitá kulturní památka v k.ú. Arnultovice (dům č.p. 24)
- Nemovitá kulturní památka Sklárna Klára (k.ú. Polevsko)

Identifikované hlavní znaky a soubory znaků krajinného rázu

Přírodní charakteristika	Klasifikace znaků			
	Projev + pozitivní 0 neutrální - negativní	Význam XXX zásadní XX spouštějící X doplňující	Cennost XXX jedinečný XX význačný X běžný	
1	Jemná členitost reliéfu	+	X	X
2	Uzavřenost mezi terénní hřbety a vrchy	+	XX	X

3	Lesní okraje lemující otevřené plochy	+	X	X
4	Mimolesní rozptýlená zeleň, remízy, stromořadí a solitéry	+	X	X
5	Přítomnost vodního toku Šporka	+	X	X
6	Vyrovnaný podíl způsobu využití území (smíšené lesy, trvalé travní porosty, sídla)	+	XX	X
Kulturní a historická charakteristika				
1	Zástavba typu údolní lánové vsi, později zahuštěna v severovýchodní části	+	XX	X
2	Nízká zachovalost sídelní struktury i charakteru zástavby, převažují objekty nízkých architektonických hodnot	-	XXX	X
3	Nízký podíl objektů lidové architektury	-	X	X
4	Přítomnost drobné sakrální architektury	+	X	X
5	Přímá návaznost na město Nový Bor	0	XX	X
6	Přítomnost silnice I/13	-	XX	X
Vizuální charakteristika, harmonické měřítko a vztahy				
1	Pohledová uzavřenost daná údolní polohou, vyšším podílem zalesnění i zástavby	0	XXX	X
2	Vymezení krajinného prostoru lesními okraji, terénními horizonty	+	X	X
3	Zástavba nízkých krajinářsko-estetických hodnot	+	XXX	X
4	Lokální narušení harmonického měřítka, harmonických vztahů a drobné krajinné mozaiky	-	X	X

Ochrana krajinného rázu – regulativy:

- zachovat vyrovnaný podíl lesa, zemědělské půdy a zástavby
- podporovat extenzivní hospodaření na zemědělské půdě, podporovat přírodě blízké druhové složení lesa
- nesnižovat podíl mimolesní rozptýlené zeleně, zachovat členitost lesních okrajů
- zmenšit plochu sceleného bloku orné půdy na jihu území, doplnit jej plochami rozptýlené zeleně, remízy a solitéry
- nesnižovat stávající hodnoty v sídle vyplývající ze zachovalosti sídelní struktury i charakteru zástavby, podporovat posílení těchto hodnot
- chránit objekty lidové architektury a drobné sakrální památky, podporovat jejich obnovu
- zachovat harmonické měřítko a vztahy
- nerozšiřovat sídlo do volné krajiny a na vyvýšená místa
- eliminovat rušivý efekt objektů architektonicky nevhodných
- nevymezovat rozsáhlé zastavitelné plochy na plochách trvalých travních a lesních porostů

Místo krajinného rázu 4c. Kamenický Šenov

Místo krajinného rázu Kamenický Šenov je vymezeno při jižní hranici řešeného území, podél hlavní silnice I/13 v oblasti krajinného rázu Kamenicko-Novoborsko. Místo je typické sklářskou tradicí. V místě se nachází severní část města Kamenický Šenov, která je typická značným podílem objektů lidové architektury. V místě převažuje zástavba městského typu s enklávou objektů lidové architektury uzavřené v hlubokém údolí. Zemědělské využití území je extenzivního charakteru.

Indikátory přítomnosti hodnot přírodní charakteristiky:

<ul style="list-style-type: none"> ▪ III. a IV zóna CHKO Lužické hory ▪ památný strom (lípa u kapličky v Kamenickém Šenově) ▪ nadregionální ÚSES
Indikátory přítomnosti hodnot kulturní a historické charakteristiky:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Městská památková zóna Kamenický Šenov ▪ Nemovitě kulturní památky v Kamenickém Šenově ▪ Kulturní památka kostel Narození sv. Jana Křtitele (Kamenický Šenov)

Identifikované hlavní znaky a soubory znaků krajinného rázu				
Přírodní charakteristika		Klasifikace znaků		
		Projev + pozitivní 0 neutrální - negativní	Význam XXX zásadní XX spouštějící X doplňující	Cennost XXX jedinečný XX význačný X běžný
1	Členitost reliéfu, hluboce zaříznuté údolí	+	XXX	X
2	Terénní dominanta Šenovského vrchu a vrchu Smrčnick	+	XX	X
3	Lesní okraje vymezující severní hranici	+	X	X
4	Nízký podíl mimolesní rozptýlené zeleně	-	XX	X
5	Přítomnost Šenovského potoka a drobných vodních ploch s vegetačními doprovody	+	X	X
6	Převažující extenzivní zemědělské využití území	+	X	X
Kulturní a historická charakteristika				
1	Sídlo Kamenický Šenov městského typu, původní údolní lánová ves rozvojem doplněna kompaktnější zástavbou a náměstím	+	XXX	X
2	Narušení zachovalosti sídelní struktury podél hlavní silnice	-	XX	X
3	Přítomnost objektů lidové architektury (zejm. v údolí Šenovského potoka)	+	XX	X
4	Díleč přítomnost staveb architektonicky nevhodných (zejm. ve vazbě na hlavní silnici)	-	X	X
5	Dochovanost cestní sítě narušena východně od Kamenického Šenova scelením lánové plužiny	-	X	X
6	Tradice sklářství	+	XX	XXX
7	Přítomnost drobné sakrální architektury	+	X	X
8	Kulturní dominanta kostela Narození sv. Jana Křtitele	+	X	X
9	Přítomnost silnice I/13	-	XX	X
Vizuální charakteristika, harmonické měřítko a vztahy				
1	Pohledová otevřenost na plochách východně od Kamenického Šenova, v sídle převažuje pohledová uzavřenost daná polohou v zaříznutém údolí	+	X	X
2	Vymezení krajinného prostoru lesními okraji a valem železnice	+	X	X
3	Díleč uplatnění terénních a kulturních dominant v pohledech a pohledových osách (Studenec,	+	X	X

	Šenovský vrch, Smrčník; kostel, budova školy)			
4	Narušení harmonického měřítka a vztahů lokálně nevhodnou zástavbou a velkými celky trvalých travních porostů východně od Kamenického Šenova	-	XX	X
5	Hrubá krajinná mozaika – kompaktní plochy většího měřítka	-	XX	X

Ochrana krajinného rázu – regulativy:

- zachovat extenzivní hospodaření na zemědělské půdě, podporovat tento druh hospodaření
- nesnižovat podíl mimolesní rozptýlené zeleně, zachovat členitost lesních okrajů
- zmenšit plochy scelených bloků zemědělské půdy, doplnit je rozptýlenou zelení, remízy a solitéry
- zachovat pohledovou otevřenost v prostorech mimo sídlo
- zachovat místa významných výhledů a významné pohledové osy
- zachovat výhledy na terénní i kulturní dominanty místního i nadmístního významu
- nesnižovat stávající zachovalost sídelní struktury, podporovat výstavbu respektující zachovalou strukturu sídla (zejm. v údolí Šenovského potoka)
- chránit objekty lidové architektury a drobné sakrální památky, podporovat jejich obnovu
- novou výstavbu směřovat k navyšování stávajících hodnot v sídle
- nevhodnou výstavbu kultivovat směrem k tradičním formám
- zachovat harmonické měřítka a vztahy tam, kde dosud nejsou narušeny
- eliminovat rušivý efekt objektů měřítkově i architektonicky nevhodných
- podporovat vytvoření drobné krajinné mozaiky na kompaktních plochách velkého měřítka

Místo krajinného rázu 4d. Kamenický Šenov-Horní Kamenice

Místo krajinného rázu Kamenický Šenov-Horní Kamenice je vymezeno na jižní hranici řešeného území, v oblasti krajinného rázu Kamenicko-Novoborsko, podél hlavní silnice I/13. Místo je typické především vysokým podílem rušivé a měřítkově disharmonizující zástavby sídel Kamenický Šenov, Prusk (část Vesnička) a Horní Kamenice (zejm. průmyslové objekty, panelové domy). Harmonické měřítka a vztahy jsou výrazně narušeny, harmonické zůstávají pouze malé plochy extenzivních luk a pastvin ve střední části místa. Místo dosahuje nízkých kulturních a historických hodnot krajinného rázu.

Indikátory přítomnosti hodnot přírodní charakteristiky:

- převažuje IV. a III. zóna, částečné vymezení II. zóny CHKO Lužické hory
- Natura 2000 – evropsky významná lokalita Horní Kamenice
- lokální ÚSES

Indikátory přítomnosti hodnot kulturní a historické charakteristiky:

-

Identifikované hlavní znaky a soubory znaků krajinného rázu

Přírodní charakteristika		Klasifikace znaků		
		Projev	Význam	Cennost
		+ pozitivní	XXX zásadní	XXX jedinečný
		0 neutrální	XX spoluurčující	XX význačný
		- negativní	X doplňující	X běžný
1	Jemně členitý reliéf, vyšší nadmořské výšky v jižní části místa	+	XX	X
2	Z východu uzavřenost prostorů terénními horizonty a vrchy	+	X	X

3	Terénní dominanty místního významu (Šenovský vrch, Stráž, Smrčnick, Zámecký vrch, Břidličný vrch)	+	XX	X
4	Přítomnost skalních útvarů v lesních porostech	+	XX	XX
5	Relativně vysoký podíl mimolesní rozptýlené zeleně, remízů, stromořadí i solitérů	+	X	X
6	Přítomnost vodních toků Šenovského a Pyského potoka s vegetačními doprovody	+	X	X
7	Na zemědělských plochách převažují extenzivní louky a pastviny	+	X	X
Kulturní a historická charakteristika				
1	Vysoce urbanizované území, vysoká zastavěnost	-	XXX	X
2	Sídla charakteru údolních lánových vsí, později doplněny z většiny měřítkově nevhodnou zástavbou	-	XX	X
3	Převažuje městský charakter zástavby	0	XX	X
4	Nízká zachovalost sídelní struktury i charakteru zástavby	-	XX	X
5	Zástavba dosahuje nízkých krajinářsko-estetických hodnot, převažují objekty rušivé a měřítkově disharmonizující	-	XXX	X
6	Přítomnost drobné sakrální architektury	+	X	X
7	Přítomnost silnice I/13	-	XX	X
Vizuální charakteristika, harmonické měřítko a vztahy				
1	Převažuje pohledová uzavřenost daná vysokým podílem zástavby, rovinným terénem a vysokým podílem stromové zeleně	0	XX	X
2	Narušené harmonické měřítko a vztahy rušivou zástavbou (průmyslové objekty v Kamenickém Šenově i Horní Kamenici; panelová bytová výstavba)	-	XXX	X
3	Drobné plochy extenzivních luk a pastvin prolínající se s mimolesní stromovou zelení	+	X	X
4	Drobná krajinná mozaika lokálně narušena měřítkově disharmonizující zástavbou	-	XX	X

Ochrana krajinného rázu – regulativy:

- zachovat extenzivní hospodaření na zemědělské půdě, podporovat tento druh hospodaření
- nesnižovat podíl mimolesní rozptýlené zeleně, zachovat a podpořit členitost lesních okrajů
- zachovat místa významných výhledů a významné pohledové osy
- nesnižovat stávající hodnoty v sídlech
- chránit objekty architektonicky hodnotné, chránit objekty lidové architektury
- chránit drobné sakrální památky, podporovat jejich obnovu
- eliminovat rušivý efekt objektů měřítkově disharmonizujících
- zachovat harmonické měřítko a vztahy tam, kde dosud nejsou narušeny
- podpořit obnovu harmonického měřítko a vztahů revitalizací průmyslových areálů
- nerozšiřovat sídla do volné krajiny na úkor drobných ploch luk a pastvin
- pro novou výstavbu využívat a revitalizovat průmyslové areály, brownfieldy

Místo krajinného rázu 4e. Česká Kamenice

Místo krajinného rázu Česká Kamenice je vymezeno v jihozápadním cípu řešeného území, na okraji oblasti krajinného rázu Kamenicko-Novoborsko. Místo je vymezeno v řešeném území terénními horizonty a z východu hlavní silnicí I/13, která ho na základě odlišných charakterových rysů odděluje od místa krajinného rázu Kamenický Šenov-Horní Kamenice (za hranicemi řešeného území místo krajinného rázu pokračuje). Místo krajinného rázu má charakter urbanizovaného území s relativně drobnou zástavbou rodinných domů a vilek (nenachází se zde objekty disharmonizující). Cenné je zejména historické centrum s měšťanskými domy, rovněž kaple Narození Panny Marie s ambitem a evangelický kostel. Z pohledu krajinného rázu hodnotné je rovněž prolínání zástavby se stromovou vegetací v severovýchodním svahu.

Indikátory přítomnosti hodnot přírodní charakteristiky:

- převažuje IV. a III. zóna II., dílčí vymezení i II. zóny CHKO Lužické hory
- Natura 2000 – evropsky významná lokalita Horní Kamenice
- památné stromy v České Kamenici (buky na Zeleném vršku)
- regionální a lokální ÚSES

Indikátory přítomnosti hodnot kulturní a historické charakteristiky:

- Městská památková zóna Česká Kamenice
- Nemovité kulturní památky v České Kamenici (evangelický kostel, areál kaple Narození Panny Marie, domy č.p. 84 a 85)

Identifikované hlavní znaky a soubory znaků krajinného rázu

Přírodní charakteristika		Klasifikace znaků		
		Projev + pozitivní 0 neutrální - negativní	Význam XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	Cennost XXX jedinečný XX význačný X běžný
1	Jemná členitost reliéfu, svažítost roste směrem k severovýchodu	+	X	X
2	Terénní dominanty uzavírající prostor v řešeném území (Jehla, Kunratický vrch)	+	XX	X
3	Lesní okraje lemující otevřené plochy	+	X	X
4	Přítomnost skal a skalních útvarů v lesních porostech	+	X	X
5	Rozptýlená stromové zeleň prolínající se se zástavbou	+	XX	X
6	Přítomnost drobných vodních ploch	+	X	X
Kulturní a historická charakteristika				
1	Sídlo Česká Kamenice městského typu s kobercovou zástavbou vilových a rodinných domů	+	XX	X
2	Vysoce urbanizovaný charakter, vysoký podíl zástavby a zastavěných ploch	-	XX	X
3	Střední zachovalost charakteru zástavby (zejm. v oblasti historického centra)	+	X	X
4	Dílčí přítomnost architektonicky cenných objektů	+	XX	X
5	Přítomnost drobné sakrální architektury	+	X	X
6	Evangelický kostel, areál kaple Narození Panny Marie	+	XX	XX
7	Povrchový lom – pískovna ve východní části	-	X	X
Vizuální charakteristika, harmonické měřítko a vztahy				

1	Pohledová uzavřenost daná vysokým podílem zástavby, pohledově otevřené pouze okrajové severní a východní louky	0	XX	X
2	Vymezení krajinného prostoru v řešeném území terénními horizonty a hlavní silnicí	+	X	X
3	Prolínání stromové zeleně a zástavby v okrajových částech České Kamenice	+	XX	X
4	Harmonické měřítko a drobná krajinná mozaika narušeny lokálně většími plochami travních porostů při východním okraji	-	XX	X

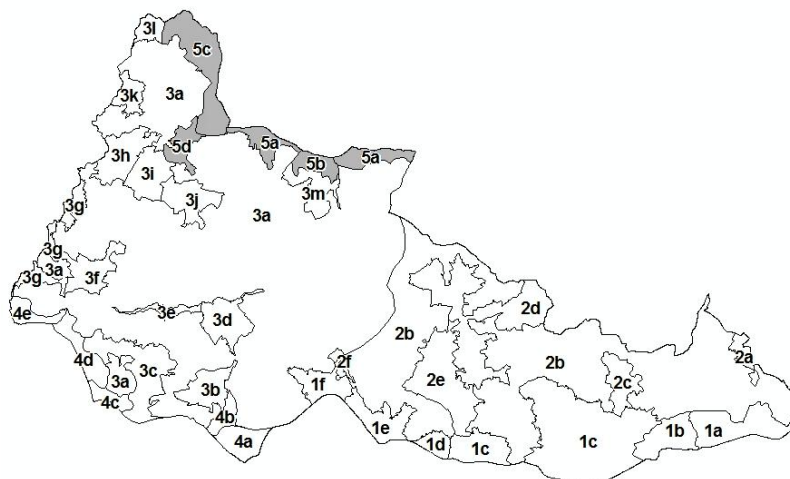
Ochrana krajinného rázu – regulativy:

- zachovat drobné měřítko zástavby
- chránit cenné historické centrum
- nesnižovat podíl mimolesní rozptýlené zeleně, zachovat členitost lesních okrajů
- zachovat a podpořit prolínání stromové zeleně s vilovou zástavbou
- zmenšit plochy scelených bloků zemědělské půdy, doplnit je rozptýlenou zelení, remízy a solitéry
- zachovat místa významných výhledů a významné pohledové osy
- nesnižovat stávající zachovalost sídelní struktury
- chránit objekty architektonicky cenné a objekty lidové architektury
- chránit drobné sakrální památky, podporovat jejich obnovu
- zachovat harmonické měřítko a vztahy
- nevymezovat rozsáhlé zastavitelné plochy na úkor trvalých travních a lesních porostů

4.2.5 Místa v oblasti krajinného rázu Krásnolipsko-Podluží

Oblast krajinného rázu Krásnolipsko-Podluží je rozdělena na tato **místa krajinného rázu**:

- 5a. Podluží
- 5b. Jiřetín pod Jedlovou
- 5c. Krásná Lípa-Rybniště
- 5d. Nová Chříbská

Místo krajinného rázu 5a. Podluží

Místo krajinného rázu Podluží představují v řešeném území dvě prostorově oddělená území pokrývající jižní okraje sídel Horní a Dolní Podluží. Místo je vymezeno při severní hranici řešeného území, v oblasti krajinného rázu Krásnolipsko-Podluží. Místo je typické zejména svou pohledovou otevřeností, výhledy za hranice řešeného území a prolínáním rozptýlené zástavby s plochami luk a stromovou zelení v širším krajinném rámci. Obě sídla jsou typu údolních lánových vsí, z větší části se však nachází za hranicemi řešeného území a do místa zasahují pouze okrajovou rozptýlenou zástavbou a relikty lánové pluziny.

Indikátory přítomnosti hodnot přírodní charakteristiky:

- III. zóna CHKO Lužické hory
- nadregionální, regionální a lokální ÚSES

Indikátory přítomnosti hodnot kulturní a historické charakteristiky:

-

Identifikované hlavní znaky a soubory znaků krajinného rázu

Přírodní charakteristika		Klasifikace znaků		
		Projev + pozitivní 0 neutrální - negativní	Význam XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	Cennost XXX jedinečný XX význačný X běžný
1	Mírná členitost reliéfu, svažitost roste směrem k jihu	+	XX	X
2	Terénní vyvýšeniny rámuující prostor – Kozí hřbet, Weberberg, Jedlová, Šibeniční vrch, Žulovec)	+	XX	X
3	Lesní okraje lemující otevřené plochy	+	X	X
4	Mimolesní rozptýlená zeleň, stromořadí a solitéry	+	XX	X
5	Převažující extenzivní zemědělské využití území	+	XX	X
Kulturní a historická charakteristika				
1	Charakter okrajové části spádových obcí (rozvolněnost zástavby)	+	XXX	X
2	Sídla typu údolních lánových vsí s lánovou plužinou	+	XX	X
3	Střední zachovalost sídelní struktury	+	X	X
4	Převažuje nízká zachovalost charakteru zástavby	-	XX	X
5	Krajinářsko-esteticky cenný západní okraj Dolního Podluží u státních hranic	+	X	X
6	Dílčí přítomnost objektů lidové architektury	+	X	X
7	Dílčí přítomnost objektů rušivých a měřítkově disharmonizujících (zejm. Dolní Podluží)	-	X	X
8	Nízká dochovanost drobné sakrální architektury	-	X	X
9	Dochované reliktý lánové plužiny v západní části Dolního Podluží	+	X	X
Vizuální charakteristika, harmonické měřítko a vztahy				
1	Pohledová otevřenost	+	XXX	X
2	Vymezení krajinného prostoru lesními okraji	+	X	X
3	Daleké výhledy za hranice řešeného území (Varnsdorf)	+	XX	X
4	Výhledy na sídla Dolního a Horního Podluží	+	XX	X
5	Převažuje zástavba nízké krajinářsko-estetické hodnoty	-	XX	X
6	Prolínání rozvolněné zástavby s plochami luk a pastvin v širším krajinném rámci	+	XXX	X
7	Uplatnění stromové zeleně v pohledech a pohledových osách	+	X	X
8	Harmonické měřítko a vztahy narušené scelenými bloky zemědělské půdy (zejm. na jihu Horního Podluží a východní části Dolního Podluží)	-	XX	X
9	Dochovaná drobná krajinná mozaika v západní části	+	X	X

Dolního Podluží			
-----------------	--	--	--

Ochrana krajinného rázu – regulativy:

- zachovat převažující extenzivní hospodaření na pozemcích, podporovat tento druh hospodaření
- nesnižovat podíl mimolesní rozptýlené zeleně, doplnit rozptýlenou stromovou zeleň na větší bloky travních porostů
- zachovat pohledovou otevřenost, místa významných výhledů a významné pohledové osy
- zachovat daleké výhledy, výhledy na sídla Horní a Dolní Podluží
- nesnižovat stávající zachovalost sídelní struktury, podporovat výstavbu respektující zachovalou strukturu sídel
- zachovat rozptýlenost zástavby a její prolínání s plochami luk a stromovou zelení
- chránit reliкty plužiny u Dolního Podluží, podpořit její revitalizaci a doplnění
- chránit objekty lidové architektury a drobné sakrální památky, podporovat jejich obnovu
- podporovat vytvoření vyšších krajinářsko-estetických hodnot zástavby v sídlech
- zachovat harmonické měřítko a vztahy, neumisťovat prvky a objekty, které by stávající měřítko narušily
- nevytvářet nové kulturní dominanty místa
- podpořit vytvoření drobné krajinné mozaiky (zejm. u Horního Podluží)
- nevymezovat velké zastavitelné plochy do volné krajiny

Místo krajinného rázu 5b. Jiřetín pod Jedlovou

Místo krajinného rázu Jiřetín pod Jedlovou je vymezeno v oblasti krajinného rázu Krásnolipsko-Podluží. Místo představuje jižní část sídla Jiřetín pod Jedlovou a přilehlou Křížovou horu. Místo je charakteristické výjimečnými kulturně-historickými hodnotami, které jsou dány především vysokou zachovalostí charakteru sídla a lidové architektury v sídle. Dochovány jsou celé soubory staveb. Rovněž Křížová cesta na Křížové hoře je výjimečným znakem na úrovni České republiky. Místo dále charakterizuje pohledová otevřenost a významné průhledy na dominanty severně nad Jiřetínem p. J..

Indikátory přítomnosti hodnot přírodní charakteristiky:

- převažuje III. zóna, vymezena také II. zóna CHKO Lužické hory
- lokální ÚSES

Indikátory přítomnosti hodnot kulturní a historické charakteristiky:

- Městská památková zóna Jiřetín pod Jedlovou
- Nemovitě kulturní památky v Jiřetíně pod Jedlovou
- Nemovitá kulturní památka kaple Ukřížování vč. výklenkových kaplí na Křížové hoře
- Kulturní památka kostel Nejsvětější Trojice v Jiřetíně pod Jedlovou

Identifikované hlavní znaky a soubory znaků krajinného rázu

Přírodní charakteristika		Klasifikace znaků		
		Projev + pozitivní 0 neutrální - negativní	Význam XXX zásadní XX spouštějící X doplňující	Cennost XXX jedinečný XX význačný X běžný
1	Výrazná svažitost směrem k jihu	+	XXX	X
	Terénní dominanty Křížové hory a sousedního vrchu na jihu řešeného území	+	X	X
2	Daleké výhledy na terénní dominanty ležící na sever mimo řešené území (za Horním Podlužím)	+	XX	X
3	Lesní okraje lemující otevřené plochy	+	X	X

4	Mimolesní rozptýlená zeleň, remízy, stromořadí a solitéry	+	X	X
5	Převažující extenzivní zemědělské využití území	+	X	X
Kulturní a historická charakteristika				
1	Dochovaný renesanční půdorys Jiřetína pod Jedlovou	+	XXX	XXX
2	Jiřetín pod Jedlovou – charakter města s pravidelným náměstím a pravidelnou ulicovou zástavbou	+	XXX	XX
3	Lokalizace sídla ve svahu s uplatněním významných průhledů v ulicích (zejm. v ulicích S-J)	+	XXX	XX
4	Vysoká zachovalost struktury sídla - typické pravidelné řadové ulicové zástavba	+	XX	XXX
5	Vysoká zachovalost charakteru zástavby, vysoký podíl lidové architektury, zachovány celé soubory staveb	-	XXX	XXX
6	Křížová cesta na Křížové hoře	+	XX	XXX
7	Dominanta kostela s farou na pravidelném náměstí	+	XX	XX
8	Dílčí výskyt objektů nevhodných až rušivých	-	X	X
9	Častá přítomnost drobné sakrální architektury	+	X	X
10	Dochované reliktu lánové plužiny u Křížové hory	+	X	X
11	Výjimečně vysoká kulturně-historická hodnota	+	XXX	XXX
Vizuální charakteristika, harmonické měřítko a vztahy				
1	Pohledová otevřenost daná polohou sídla ve svahu	+	XXX	X
2	Vymezení krajinného prostoru terénními horizonty	+	X	X
3	Zalesněné terénní dominanty na jihu řešeného území	+	X	X
4	Kulturní dominanty řešeného území – kostel s farou, Křížová cesta	+	XX	X
5	Daleké výhledy za hranice řešeného území (zejm. na sever)	+	XX	XX
6	Zástavba vysoké krajinářsko-estetické hodnoty	+	XXX	XXX
7	Uplatnění stromové zeleně v pohledech	+	X	X
8	Drobná krajinná mozaika	+	X	X
9	Harmonické měřítko a vztahy	+	XX	XX

Ochrana krajinného rázu – regulativy:

- zachovat extenzivní hospodaření na pozemcích, podporovat tento druh hospodaření
- nesnižovat podíl mimolesní rozptýlené zeleně, podporovat výsadbu solitérů a stromořadí
- chránit reliktu lánové plužiny u Křížové hory, podpořit obnovu plužiny
- zachovat pohledovou otevřenost, místa významných výhledů a významné pohledové osy
- chránit výjimečnou zachovalost pravidelné sídelní struktury, povolit pouze výstavbu zvyšující hodnoty v sídle
- chránit objekty lidové architektury (zde celé soubory staveb)
- kultivovat objekty nevhodné architektury (zejm. objekty na náměstí a podél hlavní silnice, pod Křížovou horou)
- chránit četné drobné sakrální památky vč. Křížové cesty, podporovat jejich obnovu

- ochrana krajinářsko-estetických hodnot zástavby v sídle
- zachovat harmonické měřítko a vztahy, neumisťovat prvky a objekty, které by stávající měřítko narušily
- nevytvářet nové kulturní dominanty
- nevymezovat větší zastavitelné plochy do volné krajiny

Místo krajinného rázu 5c. Krásná Lípa-Rybniště

Místo krajinného rázu Krásná Lípa-Rybniště je vymezeno při severní hranici řešeného území, v oblasti krajinného rázu Krásnolipsko-Podluží. Místo představuje části sídel Krásná Lípa a Rybniště a k nim přilehlá okolí. Místo je charakteristické zejména rozptýlenou a ulicovou zástavbou, která se prolíná s plochami luk a stromovou zelení v širším krajinném rámci. Místo vymezují v řešeném území lesní okraje a terénní vyvýšeniny Široký a Vápenný vrch. Místo má dochovanou drobnou krajinnou mozaiku a převažující harmonické měřítko i vztahy. Za velmi cennou lze považovat lokalitu Kamenná Horka – Fibichovo údolí, a to zejména z krajinářsko-estetického hlediska a z pohledu vysoké zachovalosti sídelní struktury i charakteru zástavby.

Indikátory přítomnosti hodnot přírodní charakteristiky:

- převažuje III. a IV. zóna CHKO Lužické hory
- Natura 2000 – ptačí oblast Labské pískovce
- nadregionální a lokální ÚSES

Indikátory přítomnosti hodnot kulturní a historické charakteristiky:

- Nemovité kulturní památky v Krásné Lípě

Identifikované hlavní znaky a soubory znaků krajinného rázu

Přírodní charakteristika		Klasifikace znaků		
		Projev + pozitivní 0 neutrální - negativní	Význam XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	Cennost XXX jedinečný XX význačný X běžný
1	Členitost reliéfu	+	XX	X
2	Terénní dominanty uplatňující se v místě – Široký vrch, Vápenný vrch, Světlík	+	X	X
3	Lesní okraje lemující otevřené plochy	+	X	X
4	Vysoký podíl mimolesní rozptýlené zeleně, remízy, stromořadí a solitéry	+	XX	X
5	Častá přítomnost vodotečí a vodních ploch s doprovodnou vegetací (toky Lužnička, Matyáška; rybníky Školní, Cimrák aj.)	+	XX	X
6	Převažující extenzivní zemědělské využití území na drobných zemědělských plochách	+	XX	X
Kulturní a historická charakteristika				
1	V sídelní struktuře převažuje ulicová řadová zástavba a shluková rozptýlená zástavba	+	XXX	X
2	Městský charakter sídla	0	XX	X
3	Střední zachovalost sídelní struktury	+	XX	X
4	Vysoká zachovalost struktury a charakteru zástavby v lokalitách Kamenná Horka a Fibichovo údolí, vysoký podíl objektů lidové architektury	+	XX	XX

5	Převažuje nízká zachovalost charakteru zástavby	-	XX	X
6	Dochovanost cestní sítě	+	X	X
7	Kulturní dominanty kostelů v krásné Lípě a Rybništi	+	X	X
8	Přítomnost drobné sakrální architektury	+	X	X
Vizuální charakteristika, harmonické měřítko a vztahy				
1	Převažuje pohledová otevřenost	+	XX	X
2	Vymezení krajinného prostoru lesními okraji	+	X	X
3	Pohledový rámeček prostoru vytvářející menší vrchy a terénní hřbety	+	XX	X
4	Kulturní dominanty místního významu – kostely v Krásné Lípě a Rybništi	+	X	X
5	Zástavba lokalit Fibichovo údolí a Kamenná Horka vysokých krajinářsko-estetických hodnot	+	XX	X
6	Prolínání zástavby s drobnými plochami luk, pastvin a stromovou zelení v širším krajinném rámci	+	XXX	XX
7	Vysoké uplatnění stromové zeleně v pohledech a pohledových osách	+	X	X
8	Dochovaná drobná krajinná mozaika	+	XXX	X
9	Harmonické měřítko a vztahy zachovány	+	XX	X
10	Lokální narušení harmonického měřítka a vztahů průmyslovými objekty v Krásné Lípě	-	X	X

Ochrana krajinného rázu – regulativy:

- zachovat převažující extenzivní hospodaření na pozemcích, podporovat tento druh hospodaření
- nesnižovat podíl mimolesní rozptýlené zeleně
- doplnit rozptýlenou stromovou zeleň na plochy travních porostů západně od Krásné Lípy
- zachovat pohledovou otevřenost, místa významných výhledů a významné pohledové osy
- zachovat rozptýlenost zástavby a její prolínání s drobnými plochami luk, pastvin a stromové zeleně
- nesnižovat stávající zachovalost sídelní struktury, podporovat výstavbu respektující zachovalou strukturu sídla
- chránit objekty lidové architektury (zejm. soubor staveb ve Fibichově údolí, Kamenné Horce)
- Lokality Fibichovo údolí a Kamennou Horku považovat za stabilizovanou, pouze navyšovat stávající hodnoty
- chránit drobné sakrální památky, podporovat jejich obnovu
- podporovat vytvoření vyšších krajinářsko-estetických hodnot zástavby v sídlech
- zachovat harmonické měřítko a vztahy, neumísťovat prvky a objekty, které by stávající měřítko narušily
- zachovat drobnou krajinnou mozaiku
- nevymezovat velké zastavitelné plochy na úkor trvalých travních porostů
- mimo jádro města nezahušřovat zástavbu

Místo krajinného rázu 5d. Nová Chřibská

Místo krajinného rázu Nová Chřibská je vymezeno v oblasti krajinného rázu Krásnolipsko-Podluží. Místo tvoří přechod mezi oblastí krajinného rázu Krásnolipsko-Podluží a oblastí Kytlicko-Chřibsko. Je charakteristické výraznou terénní členitostí, ulicovým charakterem zástavby a prolínáním zástavby s plochami stromové zeleně a plochami luk či pastvin. Místo vykazuje vysokou zachovalost charakteru zástavby a střední zachovalost sídelní struktury. Harmonické měřítko je narušeno lokálně scelenými bloky luk a pastvin.

Indikátory přítomnosti hodnot přírodní charakteristiky:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ převažuje III. zóna CHKO Lužické hory ▪ památný strom v Chřibské (lípa na Sedle) ▪ nadregionální a regionální a lokální ÚSES
Indikátory přítomnosti hodnot kulturní a historické charakteristiky:
-

Identifikované hlavní znaky a soubory znaků krajinného rázu

Přírodní charakteristika		Klasifikace znaků		
		Projev + pozitivní 0 neutrální - negativní	Význam XXX zásadní XX spouštějící X doplňující	Cennost XXX jedinečný XX význačný X běžný
1	Vysoká členitost reliéfu	+	XXX	X
2	Charakter zaříznutého údolí	+	XX	X
3	Terénní dominanty rámuující prostor – Plešivec, Široký vrch, Spravedlnost	+	X	X
4	Lesní okraje lemující otevřené plochy	+	X	X
5	Vysoký podíl mimolesní rozptýlené zeleně, remízy, stromořadí a solitéry	+	XX	X
6	Převažují listnaté nebo smíšené porosty	+	X	X
7	Přítomnost vodotečí a drobných vodních ploch s doprovodnou vegetací	+	X	X
8	Extenzivní zemědělské využití území	+	X	X
Kulturní a historická charakteristika				
1	V sídelní struktuře převažuje ulicová zástavba, místy shluková zástavba	+	XX	X
2	Střední zachovalost sídelní struktury	0	X	X
3	Vysoká zachovalost charakteru zástavby	+	XX	X
4	Vyšší podíl objektů lidové architektury	+	XXX	XX
5	Dochovanost cestní sítě	+	X	X
6	Dílčí přítomnost drobné sakrální architektury	+	X	X
7	Přítomnost silnice II/263 tvořící osu místa	-	XXX	X
Vizuální charakteristika, harmonické měřítko a vztahy				
1	Převažuje pohledová uzavřenost daná údolní polohou a vysokým podílem stromové zeleně	+	XX	X
2	Vymezení krajinného prostoru lesními okraji a terénními horizonty	+	X	X

3	Terénní dominanty v pohledech a pohledových osách – Plešivec, Široký vrch, Spravedlnost	+	XX	X
4	Podíl objektů vysokých krajinářsko-estetických hodnot	+	XX	X
5	Prolínání ulicové zástavby s drobnými plochami luk pastvin a stromovou zelení v širším krajinném rámci	+	XX	X
6	Harmonické měřítko a drobná krajinná mozaika lokálně narušeny scelenými bloky luk a pastvin	-	X	X

Ochrana krajinného rázu – regulativy:

- zachovat extenzivní hospodaření na pozemcích, podporovat tento druh hospodaření
- nesnižovat podíl mimolesní rozptýlené zeleně
- doplnit rozptýlenou stromovou zeleň na plochy scelených bloků travních porostů
- zachovat místa významných výhledů a významné pohledové osy
- zachovat rozptýlenost řadové zástavby a její prolínání s drobnými plochami luk a stromové zeleně
- nesnižovat stávající zachovalost sídelní struktury, umožnit pouze výstavbu respektující zachovalou strukturu sídla
- chránit objekty lidové architektury a drobné sakrální památky, podporovat jejich obnovu
- zachovat harmonické měřítko a vztahy, neumisťovat prvky a objekty narušující stávající měřítko
- zachovat drobnou krajinnou mozaiku

5 Kategorizace sídel a jejich částí podle zachovalosti

Identifikace znaků a hodnot krajinného rázu řešeného území ukázala, že je třeba dodržovat určité podmínky ochrany krajinného rázu v sídlech, v osadách a v dalších lokalitách se zástavbou s ohledem na jejich zachovalost.

Zachovalost sídel řešeného území je z pohledu krajinného rázu řešena na dvou úrovních:

- zachovalost struktury sídla
- zachovalost charakteru a architektonického výrazu zástavby v sídle

Zachovalost struktury sídla byla analyzována za pomoci map Stablního katastru (1826-1843).

5.1 Zachovalost struktury sídla

Velmi členitý horský lesnatý terén měl významný vliv na pozdější osídlení Lužických hor. Základní sídelní síť se zde formovala během středověku. Tehdy zde vznikaly **údolní (lineární) lánové vsi s charakteristickou lánovou plužinou**, mnohdy tvořící několikakilometrové řetězce. Jednotlivé usedlosti byly většinou situovány oboustranně podél vodního toku a cesty. U většiny sídel řešeného území chybí typická náves a domy vytvářejí dlouhý prostor podél potoka či cesty. Zvláště dlouhý řetězec sídel tvoří sídla Horní Světlá, Dolní Světlá, Krompach a Mařenice na horním toku Svitávky. Rovněž Heřmanice v Podještědí, Petrovice, Rynoltice, Chřibská, Líska, Studený či Prysck se řadí svou strukturou mezi typické lánové vsi. V mladším období docházelo k početnému nárůstu zástavby starších vesnic, čímž se původní rozvolněná zástavba zahušťovala. Často také docházelo k rozvoji podél cest kolmých k základní ose zástavby (např. Horní Sedlo, Polevsko), případně k výraznému zahuštění zástavby v okolí centra sídla (např. Petrovice). Více o typické sídelní struktuře je uvedeno v kapitole 3.2.3.

Na základě zachovalosti struktury byla sídla a jejich části v řešeném území rozdělena do tří typů územních celků s obdobnou úrovní zachovalosti sídelní struktury.

I. Území s vysokou úrovní zachovalosti sídelní struktury

- Části sídla s vysoce dochovanou a málo narušenou sídelní strukturou
- Tyto územní celky je třeba považovat za lokality s ukončeným plošným rozvojem (rozvoj sídla bude směřovat primárně k úpravě existujících objektů, nová výstavba je možná pouze výjimečně).

Podmínky ochrany krajinného rázu – regulativy:

- Bude zachována stávající struktura sídla
- Bude zachován harmonický přechod sídla do krajiny
- Bude chráněn vizuální projev sídla v krajině
- Je třeba omezit zásahy ovlivňující siluetu sídla
- Nová výstavba musí hmotou, měřítkem a architektonickým výrazem respektovat tradiční formy

Nepřípustné:

- Vymezovat další zastavitelné plochy mimo stávající zastavěné území
- Zahušťování sídla nerespektující stávající charakter sídelní struktury
- Vytvářet nové stavby měřítkem a hmotou nerespektující tradiční formy

II. Území se střední úrovní zachovalosti sídelní struktury

- Územní celky se středně dochovanou strukturou sídla, místy významněji narušenou
- Územní celky se sídelní strukturou respektující dochovanou strukturu sídla, často s novou výstavbou na nepůvodních parcelách (avšak respektující dochovanou strukturu sídla)

- ⊖ Nová výstavba musí respektovat zachovalou strukturu sídla, zejména musí respektovat umístění a orientaci objektu v rámci sídla

Podmínky ochrany krajinného rázu – regulativy:

- Bude respektována zachovalá struktura sídla
- Situování nové výstavby bude respektovat zachovalý charakter sídelní struktury a plynulý přechod sídla do krajiny
- Bude chráněn harmonický vizuální projev sídla v krajině
- Je třeba omezit zásahy negativně ovlivňující siluetu sídla
- Nová výstavba musí být hmotou, měřítkem, materiály a architektonickým výrazem přizpůsobena tradiční zástavbě

Nepřípustné:

- Zahušťování sídla nerespektující zachovalost sídelní struktury
- Vytvářet nové stavby měřítkem a hmotou cizorodé okolnímu prostředí, snižovat stávající hodnoty v sídle
- Vymezovat další větší zastavitelné plochy mimo stávající zastavěné území

III. Území s nízkou úrovní zachovalosti sídelní struktury

- ⊖ Územní celky s významně narušenou zachovalostí struktury sídla
- ⊖ Struktura sídla je směřována k vytvoření nových hodnot, harmonického měřítka a vztahů v krajině

Podmínky ochrany krajinného rázu – regulativy:

- Nová výstavba bude navržena s cílem vytvořit nové hodnoty v sídle, podpořit vytvoření či obnovu harmonického měřítka sídla a umožnit harmonický přechod sídla do krajiny

Nepřípustné:

- Vytvářet prvky měřítkově a hmotově cizorodé okolnímu prostředí, snižovat stávající hodnoty v sídle

Sídla a jejich části, jejichž zachovalost sídelní struktury dosahuje vysokých hodnot:

Naděje, Trávník, Mařenice, Mařeničky, Krompach, Dolní Světlá, Horní Světlá, Polesí, Rynoltice, Jiřetín pod Jedlovou, Doubice, Kyjov, Krásný Buk, Líska, Polevsko

5.2 Zachovalost charakteru zástavby

Významným prvkem utvářejícím pro Lužické hory tradiční zachovalý charakter zástavby je lidová architektura. Lužické hory jsou charakteristické rozmanitostí původních lidových staveb v sídlech. Je to dáno také tím, že se z hlediska lidové architektury nacházejí v přechodném pásmu mezi oblastmi domu roubeného a hrázděného. Východním okrajem spadají také do rozmezí oblastí domu přízemního a patrového. Více o charakteru tradiční architektury v řešeném území v kapitole 3.2.4.

Podle zachovalosti architektonického výrazu zástavby a s ohledem na ochranu krajinného rázu Lužických hor jsou jednotlivé objekty, příp. skupiny objektů v sídlech rozděleny do pěti kategorií:

- A. Objekty vysoké zachovalosti, zpravidla lidové architektury, jejichž původní architektonický výraz je zachován.
- B. Objekty zachovalé, zpravidla lidové architektury, jejichž základní architektonické výrazové prvky jsou zachovány v původní podobě. Stavby, které i přes stavební úpravy prezentují původní historický typ stavby regionu Lužických hor.
- C. Objekty, u nichž je i přes dosavadní stavební úpravy zachován původní architektonický výraz alespoň ve fragmentech. Z těchto objektů lze odvodit jejich identitu.
- D. Objekty svým stavebním řešením a architektonickým výrazem nevhodné. Objekty nerespektující dochovaný původní architektonický výraz objektů v sídlech.

- E. Objekty rušivé, mající negativní vizuální projev, narušující harmonické vztahy a měřítko v sídle a okolí.

Na základě této typologie objektů jsou následně stanoveny tři typy územních celků mapujících zachovalost zástavby:

1) Území s vysokou zachovalostí charakteru zástavby = území, kde převažují objekty kategorie A a B

- ☞ Území s dochovanými stavbami lidové architektury
- ☞ Území se zástavbou, která má zachovalé tradiční formy, zřetelný architektonický výraz, architektonické i památkové hodnoty
- ☞ Území výjimečně hodnotné z pohledu historie oblasti, dokládající charakter osídlení území a spoluvytvářející typickou krajinnou scénu
- ☞ Nová výstavba je v těchto územích možná pouze výjimečně na základě individuálního posouzení

Podmínky ochrany krajinného rázu – regulativy:

- Úpravy existujících objektů budou zachovávat tradiční formy a hmoty objektů, budou zachovávat tradiční architektonický výraz objektů – půdorysný tvar, výšku a tvar střechy, užívat tradičních architektonických prvků, materiálů a barevnosti.
- Nové objekty budou plně respektovat tradiční formy a hmoty objektů, tradiční architektonický výraz objektů – půdorysný tvar, výška a tvar střechy a budou užívat tradičních architektonických prvků, materiálů a barevnosti.
- **Nepřípustné:** nové stavby a stavební úpravy měřítkem, hmotou a provedením vybočující z tradičních forem zástavby, objekty a prvky svou barevností narušující harmonický vizuální projev sídla

2) Území se střední zachovalostí charakteru zástavby = území, kde převažují typy objektů C, častý je výskyt objektů typu B

- ☞ Území, kde početně převažují objekty, které i přes stavební úpravy stále reprezentují typickou identitu lidové architektury a které si zachovávají svůj tradiční architektonický výraz alespoň ve fragmentech
- ☞ Dochovaná rázovitá architektura v těchto územích dotváří celkové hodnoty krajinné scény
- ☞ Nová výstavba musí respektovat tradiční architektonický výraz objektů

Podmínky ochrany krajinného rázu – regulativy:

- Budou chráněny objekty typu A a B, především z důvodu jejich cennosti a pozitivního projevu ve vztahu k okolní zástavbě v sídle
- Nové objekty budou respektovat tradiční formy a hmoty objektů, tradiční architektonický výraz objektů
- Výstavba nových objektů bude posuzována vzhledem k vizuálnímu projevu a kontextu s okolní zástavbou
- Bude chráněn vizuální projev sídla v krajině
- Je třeba omezit zásahy negativně ovlivňující siluetu sídla
- **Nepřípustné:** nové stavby a stavební úpravy formou nebo hmotou nerespektující tradiční formy zástavby, objekty a prvky svou barevností narušující harmonický vizuální projev sídla

3) Území s nízkou zachovalostí charakteru zástavby = Území, kde převažují typy objektů D

- ☞ Území, kde převažují objekty svým stavebním řešením a architektonickým výrazem nevhodné
- ☞ Nová výstavba bude navržena s ohledem na harmonický projev siluety sídla s cílem vytvořit nové hodnoty harmonie měřítka a umožnit pozvolný přechod sídla do krajiny

- ⇒ Budou chráněny objekty typu A a B s ohledem na jejich cennost a pozitivní projev ve vztahu k okolí

Podmínky ochrany krajinného rázu – regulativy:

- **Nepřípustné:** snižovat stávající hodnoty v sídle

Sídla a jejich části, kde zachovalost charakteru zástavby dosahuje vysokých hodnot:

Naděje, Trávník, Mařenice, Mařeničky, Krompach, Horní Světlá, Rousínov, Dolní Chříbská, Nová Chříbská, Kyjov, Krásný Buk, Doubice, Kytlice

Regulativy navrhované pro územní celky z pohledu zachovalosti sídelní struktury a zachovalosti charakteru zástavby se vzájemně doplňují. Je nezbytné při posuzování záměru přihlížet k oběma typům regulace.

5.3 Hodnoty krajinného rázu v sídlech z pohledu zachovalosti

Pro jednotlivá sídla a jejich části jsou z pohledu zachovalosti charakteru sídla identifikovány typické znaky krajinného rázu projevující se jako hodnoty, které je třeba při rozvoji sídla respektovat a chránit:

<i>Sídlo/osada</i>	<i>Typické znaky krajinného rázu ve vztahu k zachovalosti sídla</i>
Arnultovice	<ul style="list-style-type: none"> ▪ původní sídelní struktura: údolní lánová ves, ulicová zástavba ▪ vizuální uzavřenost prostoru sídla daná členitostí okolního terénu ▪ převažuje zástavba městského charakteru ▪ vyšší zachovalost charakteru zástavby severně od náměstí Nového Boru ▪ charakteristická pravidelná zástavba parcel ▪ převažují stavby menšího měřítka
Cvikov	<ul style="list-style-type: none"> ▪ původní sídelní struktura: liniová údolní zástavba, náměstí pravidelného tvaru ▪ vyšších hodnot dosahuje území v severní části podél vodoteče a náměstí ▪ kombinace staveb venkovského a městského charakteru
Česká Kamenice	<ul style="list-style-type: none"> ▪ původní sídelní struktura: údolní lánová ves, pravidelné náměstí ▪ městský charakter zástavby ▪ architektonicky cenné zejména historické centrum ▪ převažuje střední zachovalost zástavby
Dolní Podluží	<ul style="list-style-type: none"> ▪ původní sídelní struktura: údolní lánová ves ▪ ulicové uspořádání zástavby vybíhající z hlavní osy (podél vodoteče) sídla do krajiny ▪ vyšší zachovalost zástavby ve východní části sídla
Dolní Sedlo	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozptýlená zástavba samostatně stojících domů podél cest
Dolní Suchá	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozptýlená zástavba skupin domů nebo domů samostatně stojících podél cest
Dolní Světlá	<ul style="list-style-type: none"> ▪ původní sídelní struktura: údolní lánová ves ▪ vyšší zachovalost sídelní struktury ▪ vysoký podíl dochovaných objektů lidové architektury ▪ nejednotná orientace objektů v sídle ▪ dvouřadá údolní zástavba rozvolněného charakteru ▪ charakter koncové lokality dlouhého řetězce lánových vsí (Mařenice-Krompach-Světlá) ▪ dochované fragmenty lánové plužiny

Doubice	<ul style="list-style-type: none"> ▪ původní sídelní struktura: roztroušená shluková ves ve vazbě na cesty ▪ vysoká zachovalost sídelní struktury i lidové architektury ▪ rozvolněnost zástavby respektující terénní členitost území ▪ orientace objektů v sídle především ve vazbě na cesty ▪ prolínání zástavby se vzrostlou stromovou vegetací a plochami luk v širším krajinném rámci
Drnovec	<ul style="list-style-type: none"> ▪ původní sídelní struktura: nepravidelná shluková ves ▪ typické shlukové uspořádání sídla ▪ nejednotná orientace objektů v sídle ▪ vyšší zachovalost charakteru zástavby i sídelní struktury vykazuje západní část sídla
Heřmanice	<ul style="list-style-type: none"> ▪ původní sídelní struktura: údolní lánová ves ▪ prolínání zástavby se vzrostlou stromovou vegetací v širším krajinném rámci ▪ rozvolněnost zástavby ▪ nejednotná orientace objektů v sídle ▪ výrazný podíl objektů lidové architektury ▪ dochované fragmenty lánové plužiny
Horní Podluží	<ul style="list-style-type: none"> ▪ původní sídelní struktura: údolní lánová ves ▪ rozvolněnost zástavby ▪ prolínání zástavby se vzrostlou stromovou vegetací v širším krajinném rámci
Horní Sedlo	<ul style="list-style-type: none"> ▪ původní sídelní struktura: lánová ves s řadovou zástavbou v severní části (dřevorubecké domky) ▪ výrazná charakterová odlišnost dvou částí sídla (řadová a rozptýlená zástavba) ▪ v jižní části sídla nejednotná orientace objektů, v severní části řadová zástavba
Horní Světlá	<ul style="list-style-type: none"> ▪ původní sídelní struktura: lánová ves s rozptýlenou zástavbou ve vazbě na cesty ▪ výjimečně vysoká zachovalost sídelní struktury a lidové architektury ▪ nejednotná orientace objektů v sídle ▪ zástavba rozvolněného charakteru ▪ charakter koncové lokality dlouhého řetězce lánových vsí (Mařenice-Krompach-Světlá) ▪ vysoce zachovalá lánová plužina ▪ uplatnění dalekých výhledů na okraji sídla
Chřibská	<ul style="list-style-type: none"> ▪ původní sídelní struktura: údolní lánová ves (střed sídla městský charakter s pravidelným náměstím) ▪ charakterově odlišné tři části (Dolní Chřibská – Centrum s náměstím - Horní Chřibská) ▪ nejcennější z pohledu sídelní struktury i zachovalé tradiční lidové architektury je Dolní Chřibská ▪ střední část – pravidelné náměstí, dochované měšťanské domy ▪ vyšší zachovalost sídelní struktury ▪ nejednotná orientace objektů v sídle ▪ víceřadá údolní zástavba rozvolněného charakteru ▪ dochované fragmenty lánové plužiny
Jiřetín pod Jedlovou	<ul style="list-style-type: none"> ▪ původní sídelní struktura: renesanční půdorys s pravidelným šachovnicovým uspořádáním ulic a bloků budov ▪ vysoká zachovalost typické pravidelné řadové ulicové zástavby ▪ vysoká zachovalost objektů lidové architektury

	<ul style="list-style-type: none"> vysoká pohledová exponovanost (zejm. pro jižní část sídla), uplatnění dalekých výhledů
Kamenický Šenov	<ul style="list-style-type: none"> původní sídelní struktura: údolní lánová ves vyvinuta v město s pravidelným náměstím vyšší zachovalost sídelní struktury i lidové architektury v údolí Šenovského potoka
Kněžice	<ul style="list-style-type: none"> původní sídelní struktura: údolní lánová ves hustější zástavba v blízkosti vodoteče a silnice, směrem do svahů rozvolněná vysoká zachovalost sídelní struktury v severní části sídla pod Petrovickým vrchem
Kněžičky	<ul style="list-style-type: none"> původní sídelní struktura: údolní lánová ves vysoká zachovalost struktury sídla a lidové architektury rozvolněnost zástavby
Kropach, Juliovka a Valy	<ul style="list-style-type: none"> původní sídelní struktura: Kropach, Juliovka – údolní lánová ves; Valy – kobercový typ vysoká zachovalost sídelní struktury a tradiční lidové architektury rozvolněný charakter zástavby ve vazbě na vodní tok a silnice (Kropach) hustě parcelovaná řadová zástavba po obou stranách silnice (Valy), pohledově otevřené díky volným plochám luk mezi řadovou zástavbou Kropach a Juliovka – zástavba uzavřena v údolí, vizuální uzavřenost; Valy – na horizontu, vizuální otevřenost dochované fragmenty lánové plužiny
Kunratice u Cvikova	<ul style="list-style-type: none"> původní sídelní struktura: údolní lánová ves, později zahuštěna v severní části podél cest vazba zachovalejších objektů na vodní tok
Kunratice u České Kamenice	<ul style="list-style-type: none"> původní sídelní struktura: údolní lánová ves střední zachovalost sídelní struktury prolínání zástavby se vzrostlou stromovou vegetací v širším krajinném rámci rozvolněnost zástavby nejednotná orientace objektů v sídle, zahuštění zástavby ve vazbě na vodní tok
Lada v Podještědí	<ul style="list-style-type: none"> původní sídelní struktura: pravidelná zástavba ve vazbě na cesty vysoká zachovalost struktury sídla i lidové architektury
Krásný Buk	<ul style="list-style-type: none"> původní sídelní struktura: roztroušená shluková ves, z většiny řadová ve vazbě na cesty vysoká zachovalost struktury sídla i lidové architektury pravidelná zástavba ve vazbě na cesty nejednotná orientace objektů v sídle ve vazbě na cesty shluky domů v prolínání se vzrostlou stromovou vegetací a plochami luk v širším krajinném rámci vizuální otevřenost prostorů, uplatnění dalekých výhledů
Krásná Lípa	<ul style="list-style-type: none"> původní sídelní struktura: rozptýlená zástavba ve vazbě na cesty střední zachovalost sídelní struktury v jižní části typická řadová zástavba v prolínání plochami luk v širším krajinném rámci v jižní části pohledová otevřenost
Kyjov	<ul style="list-style-type: none"> původní sídelní struktura: roztroušená ves, usedlosti ve vazbě na cesty vysoká zachovalost struktury sídla i lidové architektury rozvolněnost zástavby

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nejednotná orientace objektů v sídle ve vazbě na cesty ▪ prolínání zástavby se vzrostlou stromovou vegetací a plochami luk v širším krajinném rámci ▪ dochované fragmenty lánové plužiny
Kytlice, Falknov	<ul style="list-style-type: none"> ▪ původní sídelní struktura: údolní lánová ves s rozptýlenou zástavbou ve vazbě na cesty ▪ vyšší zachovalost struktury sídla a vyšší podíl lidové architektury ▪ rozvolněnost zástavby respektující terénní členitost území ▪ orientace objektů v sídle ve vazbě na cesty ▪ prolínání zástavby se vzrostlou stromovou vegetací v širším krajinném rámci
Lesné	<ul style="list-style-type: none"> ▪ původní sídelní struktura: lánová ves ve vazbě na cesty ▪ střední zachovalost sídelní struktury a charakteru zástavby ▪ vyšší podíl objektů lidové architektury
Líska	<ul style="list-style-type: none"> ▪ původní sídelní struktura: údolní lánová ves ▪ vysoká zachovalost struktury sídla ▪ celkově střední zachovalost charakteru zástavby ▪ nejednotná orientace objektů v sídle ▪ v severní části cenné stavby lidové architektury ▪ vizuální uzavřenost prostorů ▪ zástavba rozvolněného charakteru ▪ zachovalá lánová plužina
Lvová	<ul style="list-style-type: none"> ▪ původní sídelní struktura: jednotlivé usedlosti ve vazbě na cesty ▪ střední zachovalost struktury sídla ▪ rozptýlenost zástavby, orientace objektů ve vazbě na cesty
Mařenice	<ul style="list-style-type: none"> ▪ původní sídelní struktura: údolní lánová ves ▪ vysoká zachovalost sídelní struktury i lidové architektury ▪ nejednotná orientace objektů v sídle ▪ údolní poloha sídla, pohledová uzavřenost prostorů
Mařeničky	<ul style="list-style-type: none"> ▪ původní sídelní struktura: údolní lánová ves ▪ vysoká zachovalost sídelní struktury ▪ rozvolněný charakter zástavby ve vazbě na vodní tok a silnici ▪ nejednotná orientace objektů v sídle ▪ vyšší podíl staveb lidové architektury ▪ prolínání zástavby se vzrostlou stromovou vegetací v širším krajinném rámci
Myslivny	<ul style="list-style-type: none"> ▪ původní sídelní struktura: ulicová řadová zástavba oboustranně podél cesty ▪ vysoká zachovalost struktury sídla ▪ střední zachovalost charakteru zástavby ▪ typická pravidelná řadová zástavba nízkých chalupnických domků ve vazbě na cestu ▪ uplatnění dalekých výhledů v okolí
Mlýny	<ul style="list-style-type: none"> ▪ původní sídelní struktura: údolní lánová ves ▪ vyšší zachovalost sídelní struktury ▪ vyšší zachovalost lidové architektury v západní a východní části sídla ▪ uplatnění výhledů na okolní svahy v rámci celého sídla
Naděje	<ul style="list-style-type: none"> ▪ původní sídelní struktura: Nepravidelná shluková ves s řadovou zástavbou ve východní části ▪ vysoká zachovalost struktury sídla ▪ výjimečně vysoká zachovalost lidové architektury ▪ rozvolněnost zástavby

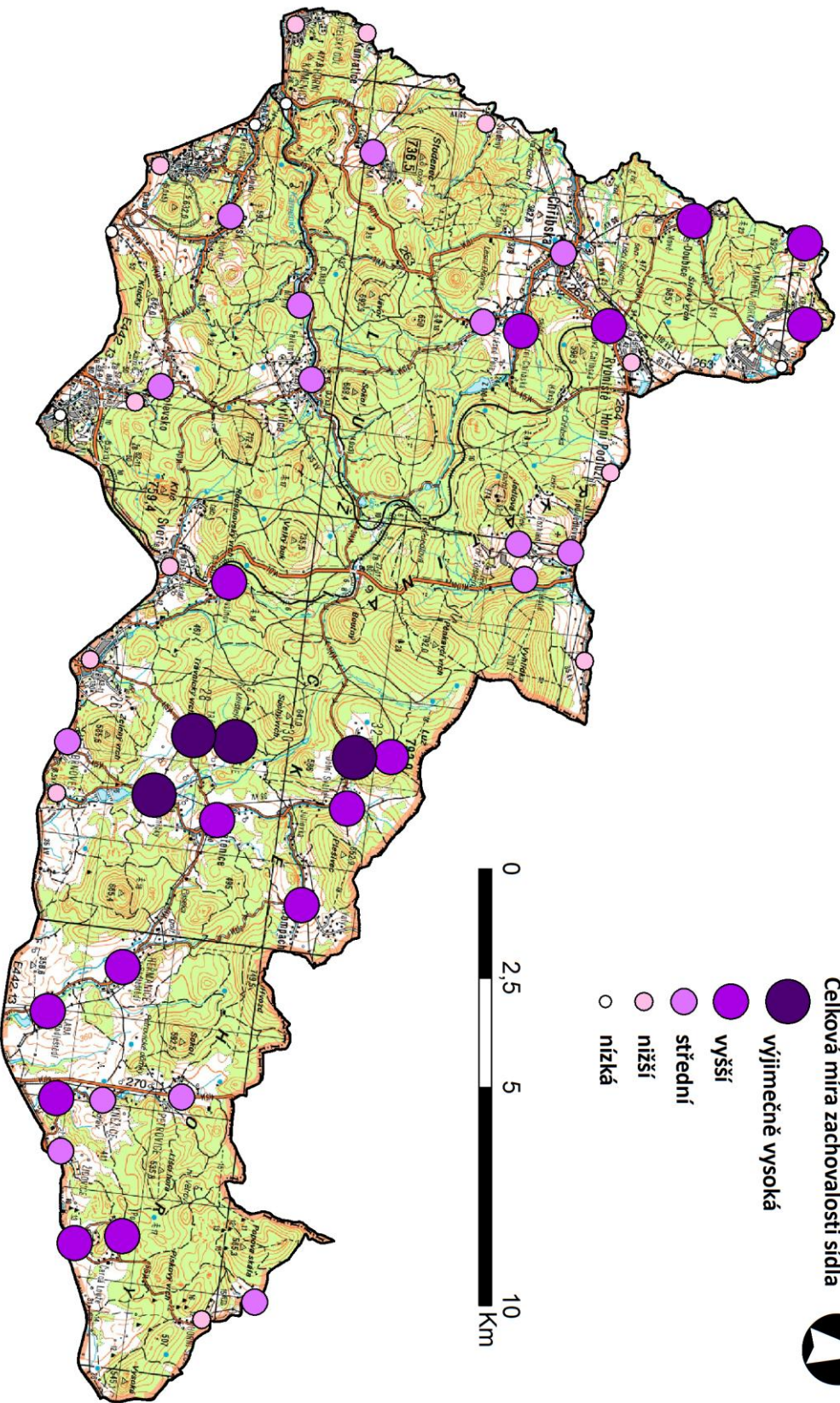
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nejednotná orientace objektů v sídle ▪ prolínání zástavby se vzrostlou stromovou vegetací a plochami luk v širším krajinném rámci ▪ vizuální otevřenost v rámci sídla, uplatnění dalekých výhledů a okolních terénních dominant
Petrovice	<ul style="list-style-type: none"> ▪ původní sídelní struktura: údolní lánová ves s vyšším zahuštěním zástavby ve střední části ▪ vyšší zachovalost sídelní struktury (zejm. v okrajových částech) ▪ vysoká zachovalost lidové architektury v severní části a v okrajové části pod vrchem Sokol
Polevsko	<ul style="list-style-type: none"> ▪ původní sídelní struktura: údolní lánová ves, objekty ve vazbě na cesty ▪ vysoká zachovalost struktury sídla a lidové architektury ve střední a západní části ▪ orientace objektů ve vazbě na cesty ▪ dochované fragmenty lánové plužiny
Prysk	<ul style="list-style-type: none"> ▪ původní sídelní struktura: údolní lánová ves ▪ střední zachovalost sídelní struktury, vysoké zahuštění ▪ z pohledu zachovalosti charakteru zástavby je hodnotný zejména Horní Prysk ▪ zahuštění zástavby v údolí podél komunikace a vodoteče ▪ uplatnění výhledů na okolní svahy v rámci sídla
Polesí, Černá Louže	<ul style="list-style-type: none"> ▪ původní sídelní struktura: ulicová zástavba, později zastavěno do tzv. kobercového uspořádání ▪ umístění v kotlině pohledově uzavřené zalesněnými svahy ▪ vyšší podíl objektů lidové architektury
Rousínov	<ul style="list-style-type: none"> ▪ původní sídelní struktura: údolní lánová ves ▪ vysoká zachovalost struktury sídla ▪ dvě charakterově odlišné části (severní – pravidelná ulicová zástavba, pohledová otevřenost; jižní údolní lánová, pohledová uzavřenost) ▪ rozvolněnost zástavby ▪ nejednotná orientace objektů v sídle ▪ prolínání zástavby se vzrostlou stromovou vegetací a plochami luk v širším krajinném rámci
Rozhled, Jedlová	<ul style="list-style-type: none"> ▪ původní sídelní struktura: ulicová rozptýlená zástavba (Rozhled); řadová ulicová (Jedlová) ▪ střední zachovalost sídelní struktury a charakteru zástavby ▪ prolínání zástavby se vzrostlou stromovou vegetací podél osy tvořené silnicí ▪ výjimečně vysoká zachovalost lánové plužiny a mezí v okolí sídel
Rybniště, Nová Chřibská	<ul style="list-style-type: none"> ▪ původní sídelní struktura: ulicová řadová zástavba (Rybniště); rozptýlená shluková zástavba (Nová Chřibská) ▪ střední zachovalost sídelní struktury ▪ vysoká zachovalost charakteru zástavby v lokalitě Nová Chřibská ▪ prolínání řadové zástavby se vzrostlou stromovou vegetací v širším krajinném rámci
Rynoltice	<ul style="list-style-type: none"> ▪ původní sídelní struktura: údolní lánová ves ▪ vysoká zachovalost struktury sídla (s výjimkou v severní části zahrádkářských kolonií) ▪ lineární uspořádání domů podél vodoteče ve dvou řadách, často zahuštěné ve středové části ▪ vysoký podíl objektů lidové architektury
Studený	<ul style="list-style-type: none"> ▪ původní sídelní struktura: údolní lánová ves

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ vysoká zachovalost struktury sídla ▪ rozvolněnost zástavby směrem od potoka do svahů ▪ nejednotná orientace objektů v sídle ▪ umístění v kotlině, pohledově uzavřené prostory ▪ dochované fragmenty lánové plužiny
Svor	<ul style="list-style-type: none"> ▪ původní sídelní struktura: údolní lánová ves ▪ vyšší zachovalost struktury sídla zejména v západní části sídla ▪ objekty lidové architektury převažují v západní části sídla ▪ údolní poloha - vizuální uzavřenost sídla ▪ nejednotná orientace objektů v sídle ▪ uplatnění pohledové dominanty domu čp. 121 ve většině západní části sídla (lokalita Horní Svor) ▪ dochované fragmenty lánové plužiny
Trávník	<ul style="list-style-type: none"> ▪ původní sídelní struktura: lánová ves, rozptýlené usedlosti ▪ vysoká zachovalost struktury sídla ▪ vysoký podíl lidové architektury (výjimečně zachovalý soubor sklářských domků v severní části sídla) ▪ rozvolněnost zástavby ▪ nejednotná orientace objektů v sídle ▪ prolínání zástavby se vzrostlou stromovou vegetací a plochami luk v širším krajinném rámci ▪ vizuální otevřenost v rámci sídla, uplatnění dalekých výhledů na okolní terénní dominanty
Vesnička	<ul style="list-style-type: none"> ▪ původní sídelní struktura: ulicová ves s řadovou zástavbou ▪ uplatnění pohledových os na okolní terénní dominanty
Židovice	<ul style="list-style-type: none"> ▪ původní sídelní struktura: rozptýlené usedlosti ve vazbě na cesty ▪ vysoká zachovalost sídelní struktury ▪ střední zachovalost charakteru zástavby ▪ orientace objektů ve vazbě na cesty

Pozn. Typické znaky krajinného rázu ve vztahu k zachovalosti sídel jsou definovány především pro části sídel nacházející se v řešeném území (týká se sídel na hranici CHKO).

V řešeném území CHKO Lužické hory se dochovalo velké množství lidových staveb, mezi nimiž dominují přízemní podstávkové domy a v omezené míře rovněž větší roubené patrové domy. Výjimečně hodnotný celek lidové architektury je zachován v soustavě vesnic Mařenice – Krompach – Dolní Světlá – Horní Světlá. Rovněž v sousedních lokalitách Trávník a Naděje. **Přes nesporně vysoké kvality dochované lidové architektury se dosud toto souvislé území nestalo památkovou rezervací či zónou, přestože podmínky pro tuto ochranu bezpochyby splňuje.**

Obr. 5.1 Celková míra zachovalosti sídel řešeného území vycházející ze zachovalosti jejich sídelních struktur a charakteru zástavby

Legenda

Celková míra zachovalosti sídla

- výjimečně vysoká
- vyšší
- střední
- nižší
- nízká

6 Diskuze

Hodnocení krajinného rázu bylo zahájeno v říjnu 2011. V tomto měsíci byl proveden terénní průzkum řešeného území cílený zejména na mapování zachovalosti sídel včetně jejich částí a mapování charakteristik krajinného rázu.

Výsledky hodnocení krajinného rázu mohou být ovlivněny klimatickými vlivy (zejm. mlhou a deštěm). Vyhodnocené vizuální vztahy a estetické hodnoty v řešeném území mohou být ovlivněny charakterem porostu na konci vegetačního období (nižší olistění, vyšší zbarvení atd.) a klimatickými vlivy znemožňujícími daleké výhledy. Výsledky hodnocení mohou být v neposlední řadě ovlivněny nedostatkem času vymezeného pro zpracování tohoto typu studie.

Z pohledu podkladů hodnocení krajinného rázu bylo nezbytné využít řadu veřejně dostupných zdrojů od oficiálních poskytovatelů dat (ČÚZK, CENIA, Česká geologická služba aj.) a řadu jevů přenést pro relevantní mapové výstupy z rastrové do vektorové podoby. Právě vektorizace z rastrových map menšího měřítka (např. Územně analytické podklady) mohla rovněž ovlivnit hodnocení, zejména jeho mapovou část.

Předmětem studie bylo co nejobektivnější posouzení krajinného rázu řešeného území v souladu s § 12 zákona č. 114 / 1992 Sb., kterého bylo dosaženo odbornými konzultacemi a zpětnou vazbou poskytnutou pracovníky CHKO Lužické hory a AOPK ČR.

7 Použité zdroje

- Atlas podnebí Česka = Climate Atlas of Czechia. Praha: ČHMÚ, 2007. 256 s. ISBN 978-80-86690-26-1.
- BUKÁČEK, R. Preventivní hodnocení krajinného rázu rozsáhlejších území: metodika a možnosti jejího využití. In Ochrana krajinného rázu: třináct let zkušeností, úspěchů i omylů. Vorel, I., Sklenička, P. (Eds.). Praha: Nakladatelství Naděžda Skleničková, 2006. s. 91 – 98. ISBN 80-903206-7-8.
- BUKÁČEK, R., MATĚJKA P. Hodnocení krajinného rázu: metodika zpracování - upravená verze. In Péče o krajinný ráz: cíle a metody. Vorel, I., Sklenička, P. (Eds.). Praha: ČVUT, 1999. s. 159 – 187. ISBN 80-01-01979-9.
- Císařské otisky stabilního katastru. Český úřad zeměměřický a katastrální [online]. [citováno 2011-11-27]. Dostupné z URL <http://archivnimapy.cuzk.cz/>.
- CULEK, M., et al. Biogeografické členění České republiky. 1.vyd. Praha: Enigma, 1996. 347 s. 1 mapa. ISBN 80-85368-80-3.
- CULEK, M., et al. Biogeografické členění České republiky. II. díl. Praha: AOPK ČR, 2005. 590 s. 1 CD-ROM. ISBN 80-86064-82-4.
- DEMEK, J., MACKOVIČ, P. et al. Zeměpisný lexikon ČR. Hory a nížiny. Brno: AOPK ČR, 2006.
- LÖW, J., MÍCHAL, I. Krajinný ráz. 1. vyd. Kostelec nad Černými lesy: Lesnická práce, 2003. 552 s. ISBN 80-86386-27-9.
- Lužické a Žitavské hory. Průvodce. Jablonné v Podještědí: Občanské sdružení přátel Lužických hor a Správa CHKO Lužické hory, 2007.
- Lužické hory. Soubor turistických map 1: 50 000. 5. Vydání. TRASA, spol. s r.o., Praha.
- Mapy 2. vojenského mapování [online]. [citováno 2011-11-27]. Dostupné z URL <http://www.mapy.cz/>.
- MIKYŠKA, R. et al. Geobotanická mapa ČSSR. 1. České země. In: Vegetace ČSSR, ser. A, 2:1 – 204. Praha: Academia, 1968.
- NEUHÄSLOVÁ, Z., et al. Mapa potencionální přirozené vegetace České republiky. Praha: Academia, 2001. 341 s. 1 mapa. ISBN 80-200-0687-7
- PEŠTA, J. Encyklopedi českých vesnic. Vesnické památkové rezervace, zóny a ostatní památkově hodnotná vesnická díla v Čechách. Díl IV. Ústecký kraj – Severozápadní Čechy. Praha: Nakladatelství Libri, 2009.
- PEŠTA, J. Encyklopedie českých vesnic. Vesnické památkové rezervace, zóny a ostatní památkově hodnotná vesnická díla v Čechách. Díl V. Liberecký kraj – Severní Čechy. Praha: Nakladatelství Libri, 2011.
- Plán péče CHKO Lužické hory: rozborová část. Praha: Správa chráněných krajinných oblastí České republiky, 2000. 123 s.
- Seznam nemovitých památek. Národní památkový ústav. [online]. [citováno 2011-11-27]. Dostupné z URL <http://monumnet.npu.cz/monumnet.php>.
- ŠKABRADA, J. Lidové stavby. Architektura českého venkova. Praha: Argo, 2003.
- TOMÁŠEK, M. Půdy České republiky. 4. vyd. Praha: Česká geologická služba, 2007. 68 s. 1 mapa. ISBN 978-80-7075-688-1.
- VALEČKA, J., HAVRÁNEK, P., FEDIUK, F., OPLETAL, M. Lužické hory. Geologie chráněných krajinných oblastí České republiky. Praha: Česká geologická služba, 2005.
- VOREL, I., et al. Metodický postup posouzení vlivu na navrhované stavby, činnosti nebo změny využití území na krajinný ráz. Praha: Nakladatelství Naděžda Skleničková, 2006.
- Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči (památkový zákon) ze dne 30. března 1987, v platném znění.
- Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny ze dne 1. června 1992, v platném znění.
- Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) ze dne 14. března 2006, v platném znění.